

Documents

Informe FRESC 2012

||| 25 ANYS d'enquestes a adolescents
escolaritzats de Barcelona

INFORME FRESC 2012
25 anys d'enquestes a adolescents
escolaritzats de Barcelona

Edita: Agència de Salut Pública de Barcelona
Pl. Lesseps 1, 08023 Barcelona
Tel. 93 238 45 45 – Fax 93 217 31 97
www.aspb.cat

Finançament: Plan Nacional Sobre Drogas (proyecto 2011/107)

Producció: Addenda

Barcelona, setembre 2013

Al Manel, pel seu entusiasme contagiós

INFORME FRESC 2012

25 anys d'enquestes a adolescents escolaritzats de Barcelona

Coordinació general de l'informe:

Anna Pérez

Elaboració i redacció de l'informe:

Xavier Garcia-Continente i Anna Pérez

Anàlisi de les dades:

Xavier Garcia-Continente

Treball de camp:

Natàlia Allué, Laia Clemente, Xavier Garcia-Continente, Tamra Gilberston, Maria José López, Manel Nebot, Anna Pérez, Rosa Puigpinós, Ester Teixidó i Leticia Vinyoles.

Grup col·laborador enquesta FRESC 2012: Carles Ariza, Xavier Bartoll, Teresa Brugal, Elia Díez, Albert Espelt, Xavier Garcia-Continente, Inma González, Anna M. Guitart, Olga Juárez, Maria José López, Manel Nebot, Maribel Pasarín, Glòria Pérez, Catherine Pérez i Anna Pérez.

Agraïments: A tots els i les alumnes i professors/es dels centres participants per la seva col·laboració.

Referència bibliogràfica recomanada:

Pérez A, Garcia-Continente X i Grup col·laborador enquesta FRESC 2012. Informe FRESC 2012: 25 anys d'enquestes a adolescents escolaritzats de Barcelona. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona, 2013.

ÍNDEX

ACRÒNIMS	9
PRESENTACIÓ	11
1. INTRODUCCIÓ	13
2. OBJECTIUS DE L'ENQUESTA FRESC 2012	15
2.1. Objectiu general.....	15
2.2. Objectius específics.....	15
3. MÈTODES	17
3.1. Mostra i població d'estudi.....	17
3.2. El qüestionari.....	17
3.3. Descripció dels principals indicadors.....	17
3.3.1. Variables sociodemogràfiques.....	17
3.3.2. Consum de substàncies addictives.....	18
3.3.3. Salut, estat d'ànim i relacions amb els altres.....	19
3.3.4. Lleure.....	20
3.3.5. Alimentació.....	21
3.3.6. Sexualitat.....	21
3.3.7. Mobilitat i seguretat viària.....	22
3.4. Anàlisi de les dades.....	22
4. RESULTATS PRINCIPALS EN ALUMNES DE 2n D'ESO, 4t D'ESO I 2n DE BATXILLERAT I CICLES FORMATIUS DE GRAU MIG (CFGM)	23
4.1. Descripció sociodemogràfica de la mostra.....	24
4.2. Consum de substàncies addictives.....	25
4.2.1. Tabac.....	25
4.2.2. Alcohol.....	26
4.2.3. Cànnabis.....	27
4.2.4. Cocaïna.....	29
4.2.5. Policonsum de substàncies.....	29
4.2.6. Assistència sanitària urgent per consum de substàncies.....	30
4.3. Salut, estat d'ànim i relacions amb els altres.....	30
4.3.1. Estat de salut autopercebut.....	30
4.3.2. Lesions.....	31
4.3.3. Hores de son.....	31
4.3.4. Estat d'ànim i salut mental.....	32
4.3.5. Relacions amb els altres.....	33
4.4. Lleure.....	34
4.4.1. Ús de tecnologies.....	34
4.4.2. Hores d'esport.....	37
4.4.3. Horari de l'oci nocturn.....	37
4.5. Alimentació.....	38
4.5.1. Esmorzar.....	38
4.5.2. Dieta.....	38

4.5.3. Índex de Massa Corporal (IMC).....	38
4.5.4. Opinió del propi pes.....	39
4.6. Sexualitat.....	39
4.6.1. Relacions sexuals amb penetració.....	39
4.6.2. Mètodes anticonceptius.....	40
4.6.3. Píndola de l'endemà.....	41
4.6.4. Embaràs.....	41
4.6.5. Assetjament sexual.....	41
4.7. Mobilitat i seguretat viària.....	42
4.7.1. Mitjà de transport.....	42
4.7.2. Ús del cinturó de seguretat al cotxe.....	43
4.7.3. Ús del casc.....	43
4.7.4. Ús de vehicle amb conductor sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues.....	44
5. RESULTATS PRINCIPALS EN ALUMNES DE PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL (PQPI).....	47
6. CONCLUSIONS.....	49
7. BIBLIOGRAFIA.....	51
ANNEX.....	53

ACRÒNIMS

BATX	Batxillerat	FRESC	Factors de Risc en Estudiants de Secundària
CAST	Cannabis Abuse Screening Test	FRISC	Factors de RISC en escolars
CFGM	Cicles Formatius de Grau Mig	ICEF	Índex de Capacitat Econòmica Familiar
EGB	Educació General Bàsica	IMC	Índex de Massa Corporal
ESFA	European Smoking prevention Framework Approach	NSE	Nivell Socioeconòmic
ESO	Educació Secundària Obligatòria	PQPI	Programes de Qualificació Professional Inicial
FAS	Family Affluence Scale	SDQ	Strengths and Difficulties Questionnaire
		UEC	Unitat d'Escolarització Compartida

PRESENTACIÓ

El 1987 els serveis de salut pública de Barcelona varen dur a terme la primera enquesta a una mostra representativa d'escolars de la ciutat. L'objectiu d'aquesta enquesta era identificar factors de risc per a les malalties cròniques de l'adult per tal de tenir un punt de partida per a intentar modificar hàbits no saludables. Per a aquest primer estudi es van seleccionar preguntes sobre el consum de tabac, el consum d'alcohol i la pràctica d'exercici físic i es va estudiar la validesa de l'instrument. Al llarg dels anys aquesta enquesta s'ha consolidat com l'enquesta FRESC de Barcelona amb alguns elements clau que s'han preservat.

En el procés d'elaboració de l'enquesta s'ha vetllat per mantenir la representativitat de la mostra, el mostreig per conglomerats per tal de poder comparar estrats, la presentació de resultats per curs i sexe i la comparabilitat al llarg dels anys. A banda, al llarg de les diverses edicions s'han anat introduint nous temes que s'han considerat rellevants per a la morbiditat de la nostra societat per tal de detectar necessitats, de dissenyar intervencions de promoció de la salut i d'avaluar programes i polítiques.

La complicitat amb les escoles i la seva col·laboració han estat fonamentals per preservar la seva realització. Dins del nucli que va crear aquesta enquesta destaca l'aportació del Dr. Manel Nebot, que a més va ser clau per a la seva continuïtat al llarg dels anys i per a culminar la realització d'aquesta darrera onada el curs 2011-12. Dissortadament la seva mort prematura l'octubre de 2012 ha impedit que veiés el darrer fruit d'aquest esforç. La publicació d'aquest informe vol ser un homenatge al seu treball i mantenir viva la memòria de la seva contribució.

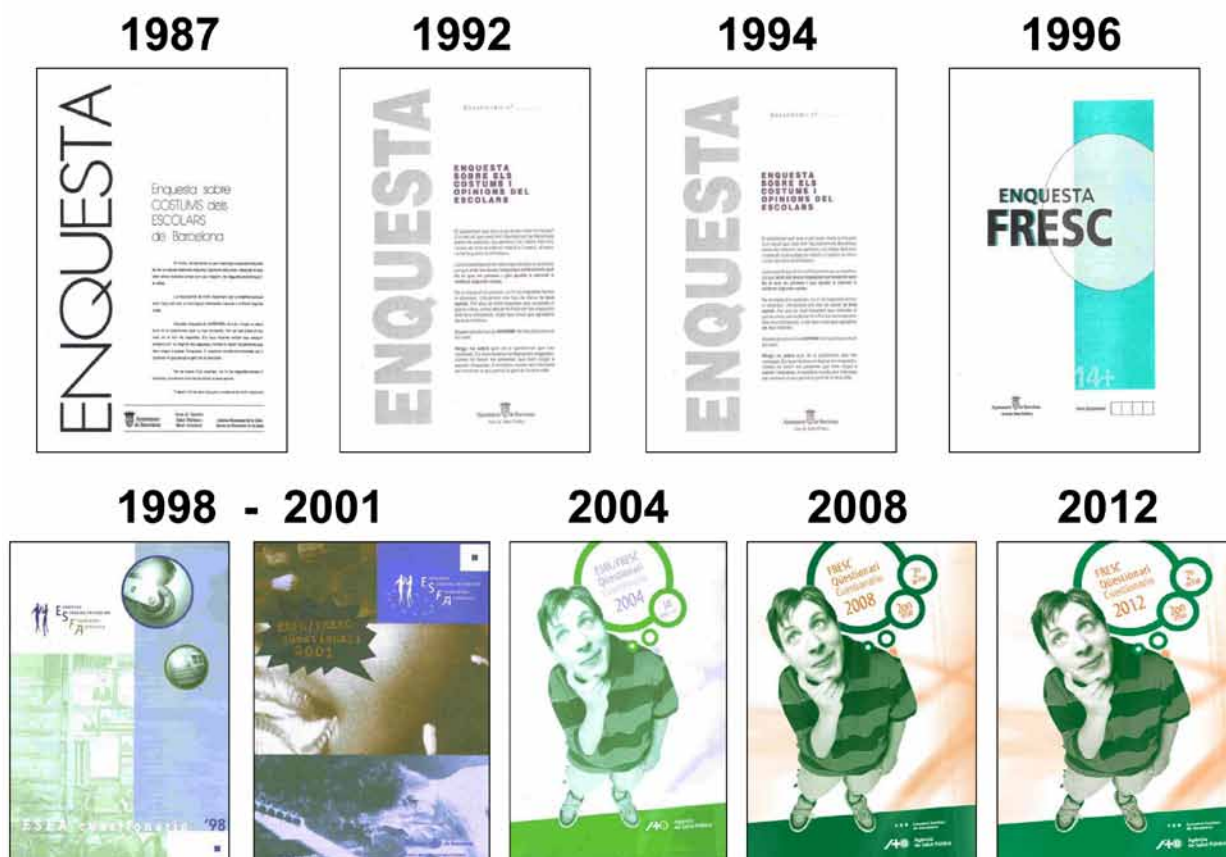
1. INTRODUCCIÓ

Les enquestes sobre factors de risc en estudiants de secundària es duen a terme periòdicament des del 1987 en mostres representatives dels centres educatius de Barcelona amb l'objectiu de conèixer els comportaments i factors de risc per a la salut dels escolars de la ciutat. A l'enquesta s'aborden temes diversos com el consum de tabac, alcohol i altres substàncies addictives, els hàbits alimentaris, la sexualitat i contracepció, la salut i les relacions amb els altres, el temps de lleure i la mobilitat i seguretat viària. No tots aquests temes són estudiats des de l'inici, ja que l'enquesta ha anat evolucionant i adaptant-se per conèixer millor els problemes de salut i factors de risc emergents.

A la figura 1 estan representats els diferents models d'enquesta des del 1987 fins al 2012. La primera enquesta (enquesta FRISC) es va realitzar l'any 1987 i es va administrar a escolars de cinquè i vuitè curs de l'Educació

General Bàsica (EGB), que corresponia aproximadament a les edats de 10 i 14 anys, respectivament. En aquesta edició es va preguntar sobre conductes i creences dels escolars respecte el tabac, l'alcohol i l'exercici físic. Els anys 1992 i 1994 es va tornar a realitzar l'enquesta a alumnes de vuitè d'EGB (14 anys). Amb l'inici de la reforma educativa, l'any 1996 es va passar a enquestar a alumnes de segon curs d'Ensenyament Secundari Obligatori (ESO) i, per primera vegada, a alumnes de quart d'ESO que es corresponen aproximadament a l'edat de 14 i 16 anys, respectivament. En aquella edició l'enquesta va passar a denominar-se FRESC (*Factors de Risc en Estudiants de Secundària*) i es van incorporar alguns blocs temàtics com "altres substàncies", "seguretat viària" i "sexualitat". Entre els anys 1998 i 2001, en el marc d'un estudi europeu de prevenció del tabaquisme en escolars (European Smoking prevention Framework Approach –ESFA–) es va fer un seguiment anual a una

Figura 1. Evolució dels models d'enquesta des del 1987 fins al 2012.

mostra d'escolars des de primer (13 anys) fins a quart d'ESO (16 anys). Les enquestes realitzades els anys 1999 i 2001, en el marc d'aquest l'estudi longitudinal, equivalen a l'enquesta FRESC pels nivells de segon (14 anys) i quart curs d'ESO (16 anys), respectivament. A l'edició de l'enquesta de l'any 2001 (quart d'ESO) es van afegir preguntes sobre alimentació i estats d'ànim. El 2004 es va tornar a administrar l'enquesta FRESC a una mostra d'escolars, enquestant per primera vegada una mostra de joves d'ensenyament post-obligatori (18 anys) que incloïa alumnes de segon de batxillerat i de cicles formatius de grau mig (CFGM), a més dels de segon i quart d'ESO. A l'edició del 2004 es van abordar per primera vegada les percepcions dels joves sobre les relacions amb els altres (violència i maltractament) però es va eliminar el bloc sobre l'exercici físic. Finalment, l'any 2008 es va tornar a administrar l'enquesta a una mostra d'escolars dels mateixos cursos acadèmics que el 2004 i a més als alumnes d'Unitats d'Escolarització Compartida (UEC). Aquesta edició va incloure per primera vegada dades sobre el lloc d'origen de l'enquestat, mesures objectives de pes i talla i va abordar l'ús de tecnologies i l'assetjament sexual (www.aspb.cat/quefem/documentos_enquestes.htm).

Amb aquests antecedents, el curs escolar 2011-2012 es va fer una nova edició de l'enquesta FRESC dirigida a la mateixa població que a les edicions anteriors (2n i 4t d'ESO i 2n de batxillerat i CFGM) però incorporant també joves dels Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI) a la mostra enquestada. En aquests estudis hi ha matriculats aquells alumnes d'entre 16 i 21 anys que no han obtingut el certificat d'Ensenyament Secundari obligatori i que, per tant, tenen unes característiques psicosocials que difereixen dels estudiants de batxillerat

i CFGM. Tant en aquesta darrera edició de l'enquesta com en les anteriors, s'ha intentat mantenir la comparabilitat amb les dades anteriors (Comin, Torrubia, Mor, Villalbí i Nebot, 1997) i alhora vetllar per la coherència del qüestionari amb d'altres enquestes rellevants, dins i fora del nostre territori, entre les que s'inclou l'enquesta del Pla Nacional de Drogues (ESTUDES, 2010) o l'Enquesta Europea "Health Behavior in School-aged Children" (HBSC, 2006). A l'enquesta FRESC 2012 es van incorporar algunes preguntes noves que es van considerar rellevants i necessàries com l'any d'arribada a Espanya en el cas d'haver nascut a un altre país, la llengua utilitzada habitualment per parlar amb la família i els amics, el policonsum de substàncies addictives, l'estat de salut autopercebut, la salut mental, les hores de son i les relacions familiars, entre d'altres. La figura 2 mostra els cursos i grups d'edat que han estat enquestats cada any des del 1987 fins al 2012.

Figura 2. Població diana de l'enquesta segons grup d'edat des del 1987 fins al 2012.

	1987	1992	1994	1996	1998-2001*	2004	2008	2012
5è EGB	×							
E 1r (12-13)					×			
S 2n (13-14)**	×	×	×	×	×	×	×	×
3r (14-15)					×			
O 4t (15-16)					×	×	×	×
BATX/CFGM 2n (17-18)						×	×	×
UEC***							×	
PQPI****								×

* Estudi longitudinal. L'any 1999 es va enquestar alumnes de 2n d'ESO i el 2001 de 4t d'ESO.

** Fins al 1996 2n d'ESO es correspon amb 8è d'EGB de l'antic sistema educatiu.

*** Unitat d'Escolarització Compartida.

**** Programes de Qualificació Professional Inicial.

2. OBJECTIUS DE L'ENQUESTA FRESC 2012

2.1. Objectiu general

Conèixer els comportaments i actituds relacionats amb la salut dels i les joves escolaritzats/des de la ciutat de Barcelona, per tal d'orientar intervencions o polítiques preventives i avaluar-les.

2.2. Objectius específics

- Monitoritzar les tendències dels principals comportaments i dels factors de risc dels i les joves escolaritzats/des a la ciutat de Barcelona.
- Identificar els comportaments i els factors de risc emergents que puguin esdevenir problemes de salut rellevants.
- Comparar els comportaments i els factors de risc dels i les joves de Barcelona amb els d'altres poblacions.
- Analitzar els factors associats als diferents comportaments relacionats amb la salut dels i les joves.

3. MÈTODES

En aquest apartat es descriuen els aspectes metodològics més importants de l'enquesta FRESC 2012.

3.1. Mostra i població d'estudi

La població d'estudi està formada per estudiants de segon i quart d'ESO, de segon de batxillerat i segon curs de CFGM i estudiants de PQPI matriculats/des a la ciutat de Barcelona el curs 2011-2012. Pel que fa als nivells d'educació secundària, es va determinar una grandària de mostra aproximada de 1.000 alumnes per a cada un dels tres nivells acadèmics (2n d'ESO, 4t d'ESO i 2n de batxillerat conjuntament amb CFGM). Aquesta mida de la mostra permetia obtenir una precisió del 3% amb un error alfa de 5% per una proporció estimada del 50% ($p=q=0,5$). Assumint una proporció de no resposta del 20%, el número d'alumnes a enquestar per cada nivell es va fixar en 1.250. Com que la unitat de mostreig era l'aula es va calcular el número aproximat d'aules que contindrien 1.250 alumnes. Assumint 25 alumnes per aula als cursos d'ESO es va calcular que s'havien d'enquestar 50 aules a cada nivell d'ESO. A l'educació post-obligatòria es va determinar que calia enquestar 38 aules de 2n de batxillerat i 22 de CFGM tenint en compte la proporció d'alumnes matriculats als diferents cursos acadèmics, assumint 25 alumnes per aula a 2n de batxillerat i 12 a CFGM. Segons les dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (Departament d'Ensenyament, 2011), aquesta grandària de mostra significava una fracció de mostreig aproximada d'un 10% de la població per cada nivell. Pel que fa a les PQPI's, es van enquestar el 10% de les aules comptabilitzades a la ciutat de Barcelona.

Per tots els nivells acadèmics (2n d'ESO, 4t d'ESO i 2n de batxillerat conjuntament amb CFGM i PQPI) es va realitzar un mostreig aleatori estratificat, essent la unitat mostral l'aula. Les variables d'estratificació van ser el nivell socioeconòmic del barri de l'escola (baix, mig o alt segons l'Índex de Capacitat Econòmica Familiar centrat del 1996 –ICEF–) i el tipus d'escola (pública, concertada o privada). A partir d'aquestes dues variables es van considerar 9 estrats. Es va dur a terme la selecció aleatòria de les aules per a cada un dels estrats i per cada nivell acadèmic (2n d'ESO, 4t d'ESO i 2n de batxillerat conjuntament amb CFGM i PQPI) mitjançant el programa d'aleatorització accessible a la pàgina web www.randomizer.org. Es van escollir quatre aules de més per estrat com a possibles substitutes en el cas que alguna de les aules seleccionades es pogués o no pogués participar a l'estudi.

3.2. El qüestionari

Igual que en edicions anteriors, l'any 2012 es van dissenyar tres models de qüestionari FRESC (disponibles a http://www.aspb.cat/quefem/documents_enquestes.htm) destinats als i les adolescents de 2n d'ESO (13-14 anys), de 4t d'ESO (15-16 anys) i de 2n de batxillerat i CFGM (17-18 anys). Els models de 4t d'ESO i de 2n de batxillerat o CFGM són iguals. El model de 2n d'ESO presenta diferències amb els altres cursos en algunes preguntes sobre el consum de substàncies adictives, lleure i mobilitat i seguretat viària. A més, no inclou el bloc de preguntes relacionades amb la sexualitat. Als alumnes de PQPI se'ls va administrar el mateix model de qüestionari que als de 2n de batxillerat i CFGM.

Per primera vegada, l'any 2012 es va dissenyar el qüestionari en dos formats, un en paper i un electrònic. De la mateixa manera que a l'edició de 2008, el qüestionari en format paper es va dissenyar mitjançant el programa informàtic Teleform (Cardiff Teleform). El format electrònic es va dissenyar mitjançant una plataforma digital (www.encuestafacil.com). Es va utilitzar un format o altre en funció de la disponibilitat d'ordinadors del centre, realitzant-se al voltant del 20% de les enquestes en format electrònic.

Els qüestionaris es van administrar entre el gener i el març del 2012 en horari lectiu i per personal de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (Servei d'Avaluació i Mètodes d'Intervenció).

3.3. Descripció dels principals indicadors

A continuació es detalla la descripció de cada un dels indicadors que es mostren a l'apartat de resultats principals d'aquest informe de l'enquesta FRESC 2012.

3.3.1. Variables sociodemogràfiques

Edat

Tots els resultats de l'informe es presenten per separat en funció del curs acadèmic. L'edat s'ha obtingut a partir de la data de naixement de l'alumne/a i la data d'administració de l'enquesta. Els rangs d'edat establerts com a vàlids per a cada curs acadèmic són de 13 a 15 anys a 2n d'ESO, de 15 a 17 anys a 4t d'ESO i de 17 a 19 anys a 2n de batxillerat i CFGM. Els alumnes amb una edat fora del rang que els correspon així com aquells que havien deixat en blanc la pregunta sobre la data de naixement o no l'havien respost correctament han estat exclosos de l'anàlisi.

Així mateix, s'han eliminat 11 alumnes de 2n d'ESO, 10 de 4t d'ESO, 15 de 2n de batxillerat i 1 de CFGM per deixar la data de naixement en blanc o no respondre-la correctament i també s'han eliminat 5, 6, 21 i 105 alumnes de 2n d'ESO, 4t d'ESO, 2n de batxillerat i CFGM, respectivament, per tenir una edat fora del rang establert.

Pel que fa als alumnes de PQPI, s'han eliminat 3 alumnes per deixar la data de naixement en blanc o no respondre-la correctament. Cap alumne tenia una edat fora del rang establert en aquest curs (16-21 anys).

Sexe

Tots els resultats de l'informe es presenten de forma separada per nois i noies. Només 1 alumne de 2n de batxillerat no va indicar el sexe al qüestionari, el qual ha estat eliminat de l'anàlisi.

Titularitat del centre educatiu

La titularitat del centre s'ha definit amb dues categories, pública i privada/concertada.

Nivell socioeconòmic

A l'enquesta FRESC 2012 es recull el nivell socioeconòmic de l'escola i de l'alumne.

Nivell socioeconòmic de l'escola:

El nivell socioeconòmic de l'escola s'ha determinat a partir de l'Índex de Capacitat Econòmica Familiar (ICEF) centrat de l'any 1996 (Ventura, Carcel, Canals, García, Pujol i Tomas, 1999) del barri on estava ubicada l'escola. S'han considerat 3 categories:

- Nivell socioeconòmic baix: valor d'ICEF menor de 91
- Nivell socioeconòmic mig: valor d'ICEF entre 91 i 114
- Nivell socioeconòmic alt: valor d'ICEF major de 114

Nivell socioeconòmic de l'alumne/a:

El nivell socioeconòmic de l'alumne/a s'ha obtingut mitjançant el *Family Affluence Scale* (FAS), una mesura individual basada en un conjunt de preguntes relacionades amb la riquesa de la família de l'alumne (HBSC, 2006). Les preguntes realitzades per a l'obtenció del FAS van ser:

1. *La teva família té cotxe, furgoneta o camió?*
Les categories de resposta eren: No (=0); Sí, un (=1); Sí, dos o més (=2)
2. *Tens la teva pròpia habitació per a tu sol/a?*
Les categories de resposta eren: No (=0); Sí (=1)
3. *Durant els últims 12 mesos, quantes vegades has anat de viatge de vacances amb la teva família?*

Les categories de resposta eren: Mai (=0); Una vegada (=1); Dues vegades (=2); Més de dues vegades (=2)

4. *Quants ordinadors té la teva família?*

Les categories de resposta eren: Cap (=0); Un (=1); Dos (=2); Més de dos (=2)

S'ha sumat la puntuació total en base a les respostes dels alumnes a cadascuna de les quatre preguntes i s'ha definit el FAS en 3 categories:

- FAS baix (puntuació total = 0 – 3): nivell socioeconòmic baix
- FAS mig (puntuació total = 4 – 5): nivell socioeconòmic mig
- FAS alt (puntuació total = 6 – 7): nivell socioeconòmic alt

Lloc d'origen

S'ha determinat el lloc d'origen de l'alumne/a a partir del seu país de naixement. S'han considerat les següents categories: "Espanya", "resta d'Europa", "Àfrica", "Amèrica", "Àsia" i "altres països".

A més, en base al país de naixement de l'alumne/a, del pare i de la mare s'ha creat la variable "trajectòria migratòria familiar" categoritzada en:

- Autòcton: Alumne/a, pare i mare nascuts a Espanya
- Immigrant de 1a generació: Alumne/a nascut/da fora d'Espanya independentment del país de naixement del pare i la mare
- Immigrant de 2a generació: Alumne/a nascut/da a Espanya amb pare i/o mare nascuts fora d'Espanya

Estructura familiar

S'ha determinat l'estructura familiar en la que viu l'escolar en base a les persones que conviuen amb ell/a a casa. S'han considerat 4 categories: "família biparental" (conviu amb el pare i la mare); família monoparental (conviu només amb la mare o el pare); família reestructurada (conviu amb el pare o la mare i parella del pare o la mare); i altra situació (es refereix a altres situacions de convivència).

3.3.2. Consum de substàncies addictives

Consum de tabac

Es presenten dos indicadors respecte el consum de tabac (Ariza, Nebot, Villalbí, Díez, Tomas i Valmayor, 2003):

Consum regular de tabac: alumnes que declaren consumir alguna cigarreta almenys una vegada a la setmana.

Consum diari de tabac: alumnes que declaren consumir almenys una cigarreta al dia.

Consum d'alcohol

Els principals indicadors estudiats a l'enquesta que descriuen el consum d'alcohol en adolescents són:

Consum experimental d'alcohol: alumnes que declaren haver provat alguna vegada a la vida almenys mig got de qualsevol beguda alcohòlica.

Borratxeres: alumnes que s'han emborratxat alguna vegada en els darrers 6 mesos.

Binge drinking (consum intensiu d'alcohol): alumnes que han consumit alguna vegada 4 o més begudes alcohòliques en una sola ocasió en els darrers 30 dies (ESTUDES, 2010).

Consum de cànnabis

Per conèixer el consum de cànnabis, els principals indicadors estudiats són els següents:

Consum experimental de cànnabis (ESTUDES, 2010): Alumnes que han consumit cànnabis alguna vegada a la vida.

Consum habitual de cànnabis (ESTUDES, 2010): Alumnes que han consumit cànnabis alguna vegada en els últims 30 dies.

CAST (Cannabis Abuse Screening Test): El CAST és un indicador del consum de risc de cànnabis validat (Legleye, Karila, Beck i Reynaud, 2007) que es va obtenir a partir d'una pregunta amb 6 ítems:

"Amb quina freqüència t'ha passat alguna de les situacions que es descriuen a continuació en els darrers 12 mesos?"

1. Has consumit haixix o marihuana abans del migdia
2. Has consumit haixix o marihuana estant sol/a
3. Has tingut problemes de memòria en consumir haixix o marihuana
4. Els amics o membres de la teva família t'han dit que hauries de reduir el consum de haixix o marihuana
5. Has intentat reduir/deixar de consumir haixix o marihuana sense aconseguir-ho
6. Has tingut problemes degut al teu consum de haixix o marihuana (discussió, baralla, accident, mal resultat escolar, etc.)

Les categories de resposta per a cada un dels ítems eren: "mai", "rarament", "a vegades", "sovint" i "molt sovint". A partir de les respostes, s'ha creat la següent puntuació: En cas de respondre "sovint" o "molt sovint" en els

ítems 1 i 2, s'ha sumat un punt. Per la resta d'ítems (del 3 al 6), s'ha sumat un punt quan la resposta era diferent a "mai". D'aquesta manera, s'ha generat una puntuació en la que el màxim de punts era 6. En base a aquesta puntuació s'ha categoritzat la variable en:

- Consum de **baix risc** o **risc moderat**: puntuació 2-3
- Consum d'**alt risc**: puntuació igual o més gran de 4

Consum de cocaïna

L'indicador emprat per a mesurar el consum de cocaïna és el *consum experimental de cocaïna*, que s'ha definit com a aquells alumnes que han consumit cocaïna alguna vegada a la vida.

Altres indicadors de consum de substàncies

L'enquesta FRESC 2012 va incloure per primera vegada dades d'altres preguntes relacionades amb el consum de substàncies com el *policonsum de substàncies* (consum d'alcohol i cànnabis en un període de temps inferior a 2 hores alguna vegada a la vida) i l'*assistència mèdica urgent per consum de substàncies* (necessitat d'assistència mèdica o sanitària urgent deguda al consum d'alguna substància addictiva en els darrers 12 mesos).

3.3.3. Salut, estat d'ànim i relacions amb els altres

Estat de salut autopercebut

Per tal de determinar l'estat de salut dels adolescents en aquesta darrera edició de l'enquesta, es va considerar un indicador de salut autopercebuda amb cinc categories de resposta: "excel·lent", "molt bona", "bona", "regular" i "dolenta".

Lesions

Es descriu el percentatge d'alumnes que han tingut alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en els darrers 12 mesos.

Hores de son

Amb l'objectiu de conèixer les hores de son diàries, es va preguntar sobre l'hora habitual d'anar-se'n a dormir per la nit i de llevar-se en dies de classe i cap de setmana per separat. En base a aquests dos ítems, s'ha creat la variable "hores de son" per dies de classe i per dies de cap de setmana que correspon al número d'hores diàries que els alumnes dormen. Aquesta variable s'ha recodificat segons la durada del son fos insuficient (<8h), límit (8-9h) o òptima (>9h) (National Sleep Foundation, 2006)

Estat d'ànim

Amb la finalitat de descriure els diferents estats d'ànim que poden afectar als/les adolescents, es van incloure els següents ítems a l'enquesta:

1. Sentir-se cansat/ada per fer coses
2. Tenir problemes per adormir-se o despertar-se abans d'hora
3. Sentir-se desplaçat/ada, trist/a o deprimit/da
4. Sentir-se desesperançat/da de cara al futur
5. Sentir-se nerviós/a o en tensió
6. Sentir-se avorrit/da de les coses

Les categories de resposta de cadascun dels ítems eren "mai", "quasi mai", "de vegades", "sovint" i "sempre".

A partir d'aquests ítems, s'ha creat la variable dicotòmica "estat d'ànim" (presentar un estat d'ànim negatiu o no). S'ha considerat que un alumne/a presentava un estat d'ànim negatiu quan responia "sovint" o "sempre" a 3 o més dels 6 ítems (Ahonen, Nebot i Giménez, 2006).

Salut mental

A l'edició de l'enquesta del 2012, es va determinar la salut mental a partir del qüestionari "Strengths and Difficulties Questionnaire" (SDQ) (Goodman, Ford, Simmons, Gatward i Meltzer, 2000). L'escala SDQ consta de 25 ítems sobre símptomes, conductes i relacions amb els altres, tant positius com negatius. El qüestionari està constituït per 5 dimensions: símptomes emocionals, problemes de conducta, hiperactivitat, problemes de relacions amb iguals i conducta prosocial. Les categories de resposta de cada un dels ítems són: "no és cert", "una mica cert" i "absolutament cert". La puntuació total s'obté a partir de la suma de cada ítem i pot anar de 0 a 40. A major puntuació obtinguda, major probabilitat de presentar problemes de salut mental.

A partir de la puntuació total obtinguda, s'ha categoritzat la variable en:

- "Normal" (puntuació 0-15): escassa probabilitat de ser cas de problema de salut mental
- "Límit" (puntuació 16-19): possible cas de problema de salut mental
- "Anormal" (puntuació 20-40): probable cas de problema de salut mental

Assetjament escolar

L'assetjament escolar s'ha definit de manera operativa des del punt de vista de la víctima i de l'agressor/a en base a dues preguntes compostes per 3 ítems cadascuna:

1. Durant els últims dotze mesos...
 - 1.1 S'han rigut de tu o t'han insultat a l'escola o durant el camí cap a l'escola.
 - 1.2 T'han colpejat, atacat i/o amenaçat a l'escola o durant el camí cap a l'escola.

- 1.3 A vegades els companys/es et marginen, rebutgen que tu formis part del grup.

2. Durant els últims dotze mesos has participat amb altres companys/es o amb el teu grup en...
 - 2.1 Riure o insultar altres companys/es a l'escola o durant el camí a l'escola.
 - 2.2 Colpejar, atacar o amenaçar altres companys/es a l'escola o durant el camí a l'escola.
 - 2.3 Rebutjar o marginar altres companys/es.

Les categories de resposta de cadascun dels ítems eren: "mai", "1 vegada", "2 vegades", "3 vegades" i "4 o més vegades". Ser víctima d'assetjament escolar es va definir com haver estat insultat/da, colpejat/da o marginat/da 4 o més vegades en els últims 12 mesos o bé haver sofert alguna vegada cadascuna de les tres accions en els darrers 12 mesos (Garcia, Pérez i Nebot, 2010). Es va considerar agressor/a a aquell/a alumne/a que declarava haver insultat, colpejat o marginat altres companys "4 o més vegades" o "almenys una vegada" en cadascun dels ítems, en els darrers 12 mesos. Els alumnes considerats víctimes i a la vegada agressors es van classificar en una categoria independent ("víctima/agressor").

A partir d'aquestes consideracions, s'ha creat la variable "assetjament escolar" amb les següents categories:

1. No afectat/da
2. Víctima
3. Agressor/a
4. Víctima / agressor/a

Relacions familiars

Es va preguntar com eren habitualment les relacions dels alumnes amb les seves famílies donant 5 opcions de resposta: "molt bones", "bastant bones", "regulars", "bastant dolentes" i "molt dolentes".

3.3.4. Lleure

Temps davant de pantalles

Amb l'objectiu de conèixer el temps que els/les alumnes dediquen a estar davant de pantalles, s'ha calculat el número d'hores diàries que miren la televisió, que juguen a l'ordinador i que juguen amb la videoconsola tant en dies de classe com en caps de setmana. Per a cadascuna de les variables s'han definit 4 categories: "0 hores", "més de 0h a menys de 2h", "entre 2 i 4 hores" i "més de 4 hores".

Mirar la televisió durant el sopar

Com a novetat del 2012, s'ha descrit la freqüència amb la que els/les alumnes miren la televisió mentre sopen.

Les categories de resposta eren: “sempre”, “sovint”, “a vegades”, “rarament” i “mai”.

Telèfon mòbil

Per primera vegada, l'enquesta va incloure una pregunta sobre la disponibilitat de telèfon mòbil. S'ha creat una variable en base a que l'alumne declari tenir telèfon mòbil amb accés a Internet, tenir telèfon mòbil però sense accés a Internet o no tenir telèfon mòbil.

Hores d'esport

Per tal de determinar el temps de realització d'activitat física s'ha descrit el número d'hores setmanals, incloent les hores d'educació física que es realitzen al centre, que els alumnes realitzen activitat física. La variable s'ha definit en 5 categories: “0 hores”, “més de 0 hores a menys de 2 hores”, “entre 2 hores i menys de 4 hores”, “entre 4 hores i menys de 6 hores” i “6 hores o més”

Horari de l'oci nocturn

Aquest indicador descriu l'hora d'arribada a casa en la darrera sortida nocturna realitzada en cap de setmana (ESTUDES, 2010).

3.3.5. Alimentació

Esmorzar

S'han considerat els/les alumnes que han esmorzat abans de sortir de casa cada dia en els darrers 7 dies.

Dieta

S'han considerat els/les alumnes que declaren haver fet dieta alguna vegada a la vida per aprimar-se.

Índex de massa corporal

Per tal de determinar el baix pes, normopès, sobrepès i l'obesitat s'utilitza l'índex de Quetelet o índex de massa corporal (IMC), que es determina en funció del pes i la l'alçada: $IMC = Kg/m^2$. El pes i l'alçada dels i les alumnes van ser mesurats, amb el consentiment de l'alumne/a, mitjançant una balança i un tallímetre per personal de l'Agència de Salut Pública de Barcelona en el moment d'administrar les enquestes.

En base a la definició creada per l'Organització Mundial de la Salut a partir de l'IMC i segons les puntuacions Z (WHO, 2007), es va definir la variable en:

Baix pes: adolescents amb un IMC per sota de -2 desviacions estàndard (DE) respecte l'IMC mig d'adolescents de la mateixa edat i sexe.

Pes normal: adolescents amb un IMC entre -2DE i +1DE respecte l'IMC mig d'adolescents de la mateixa edat i sexe.

Sobrepès: adolescents amb un IMC entre +1DE i +2DE respecte l'IMC mig d'adolescents de la mateixa edat i sexe.

Obesitat: adolescents amb un IMC per sobre de +2DE respecte l'IMC mig d'adolescents de la mateixa edat i sexe.

Opinió del propi pes

Es va preguntar als alumnes quina era l'opinió sobre el seu propi pes, que es va categoritzar en “molt o lleugerament inferior al que hauria de pesar”, “l'adequat” i “lleugerament o molt superior al que hauria de pesar”.

3.3.6. Sexualitat

El qüestionari permet determinar diversos indicadors relacionats amb la conducta sexual en joves de 4t d'ESO i de 2n de batxillerat i CFGM. Els principals indicadors estudiats són:

Relacions sexuals amb penetració

Es descriu el percentatge d'alumnes que declara haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida.

Ús del preservatiu

Es descriu el percentatge d'alumnes que declara haver utilitzat el preservatiu com a mètode anticonceptiu en la darrera relació sexual amb penetració d'entre els que han mantingut relacions sexuals.

Ús de la píndola anticonceptiva

Es descriu el percentatge d'alumnes que declara haver utilitzat la píndola anticonceptiva com a mètode anticonceptiu en la darrera relació sexual amb penetració d'entre els que han mantingut relacions sexuals.

Ús de la píndola de l'endemà

Es descriu el percentatge d'alumnes que declara haver pres la píndola de l'endemà alguna vegada i els nois que declaren que la seva parella l'ha pres alguna vegada.

Embaràs

Considera les noies que declaren haver-se quedat embarassades i els nois que declaren haver deixat embarassada a la seva parella alguna vegada.

Assetjament sexual

Es descriuen tant els alumnes que han patit assetjament sexual alguna vegada com el lloc on l'han patit (a casa, a l'escola, al carrer o a altres llocs) (Salut i Escola, 2006).

Relació sexual forçada

Considera els nois i les noies que declaren que els han forçat a mantenir una relació sexual quan realment no volien.

3.3.7. Mobilitat i seguretat viària

Els principals indicadors relacionats amb els accidents i la seguretat viària inclosos a l'enquesta són:

Mitjà de transport

Per tal de determinar el mitjà de transport tant per anar de casa a l'escola com per tornar de l'escola a casa, es van definir dues variables (mitjà de transport utilitzat per anar de casa a l'escola i mitjà de transport utilitzat per tornar de l'escola a casa) amb les següents categories: "caminant i/o en bicicleta", "en transport públic", "en cotxe i/o moto" i "altres combinacions de transport". La darrera categoria ("altres combinacions de transport") inclou altres mitjans de transport utilitzats i altres possibles combinacions com per exemple "caminant i en cotxe", "en transport públic i en cotxe" o "caminant i en transport públic", entre d'altres.

Ús del cinturó de seguretat al cotxe

S'utilitzen dos indicadors per separat: els/les alumnes que declaren posar-se el cinturó de seguretat sempre que viatgen en cotxe al seient de davant i els/les que declaren posar-se'l al seient de darrere d'entre aquells que declaren anar en cotxe.

Ús del casc en la moto

Aquest indicador fa referència als alumnes que declaren posar-se sempre el casc quan circulen en moto d'entre aquells que declaren anar en moto.

Ús del casc en la bicicleta

Aquest indicador descriu els/les alumnes que es posen "sovint" o "sempre" el casc quan circulen en bicicleta d'entre aquells que declaren anar en bicicleta.

Ús de vehicle de motor (moto o cotxe) amb conductor sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues

L'indicador fa referència als alumnes que declaren pujar "a vegades" o "sovint" en un vehicle amb un conductor que està sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues.

Ús de bicicleta sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues

L'indicador fa referència als alumnes que declaren conduir "a vegades" o "sovint" una bicicleta sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues.

3.4. Anàlisi de les dades

En aquest informe es presenta l'anàlisi descriptiva dels principals indicadors de tots els blocs temàtics de l'enquesta FRESO 2012 estratificada per curs (2n d'ESO, 4t

d'ESO i 2n de batxillerat i CFGM) i sexe (noi i noia). Els resultats segueixen bàsicament l'estructura dels qüestionaris: variables sociodemogràfiques, consum de substàncies addictives; salut, estat d'ànim i relacions amb els altres; lleure; alimentació; sexualitat; i mobilitat i seguretat viària. Els percentatges obtinguts estan calculats incloent els valors perduts en el denominador i en la majoria de casos aquests valors representen menys d'un 5% del total. Les enquestes que tenien en blanc tres o més blocs de preguntes i aquelles en les que es va detectar que havien estat respostes a 2n d'ESO, tres a 4t d'ESO, dues a 2n de batxillerat, un a CFGM i sis a PQPI).

Per alguns dels indicadors més rellevants dels que es disposa informació d'anys anteriors es presenta l'evolució des del primer any de recollida de les dades; en el cas del tabac i alcohol, es disposa de dades des de 1987 per 2n d'ESO; en el cas del consum de cànnabis des del 1996 i en el del consum de cocaïna des del 2004; per la mobilitat i la seguretat viària des del 1996; en el cas de la sexualitat des de 1996 o 2004 segons l'indicador; i per l'alimentació des del 2001 a 4t d'ESO. En altres casos es presenten exclusivament les dades del 2012 perquè no es disposa de dades anteriors o, si se'n disposa, perquè existeix la informació de només un altre any.

L'informe també presenta l'anàlisi descriptiva d'alguns dels principals indicadors de comportaments de risc relacionats amb la salut dels alumnes de PQPI, estratificant per sexe.

Els resultats d'alguns dels principals indicadors també es mostren estratificats per FAS, trajectòria migratòria familiar, titularitat de l'escola i NSE del barri on està ubicada l'escola segons sexe i curs. Els resultats obtinguts es presenten a l'annex d'aquest informe.

L'enregistrament de les dades es va realitzar automàticament mitjançant el programa Teleform en el cas de les enquestes administrades en format paper. Les enquestes administrades mitjançant la plataforma digital (www.encuestafacil.com) es van buidar directa i automàticament a la base de dades creada. Es va dur a terme un control de qualitat de les dades revisant 30 enquestes de les administrades en format paper per a cada nivell acadèmic (en el cas de batxillerat i CFGM es van revisar 20 i 10 enquestes, respectivament) per a veure si l'enregistrament de dades havia estat el correcte. La selecció de les enquestes a revisar es va realitzar aleatòriament (mitjançant el programa d'aleatorització accessible a la pàgina web www.randomizer.org) per a cada nivell acadèmic. Per l'anàlisi de les dades s'ha utilitzat el programa Stata v.10.

4. RESULTATS PRINCIPALS EN ALUMNES DE 2n D'ESO, 4t D'ESO I 2n DE BATXILLERAT I CICLES FORMATIUS DE GRAU MIG (CFGM)

Taula 1. Número d'aules¹ i d'alumnes matriculats, enquestats i analitzats segons curs, ICEF² i titularitat del centre. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

		ICEF ² alt	ICEF ² mig	ICEF ² baix	Total		
Pública	2n ESO	Nº aules	2	8	7	17	
		Nº alumnes matriculats	52	209	163	424	
		Nº alumnes enquestats	46	194	136	376	
		Nº alumnes analitzats	46	191	133	370	
	4t ESO	Nº aules	2	8	7	17	
		Nº alumnes matriculats	49	200	159	408	
		Nº alumnes enquestats	48	179	138	365	
	2n Batx	Nº alumnes analitzats	48	173	136	357	
		Nº aules	2	6	4	12	
		Nº alumnes matriculats	58	165	121	344	
	CFGM	Nº alumnes enquestats	54	141	99	294	
		Nº alumnes analitzats	53	128	90	271	
		Nº aules	1	3	3	7	
	Privada/Concertada	2n ESO	Nº alumnes matriculats	19	57	65	141
			Nº alumnes enquestats	15	43	52	110
			Nº alumnes analitzats	11	33	35	79
Nº aules			15	14	6	35	
4t ESO		Nº alumnes matriculats	403	373	150	926	
		Nº alumnes enquestats	374	344	141	859	
		Nº alumnes analitzats	367	340	139	846	
2n Batx		Nº aules	15	14	6	35	
		Nº alumnes matriculats	400	342	163	905	
		Nº alumnes enquestats	373	323	142	838	
CFGM		Nº alumnes analitzats	370	318	139	827	
		Nº aules	16	7	3	26	
		Nº alumnes matriculats	410	185	49	644	
2n Batx		Nº alumnes enquestats	370	164	38	572	
		Nº alumnes analitzats	357	161	38	556	
		Nº aules	4	7	4	15	
CFGM	Nº alumnes matriculats	79	179	87	345		
	Nº alumnes enquestats	64	132	66	262		
	Nº alumnes analitzats	56	82	48	186		
Total	2n ESO	Nº aules	17	22	13	52	
		Nº alumnes matriculats	455	582	313	1.350	
		Nº alumnes enquestats	420	538	277	1.235	
	4t ESO	Nº alumnes analitzats	413	531	272	1.216	
		Nº aules	17	22	13	52	
		Nº alumnes matriculats	449	542	322	1.313	
	2n Batx	Nº alumnes enquestats	421	502	280	1.203	
		Nº alumnes analitzats	418	491	275	1.184	
		Nº aules	18	13	7	38	
	CFGM	Nº alumnes matriculats	468	350	170	988	
		Nº alumnes enquestats	424	305	137	866	
		Nº alumnes analitzats	410	289	128	827	
	CFGM	Nº aules	5	10	7	22	
		Nº alumnes matriculats	98	236	152	486	
		Nº alumnes enquestats	79	175	118	372	
			Nº alumnes analitzats	67	115	83	265

1. Número d'aules: El número d'aules seleccionades, enquestades i analitzades és el mateix.

2. ICEF: Índex de Capacitat Econòmica Familiar.

La mostra final de l'estudi s'ha obtingut a partir de 52 aules de 2n d'ESO, 52 de 4t d'ESO, 38 de 2n de batxillerat i 22 CFGM (taula 1). Degut a la negativa a participar a l'estudi per part d'alguns centres escolars seleccionats, a 2n d'ESO es van haver de substituir 3 aules i a 4t d'ESO se'n van haver de substituir 5 per altres aules seleccionades com a reserva i classificades en el mateix estrat quant a titularitat de l'escola i nivell socioeconòmic del barri de l'escola que les que s'havien de substituir. A 2n de batxillerat es van substituir 2 aules i a CFGM se'n va substituir una. Finalment, la mostra total és de 1.216 alumnes de 2n d'ESO,

1.184 de 4t d'ESO i 1.092 de 2n de batxillerat (827) i CFGM (265) amb unes taxes de resposta respecte els alumnes matriculats a l'aula del 90,1%, 90,2% i 82,5% (87,4% a 2n de batxillerat i 69,6% a CFGM), respectivament.

4.1. Descripció sociodemogràfica de la mostra

A la taula 2 es presenten les característiques sociodemogràfiques de la mostra analitzada. Aquesta és representativa dels joves escolaritzats de Barcelona pel que fa a

Taula 2. Característiques sociodemogràfiques de la mostra segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	2n ESO			4t ESO			2n Batx/CFGM		
	Nois n (%)	Noies n (%)	Total n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)	Total n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)	Total n (%)
Edat (mitjana [DE])	13,9 (0,58)	13,8 (0,46)	13,9 (0,53)	15,9 (0,59)	15,9 (0,52)	15,9 (0,56)	18,1 (0,69)	18,0 (0,66)	18,1 (0,68)
Titularitat escola									
Pública	193 (31,0)	177 (29,8)	370 (30,4)	167 (28,7)	190 (31,6)	357 (30,2)	143 (28,8)	207 (34,8)	350 (32,1)
Concertada	394 (63,2)	371 (62,6)	765 (62,9)	375 (64,4)	371 (61,6)	746 (63,0)	299 (60,1)	317 (53,3)	616 (56,4)
Privada	36 (5,8)	45 (7,6)	81 (6,7)	40 (6,9)	41 (6,8)	81 (6,8)	55 (11,1)	71 (11,9)	126 (11,5)
NSE escola¹									
Baix	150 (24,1)	122 (20,6)	272 (22,4)	143 (24,6)	132 (21,9)	275 (23,2)	81 (16,3)	130 (21,9)	211 (19,3)
Mig	274 (44,0)	257 (43,3)	531 (43,6)	219 (37,6)	272 (45,2)	491 (41,5)	188 (37,8)	216 (36,3)	404 (37,0)
Alt	199 (31,9)	214 (36,1)	413 (34,0)	220 (37,8)	198 (32,9)	418 (35,3)	228 (45,9)	249 (41,8)	477 (43,7)
FAS									
Baix	67 (10,8)	72 (12,1)	139 (11,4)	66 (11,3)	69 (11,5)	135 (11,4)	61 (12,3)	69 (11,6)	130 (11,9)
Mig	263 (42,2)	235 (39,6)	498 (41,0)	252 (43,3)	240 (39,9)	492 (41,6)	236 (47,5)	278 (46,7)	514 (47,1)
Alt	281 (45,1)	281 (47,4)	562 (46,2)	257 (44,2)	286 (47,5)	543 (45,9)	194 (39,0)	243 (40,8)	437 (40,0)
NS/NC	12 (1,9)	5 (0,9)	17 (1,4)	7 (1,2)	7 (1,1)	14 (1,1)	6 (1,2)	5 (0,9)	11 (1,0)
Lloc d'origen de l'alumne/a									
Espanya	506 (81,2)	486 (82,0)	992 (81,6)	477 (82,0)	482 (80,1)	959 (81,0)	429 (86,3)	504 (84,7)	933 (85,5)
Resta d'Europa	10 (1,6)	14 (2,4)	24 (2,0)	11 (1,9)	17 (2,8)	28 (2,4)	17 (3,4)	15 (2,5)	32 (2,9)
Àfrica	2 (0,3)	7 (1,2)	9 (0,7)	7 (1,2)	4 (0,7)	11 (0,9)	4 (0,8)	6 (1,0)	10 (0,9)
Amèrica	69 (11,1)	57 (9,6)	126 (10,3)	55 (9,5)	70 (11,6)	125 (10,5)	36 (7,3)	55 (9,3)	91 (8,3)
Àsia	31 (5,0)	27 (4,6)	58 (4,8)	25 (4,3)	23 (3,8)	48 (4,1)	8 (1,6)	13 (2,2)	21 (1,9)
Altres països	1 (0,2)	1 (0,1)	2 (0,2)	4 (0,6)	4 (0,7)	8 (0,7)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
NS/NC	4 (0,6)	1 (0,1)	5 (0,4)	3 (0,5)	2 (0,3)	5 (0,4)	3 (0,6)	2 (0,3)	5 (0,5)
Trajectòria Migratòria Familiar²									
Autòcton	437 (70,2)	430 (72,5)	867 (71,3)	409 (70,3)	420 (69,8)	829 (70,0)	386 (77,7)	460 (77,3)	846 (77,5)
Immigrant 1a generació	113 (18,1)	106 (17,9)	219 (18,0)	102 (17,5)	118 (19,6)	220 (18,6)	65 (13,1)	89 (15,0)	154 (14,1)
Immigrant 2a generació	61 (9,8)	49 (8,3)	110 (9,1)	62 (10,7)	54 (9,0)	116 (9,8)	38 (7,6)	40 (6,7)	78 (7,1)
NS/NC	12 (1,9)	8 (1,3)	20 (1,6)	9 (1,5)	10 (1,6)	19 (1,6)	8 (1,6)	6 (1,0)	14 (1,3)
Nucli de convivència									
Mare i pare	476 (76,4)	435 (73,4)	911 (74,9)	429 (73,7)	441 (73,3)	870 (73,5)	360 (72,5)	440 (74,0)	800 (73,3)
Monoparental	98 (15,8)	103 (17,4)	201 (16,5)	110 (18,9)	111 (18,4)	221 (18,7)	98 (19,7)	110 (18,5)	208 (19,0)
Família reestructurada	40 (6,4)	49 (8,3)	89 (7,3)	30 (5,2)	39 (6,5)	69 (5,8)	20 (4,0)	22 (3,7)	42 (3,8)
Altres situacions	7 (1,1)	5 (0,9)	12 (1,0)	10 (1,7)	11 (1,8)	21 (1,8)	17 (3,4)	21 (3,5)	38 (3,5)
NS/NC	2 (0,3)	1 (0,2)	3 (0,3)	3 (0,5)	0 (0,0)	3 (0,2)	2 (0,4)	2 (0,3)	4 (0,4)
TOTAL	623	593	1.216	582	602	1.184	497	595	1.092

1. Nivell socioeconòmic del barri on està ubicada l'escola segons l'ICEF centrat del 1996.

2. **Autòcton:** alumne, pare i mare nascuts a Espanya; **Immigrant 1a Generació:** alumne nascut fora d'Espanya; **Immigrant 2a Generació:** alumne nascut a Espanya i pare i/o mare nascuts fora d'Espanya.

titularitat del centre i nivell socioeconòmic del barri on se situa el centre (ICEF centrat del 1996). La proporció de nois i noies d'ESO és similar, amb una edat mitjana de 13,9 anys a 2n d'ESO i 15,9 a 4t d'ESO. A 2n de batxillerat i CFGM el percentatge de noies és lleugerament superior (54,5%) i l'edat mitjana és de 18,1 anys. Al voltant del 70% dels alumnes cursen els seus estudis en un centre privat o concertat, essent un 69,6% a 2n d'ESO, 69,8% a 4rt d'ESO i 67,9% a 2n de batxillerat i CFGM. Aproximadament un 80% dels alumnes de tots els cursos estudien a centres ubicats en barris de nivell socioeconòmic mig o alt. Respecte el nivell socioeconòmic de l'alumne, el FAS indica que aproximadament un 87% d'estudiants de tots els cursos tenen un nivell socioeconòmic mig o alt.

Al voltant del 81% dels alumnes de 2n i 4t d'ESO ha nascut a Espanya, essent aquest percentatge del 85,5% a 2n de batxillerat i CFGM. A 2n d'ESO, aproximadament el 18% dels nois i les noies ha nascut fora d'Espanya. En el cas de 4t d'ESO, el percentatge d'alumnes que ha nascut fora d'Espanya és del 17,5% en nois i 19,6% en noies. A 2n de batxillerat i CFGM, aquests percentatges són lleugerament inferiors (13,1% en nois i 15,0% en noies). Tenint en compte la trajectòria migratòria familiar (lloc de procedència tant de l'alumne com del pare i la mare), el percentatge d'alumnes autòctons és aproximadament d'un 70% a 2n i 4t d'ESO i d'un 77,5% a 2n batxillerat i CFGM. El percentatge d'immigrants de 2a generació (alumnes nascuts a Espanya amb pare i/o mare nascuts fora d'Espanya) és del 9,1%, 9,8% i 7,1%, respectivament.

Respecte el nucli de convivència, al voltant del 75% dels alumnes viu amb la mare i el pare (família biparental). A 2n d'ESO, el 16,5% dels alumnes viuen només amb el pare o amb la mare. Aquest percentatge és del 18,7% a 4t d'ESO i del 19% a 2n de batxillerat i CFGM. Cal assenyalar que, d'entre els escolars que viuen en una llar de tipus monoparental, la majoria viu amb la mare (gairebé un 90%) a tots els cursos. El percentatge d'alumnes que viuen en una família reestructurada (conviu amb el pare o la mare i la parella del pare o la mare) és del 7,3% a 2n d'ESO i disminueix als cursos superiors (5,8% a 4t d'ESO i 3,8% a 2n de batxillerat i CFGM).

4.2. Consum de substàncies addictives

4.2.1. Tabac

Les figures 3a i 3b mostren l'evolució del consum regular (setmanal) de tabac i les figures 4a i 4b l'evolució del consum diari de tabac en nois i noies, respectivament. En general, en ambdós sexes ha disminuït el consum de

tabac tant regular com diari observant una tendència decreixent al llarg dels anys. Entre les noies, s'observa un descens del consum de tabac més marcat que en les nois per a tots els cursos. D'aquesta manera, les prevalències de consum de tabac de nois i noies tendeixen a igualar-se al llarg dels anys, ja que l'any 1996 era molt superior en noies que en nois i el 2012 les diferències són molt menors. L'any 2012, el consum de tabac regular i diari segueix sent lleugerament superior entre les noies de 4t d'ESO (14,3% i 10,5%, respectivament) i de 2n de batxillerat i CFGM (26,9% i 23,0%) que entre els nois (11,7% i 9,8% a 4t d'ESO i 20,3% i 9,8% a 2n de

Figura 3a. Percentatge de nois que fumen regularment (almenys un cop per setmana) segons curss. Barcelona, enquestes FRISC-FRESC 1987-2012.

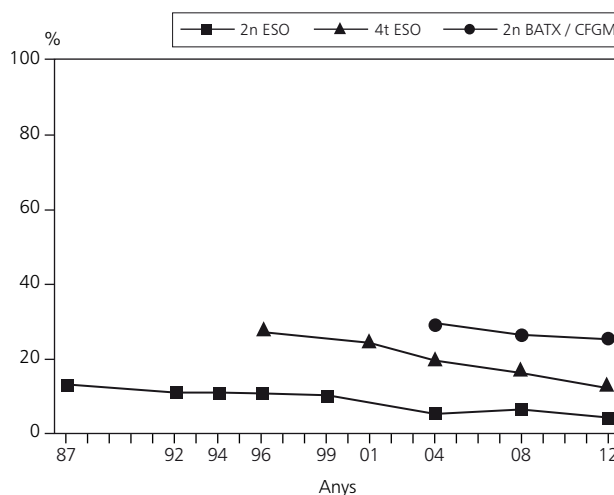

Figura 3b. Percentatge de noies que fumen regularment (almenys un cop per setmana) segons curss. Barcelona, enquestes FRISC-FRESC 1987-2012.

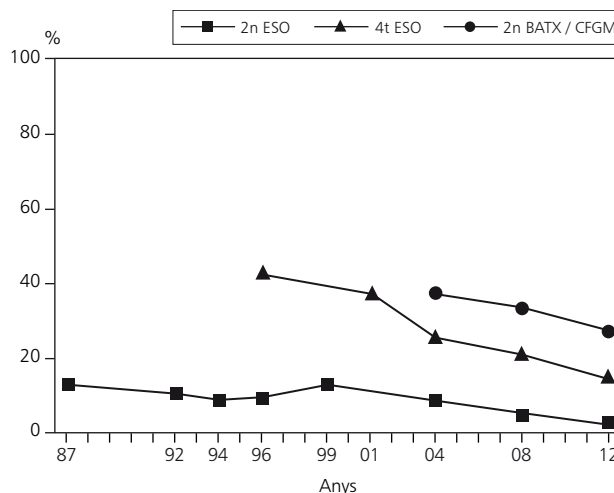

Figura 4a. Percentatge de nois que fumen diàriament segons curss. Barcelona, enquestes FRISC-FRESC 1987-2012.

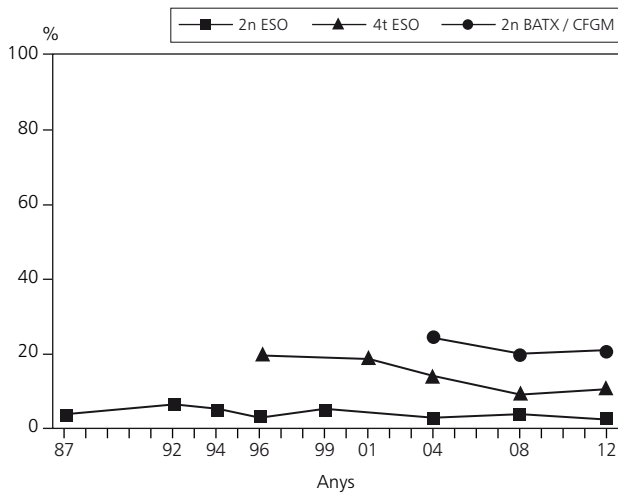
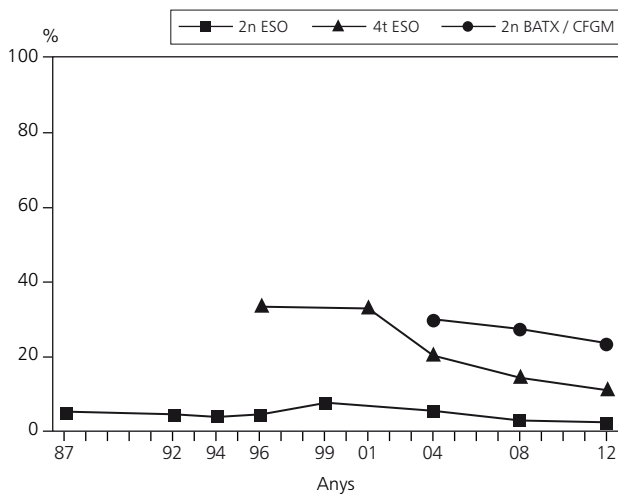

Figura 4b. Percentatge de noies que fumen diàriament segons curss. Barcelona, enquestes FRISC-FRESC 1987-2012.

batxillerat i CFGM). En canvi, aquest patró s'inverteix a 2n d'ESO en que els nois (3,9% són consumidors regulars i 2,3% consumidors diaris) presenten un major consum que les noies (2,4% i 1,9%, respectivament).

4.2.2. Alcohol

El consum experimental d'alcohol (haver consumit alguna vegada almenys mig got de qualsevol beguda alcohòlica) s'ha mantingut bastant estable al llarg dels anys observant-se en alguns casos un descens. En nois, la prevalença de consumidors experimentals d'alcohol al 2012 ha disminuït a tots els cursos en comparació amb la

primera edició del FRESC, especialment a 2n d'ESO (del 76,4% l'any 1987 al 53,6% el 2012) i a 4t d'ESO (del 87,7% el 1996 al 78,7% el 2012). En noies, aquesta disminució només s'observa entre les de 2n d'ESO (del 69,7% l'any 1987 al 54% el 2012). Cal assenyalar també, que la disminució de la prevalença de consumidors experimentals d'alcohol entre el 2008 i el 2012 ha estat important en nois i noies de 2n d'ESO (del 67,2% al 53,6% i del 60,4% al 54%, respectivament) i en nois de 4t d'ESO (del 85,1% al 78,7%) (figures 5a i 5b).

Figura 5a. Percentatge de nois que han begut almenys mig got de qualsevol substància alcohòlica alguna vegada a la vida segons curss. Barcelona, enquestes FRISC-FRESC 1987-2012.

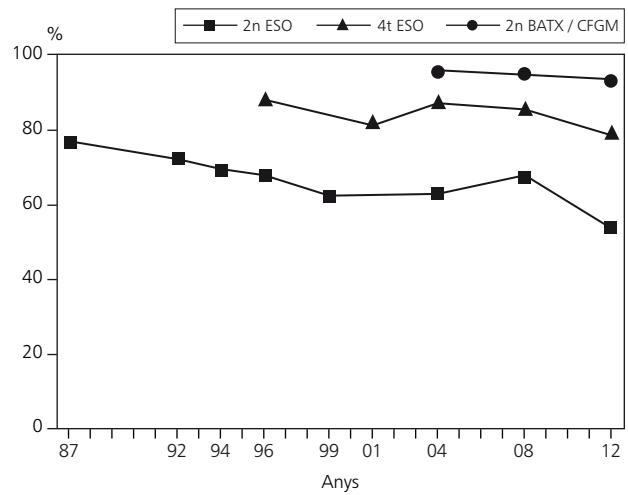
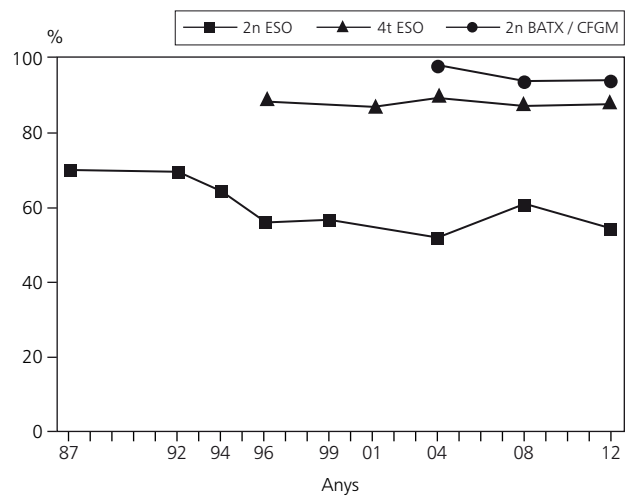

Figura 5b. Percentatge de noies que han begut almenys mig got de qualsevol substància alcohòlica alguna vegada a la vida segons curss. Barcelona, enquestes FRISC-FRESC 1987-2012.

La prevalença d'alumnes que s'han emborratxat alguna vegada els darrers 6 mesos ha anat variant al llarg dels anys. L'any 2004 en relació als anys anteriors es va observar un lleuger augment a totes les edats i ambdós sexes. En comparació amb l'any 2004, els percentatges observats el 2012 són lleugerament inferiors a 2n d'ESO i en nois de 4t d'ESO i lleugerament superiors a 2n de batxillerat i CFGM i en noies de 4t d'ESO. L'any 2012, la prevalença d'alumnes que s'han emborratxat alguna vegada en els darrers 6 mesos

Figura 6a. Percentatge de nois que s'han emborratxat alguna vegada els darrers 6 mesos segons curs. Barcelona, enquestes FRISC-FRESC 1987-2012.

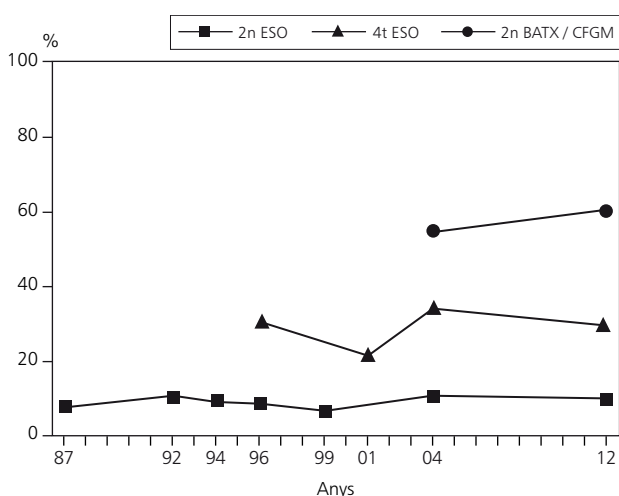
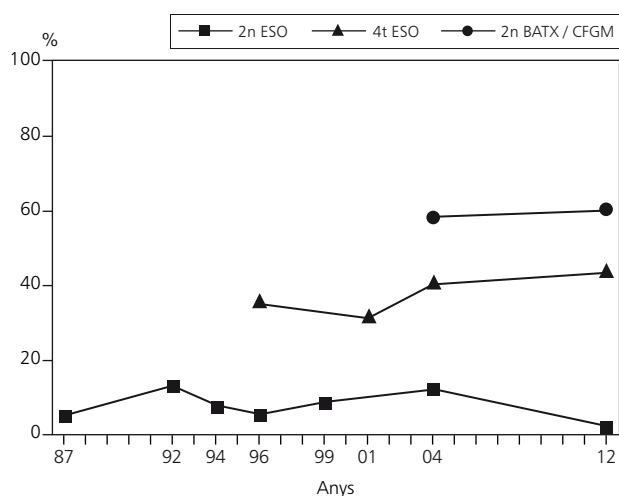

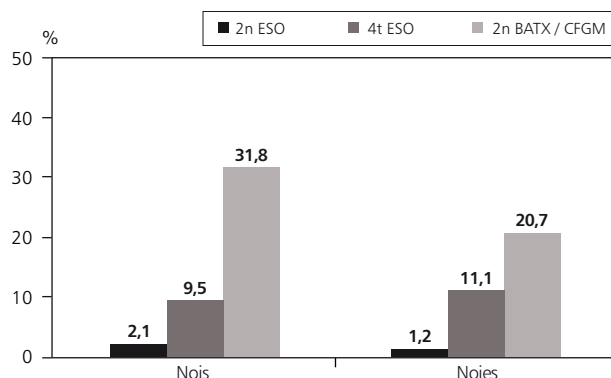
Figura 6b. Percentatge de noies que s'han emborratxat alguna vegada els darrers 6 mesos segons curs. Barcelona, enquestes FRISC-FRESC 1987-2012.

augmenta amb l'edat i és similar en nois i noies excepte a 4t d'ESO en que la prevalença és superior en noies (figures 6a i 6b).

La figura 7 mostra que a 2n d'ESO el percentatge d'alumnes que han pres alguna vegada 4 o més begudes en una sola ocasió ("binge drinking") en els darrers 30 dies és del 2,1% en nois i de l'1,2% en noies. Aquest percentatge augmenta amb l'edat, essent del 9,5% i 11,1% en nois i noies de 4t d'ESO, respectivament. A 2n de batxillerat i CFGM l'augment observat és encara més marcat, essent aquest percentatge del 31,8% en nois i del 20,7% en noies.

Figura 7. Percentatge d'alumnes que han pres alguna vegada 4 o més begudes alcohòliques en una sola ocasió en els darrers 30 dies segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

4.2.3. Cànnabis

Des del 2004, any en què es va observar un augment pronunciat de la prevalença de consum de cànnabis a totes les edats i en ambdós sexes, la prevalença del consum experimental (alguna vegada a la vida) (figures 8a i 8b) i habitual (en els darrers 30 dies) (figures 9a i 9b) d'aquesta substància mostra una tendència descendent. Cal destacar que els percentatges observats l'any 2012 per aquests indicadors són inferiors als obtinguts a les primeres edicions de l'enquesta de les que es disposa d'aquesta informació, a excepció del consum experimental a 2n d'ESO (superior el 2012 respecte el 1996 tant en nois com en noies). En general, el percentatge de consumidors de cànnabis és superior entre els nois que entre les noies, especialment pel que fa al consum habitual.

Figura 8a. Percentatge de nois que han consumit cànnabis alguna vegada a la vida segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 1996-2012.

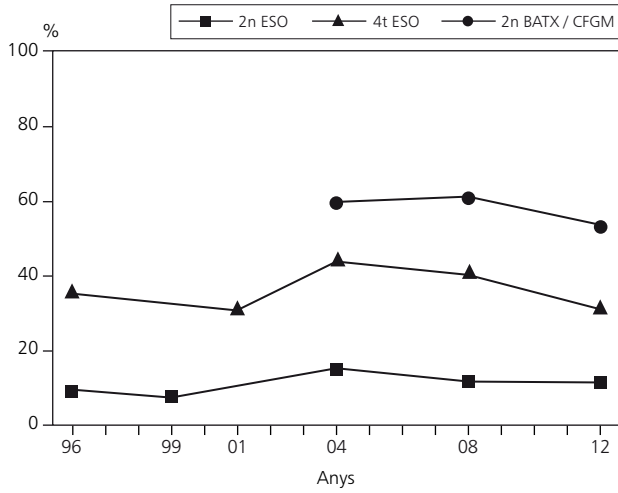

Figura 9a. Percentatge de nois que han consumit cànnabis en els darrers 30 dies segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 1999-2012.

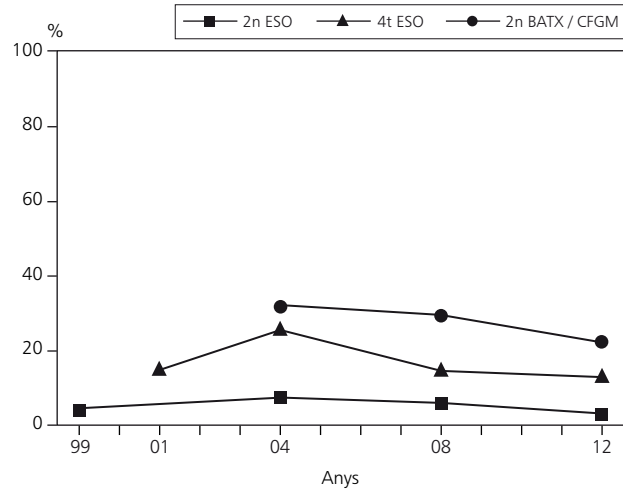

Figura 8b. Percentatge de noies que han consumit cànnabis alguna vegada a la vida segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 1996-2012.

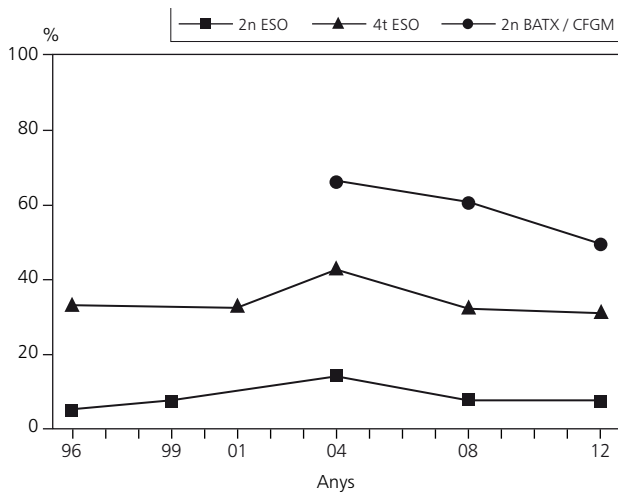
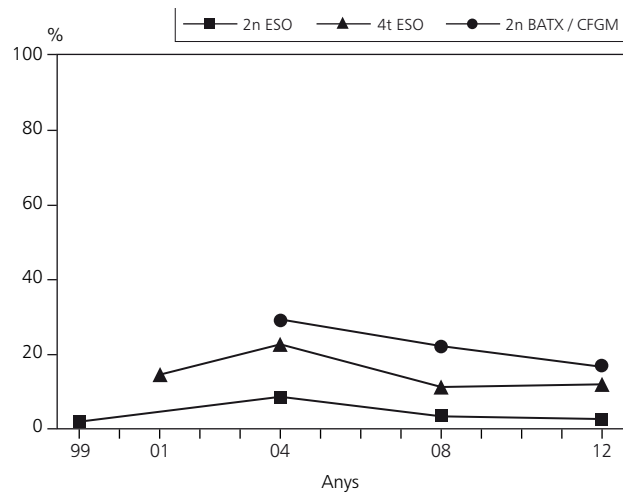

Figura 9b. Percentatge de noies que han consumit cànnabis en els darrers 30 dies segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 1999-2012.

Les figures 10a i 10b mostren el percentatge de consumidors/es de risc de cànnabis. El consum de risc de cànnabis augmenta amb l'edat i és lleugerament superior entre els nois que entre les noies a totes les edats. En nois, la prevalença de consumidors de risc baix o moderat passa d'un 1,4% a 2n d'ESO a un

8,3% a 2n de Batxillerat i CFGM. En noies, aquest percentatge passa d'un 1,2% a un 6,4%. La prevalença de consumidors/es de risc alt és del 1,1% i 0,7% en nois i noies de 2n d'ESO respectivament, del 2,9% i 2,5% a 4t d'ESO i del 5,4% i 3,2% a 2n de batxillerat i CFGM.

Figura 10a. Percentatge de nois amb consum de risc de cànnabis (CAST) segons curss. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

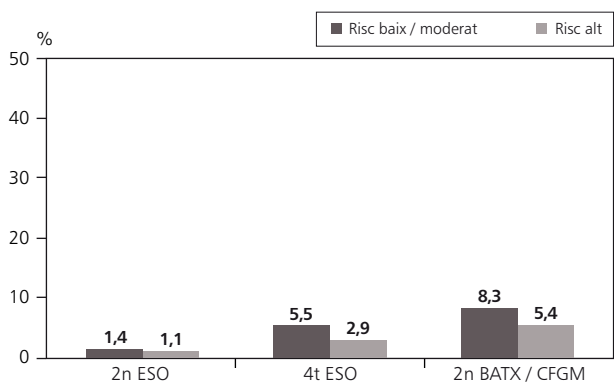
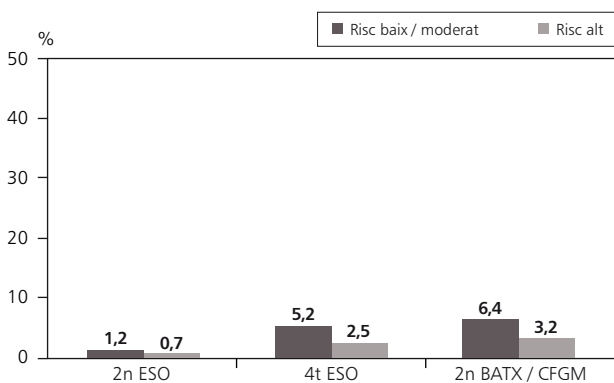

Figura 10b. Percentatge de noies amb consum de risc de cànnabis (CAST) segons curss. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

4.2.4. Cocaïna

Les figures 11a i 11b mostren l'evolució del consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida) des de l'any 2004. Als cursos superiors s'observa una tendència descendent tant en nois com en noies, especialment a 2n de batxillerat i CFGM. En aquest curs, la prevalença de consumidors experimentals de cocaïna disminueix del 13,2% el 2004 al 3,4% el 2012 en nois i del 10,8% al 3,0% en noies. A 4t d'ESO, aquests percentatges canvien del 3,8% l'1,9% i del 3,7% a l'1,2% en nois i noies, respectivament. La prevalença de consum experimental de cocaïna entre els alumnes de 2n d'ESO es manté més o menys estable essent del 0,6% en nois i del 0,5% en noies l'any 2012.

Figura 11a. Percentatge de nois que ha consumit cocaïna alguna vegada a la vida segons curss. Barcelona, enquestes FRESC 2004-2012.

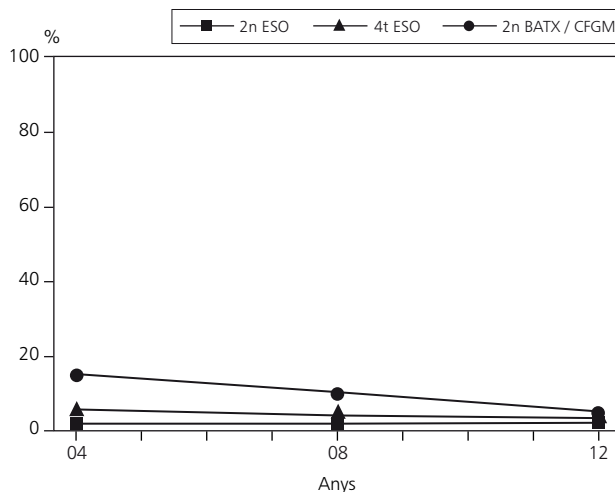
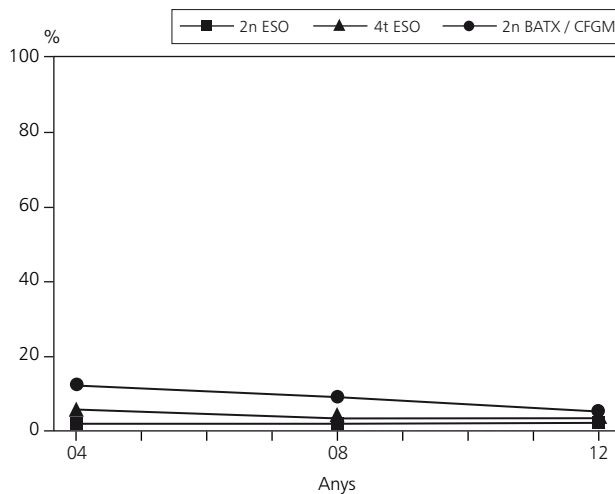

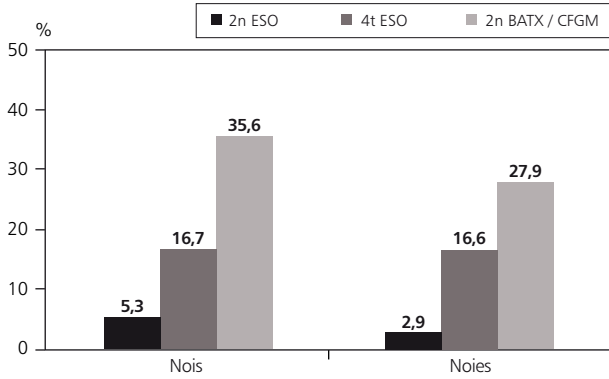
Figura 11b. Percentatge de noies que han consumit cocaïna alguna vegada a la vida segons curss. Barcelona, enquestes FRESC 2004-2012.

4.2.5. Policonsum de substàncies

La proporció d'alumnes que alguna vegada a la vida ha consumit alcohol i cànnabis en un període de temps inferior a 2 hores augmenta amb l'edat i és més elevat en nois que en noies tant a 2n d'ESO (5,3% i 2,9%, respectivament) com a 2n de batxillerat i CFGM (35,6% i 27,9%). A 4t d'ESO, els percentatges són similars en els dos sexes (16,7% en nois i 16,6% en noies) (figura 12).

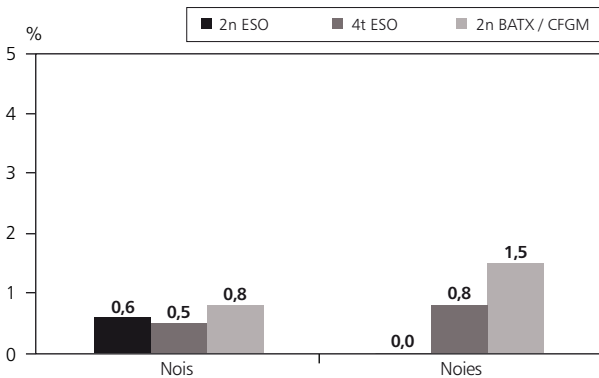
Figura 12. Percentatge d'alumnes que ha consumit alcohol i cànnabis en un període de temps inferior a 2 hores alguna vegada a la vida segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

4.2.6. Assistència sanitària urgent per consum de substàncies

La prevalença d'alumnes que en els darrers 12 mesos han requerit assistència mèdica o sanitària urgent degut al consum d'alguna substància addictiva és inferior a l'1% a totes les edats i en ambdós sexes excepte en el cas de les noies de 2n de batxillerat i CFGM, en que la proporció és de l'1,5%. Cal assenyalar que cap noia de 2n d'ESO declara haver-la requerit. Les principals substàncies consumides abans de necessitar l'assistència mèdica eren l'alcohol i el cànnabis.

Figura 13. Percentatge d'alumnes que han rebut assistència mèdica o sanitària urgent degut al consum d'alguna substància addictiva en els darrers 12 mesos segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

4.3. Salut, estat d'ànim i relacions amb els altres

4.3.1. Estat de salut autopercebut

El 75% dels nois de 2n d'ESO i el 77,2% dels de 4t d'ESO declara que la seva salut és molt bona o excel·lent. A 2n de batxillerat i CFGM, aquest percentatge és lleugerament inferior (72,2%). Aquesta prevalença entre les noies disminueix amb l'edat i és inferior que en nois a totes les edats, especialment a 2n de batxillerat i CFGM (48,9%). D'altra banda, la proporció de nois que declara tenir una salut regular o dolenta és d'entre el 3,4% i el 4,2%, depenent del curs acadèmic. En noies, aquest percentatge és d'entre el 5,7% (2n d'ESO) i el 9,1% (2n de batxillerat i CFGM) (figures 14a i 14b).

Figura 14a. Estat de salut autopercebuda en nois segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

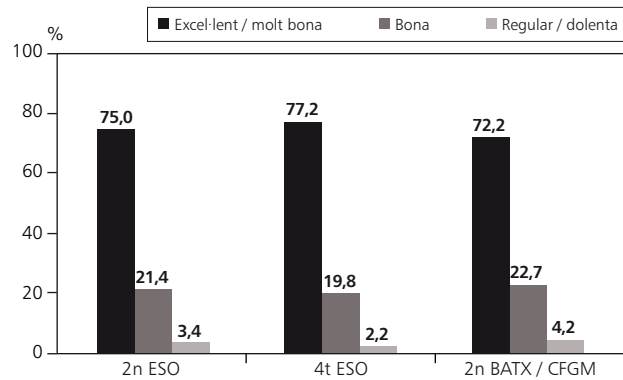
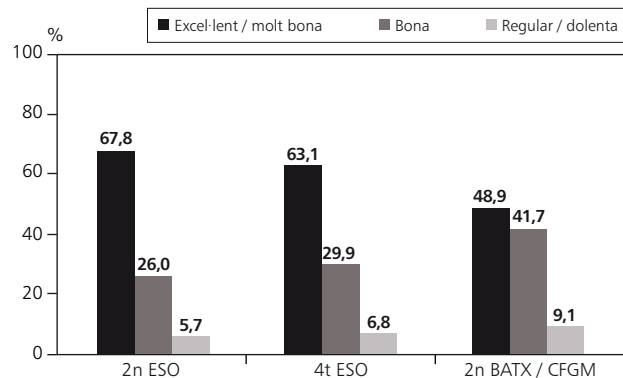

Figura 14b. Estat de salut autopercebuda en noies segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

4.3.2. Lesions

Les figures 15a i 15b mostren l'evolució de la prevalença d'alumnes que declaren haver patit almenys alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en els darrers 12 mesos. A tots els cursos i per ambdós sexes s'observa des del 2004 una tendència descendent de la prevalença d'aquest indicador. Per altra banda, el percentatge d'alumnes que declaren haver patit lesions també disminueix amb l'edat, essent l'any 2012 del 38,5%, 34% i 27,6% en nois de 2n d'ESO, 4t d'ESO i de 2n de bat-

Figura 15a. Percentatge de nois que declaren haver patit alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en els darrers 12 mesos segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 2004-2012.

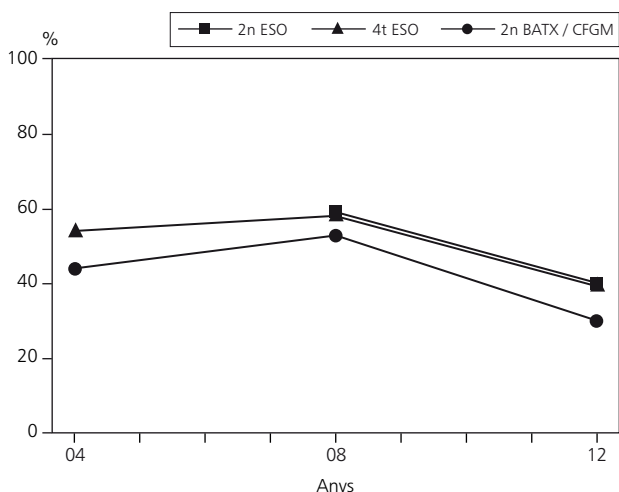
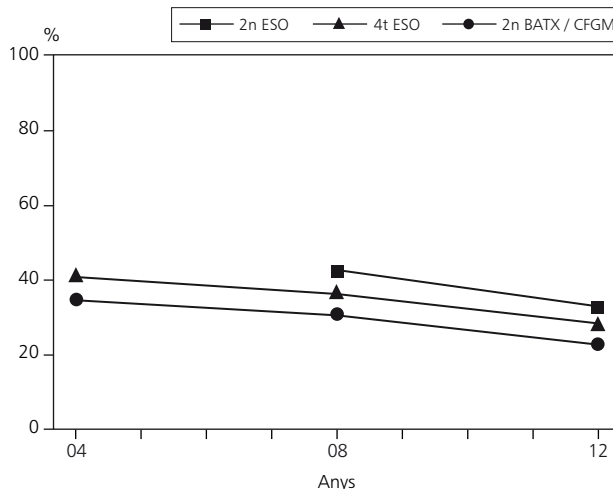

Figura 15b. Percentatge de noies que declaren haver patit alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en els darrers 12 mesos segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 2004-2012.

xillerat i CFGM, respectivament. En noies, aquests percentatges són inferiors a totes les edats (30,2%, 25,6% i 19,7%, respectivament).

4.3.3. Hores de son

La taula 3 mostra el número d'hores que els estudiants dormen els dies de classe i de cap de setmana. En dies de classe, el 27,1% dels nois i el 34,1% de les noies dorm un número d'hores inferior al mínim recomanat per la seva edat (8 hores/dia). Aquest percentatge

Taula 3. Número d'hores de son diàries en dies de classe i de cap de setmana segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	2n ESO		4t ESO		2n Batx/CFGM	
	Nois n (%)	Noies n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)
Hores de son en dies de classe						
Insuficient (menys de 8h)	169 (27,1)	202 (34,1)	293 (50,3)	321 (53,3)	363 (73,0)	413 (69,4)
Límit (entre 8h i 9h)	280 (44,9)	251 (42,3)	225 (38,7)	210 (34,9)	91 (18,4)	125 (21,0)
Òptim (9h o més)	159 (25,5)	120 (20,2)	43 (7,4)	47 (7,8)	16 (3,2)	16 (2,7)
NS/NC	15 (2,4)	20 (3,4)	21 (3,6)	24 (4,0)	27 (5,4)	41 (6,9)
Mitjana (DE) (hh:mm)	08:17 (00:56)	08:09 (00:50)	07:43 (00:56)	07:41 (00:52)	07:11 (00:58)	07:16 (00:57)
Hores de son en cap de setmana						
Insuficient (menys de 8h)	59 (9,5)	23 (3,9)	60 (10,3)	39 (6,5)	95 (19,1)	84 (14,1)
Límit (entre 8h i 9h)	74 (11,9)	49 (8,3)	74 (12,7)	79 (13,1)	102 (20,5)	105 (17,7)
Òptim (9h o més)	447 (71,7)	475 (80,1)	414 (71,2)	462 (76,7)	278 (56,0)	385 (64,7)
NS/NC	43 (6,9)	46 (7,7)	34 (5,8)	22 (3,7)	22 (4,4)	21 (3,5)
Mitjana (DE) (hh:mm)	09:40 (01:33)	10:10 (01:20)	09:31 (01:27)	09:47 (01:24)	08:53 (01:32)	09:15 (01:38)

d'alumnes que dorm un número d'hores insuficient augmenta amb l'edat, essent d'un 50% en alumnes de 4t d'ESO i d'un 70% en els de 2n de batxillerat i CFGM. Si ens fixem en la mitjana d'hores de son, els alumnes de 2n d'ESO dormen una mitjana d'una mica més de 8 hores al dia, els de 4t d'ESO d'una mica menys de 8 hores diàries i els de 2n de batxillerat i CFGM de poc més de 7 hores al dia. D'altra banda, el número d'hores de son en cap de setmana és superior al de dies de classe a totes les edats i per ambdós sexes. A l'igual que pels dies de classe, la mitjana d'hores de son en cap de setmana disminueix amb l'edat però és superior en noies que en nois.

4.3.4. Estat d'ànim i salut mental

Les figures 16a i 16b mostren que, en general, les noies presenten problemes d'estat d'ànim en major proporció que els nois. Tant en nois com en noies, aquesta proporció augmenta amb l'edat excepte en el cas de sentir-se avorrit/da que és lleugerament superior entre els alumnes més joves. Cal destacar que el 38,7% de les noies de 2n de batxillerat i CFGM declara sentir-se nerviosa o en tensió, el 34% sentir-se cansada i el 30,9% amb problemes de son. En nois del mateix curs, aquests percentatges són del 24,1%, 28% i 27,8%, respectivament. En comparació amb les dades del 2008, s'observa un augment de la prevalença de la majoria de problemes d'estat d'ànim entre les noies, destacant sobretot el sentir-se cansada (23,5% el 2008 al 34% el 2012) i el sentir-se desesperançada de cara al futur (del 13,6% al 21%) a 2n de batxillerat i CFGM. En nois, s'han observat tant lleugers augments com disminucions d'un any a l'altre en funció de l'edat i el problema d'estat d'ànim.

Figura 16a. Percentatge de nois que declaren sentir-se amb problemes d'estat d'ànim sovint o sempre segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

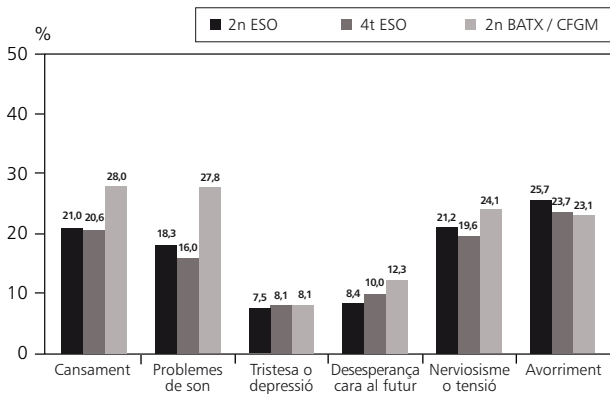
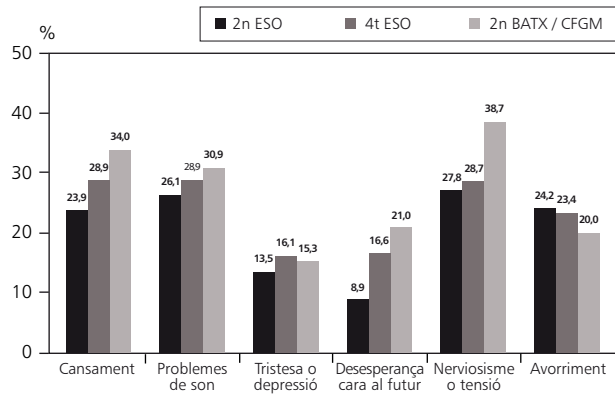

Figura 16b. Percentatge de noies que declaren sentir-se amb problemes d'estat d'ànim sovint o sempre segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

A les figures 17a i 17b s'observa la proporció d'escolars que se sent amb 3 o més problemes dels estats d'ànim abans esmentats. En general, la proporció de nois amb 3 o més problemes d'estat d'ànim augmenta a tots els cursos. L'evolució d'aquest percentatge en el cas de les noies no presenta un patró clar, tot i que s'observa un lleuger augment des del 2004 al 2012 a 4t d'ESO (del 16,9% al 20,8%) i a 2n de batxillerat i CFGM (del 24,4% al 25,4%). Cal assenyalar que el percentatge de noies amb 3 o més problemes d'estat d'ànim és superior al dels nois a totes les edats.

Figura 17a. Percentatge de nois que declaren sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat, amb problemes de son, trist o deprimit, nerviós, avorrit o desesperançat de cara al futur sovint o sempre) segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 2001-2012.

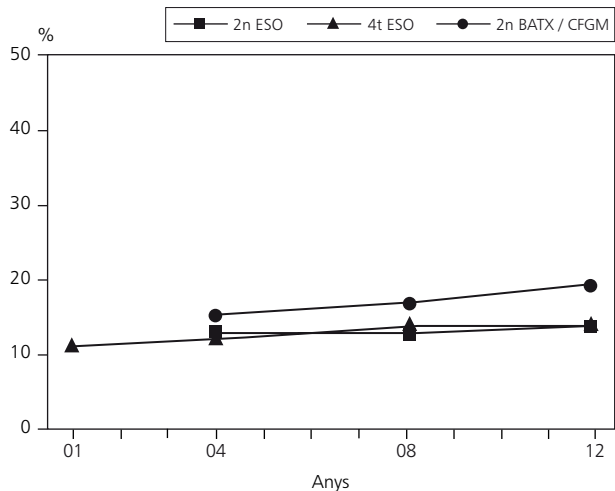
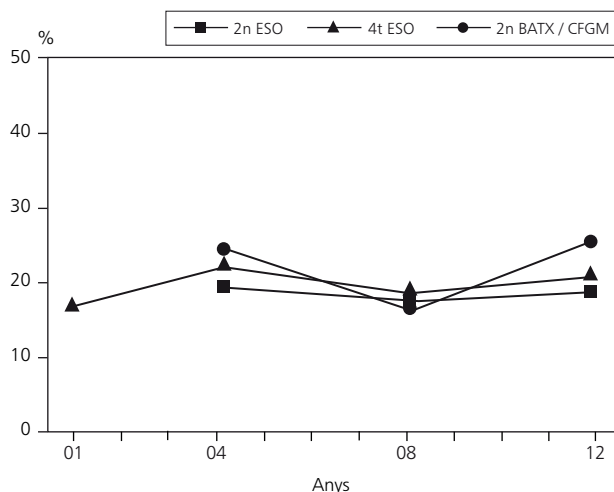

Figura 17b. Percentatge de noies que declaren sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansada, amb problemes de son, trista o deprimida, nerviosa, avorrida o desesperançada de cara al futur sovint o sempre) segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 2001-2012.

En base a l'escala de dificultats totals *Strengths and Difficulties Questionnaire* (SDQ), tal i com mostren les figures 18a i 18b, la proporció de nois que són un probable cas de patir problemes de salut mental (SDQ anormal, puntuació de 20-40) disminueix amb l'edat, (7,4% a 2n d'ESO, 6,0% a 4t d'ESO i 5,4% a 2n de batxillerat i CFGM). En noies, aquests percentatges són lleugerament inferiors a 2n (7,1%) i 4t d'ESO (5,3%) i superior a 2n de batxillerat i CFGM (6,7%). Cal destacar també que

Figura 18a. Percentatge de nois segons la puntuació obtinguda a partir de l'escala *Strengths and Difficulties Questionnaire* (SDQ normal, SDQ límit i SDQ anormal) segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

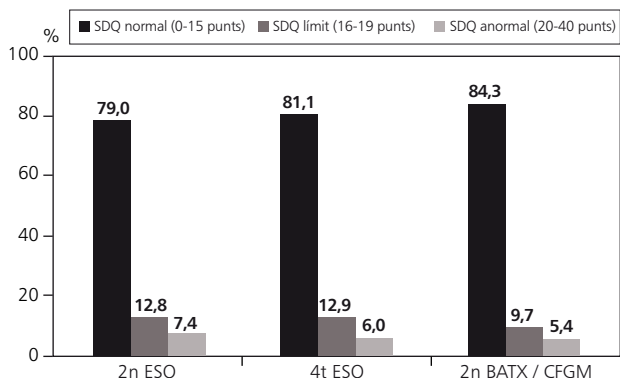
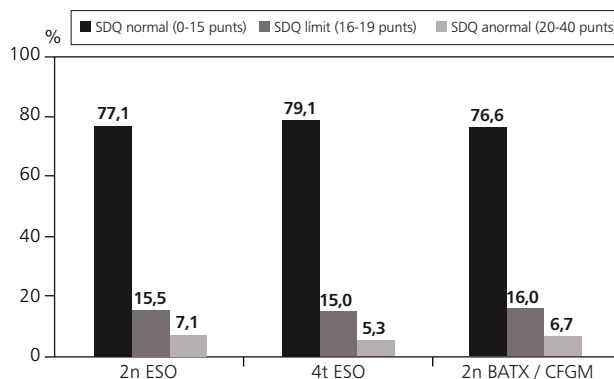

Figura 18b. Percentatge de noies segons la puntuació obtinguda a partir de l'escala *Strengths and Difficulties Questionnaire* (SDQ normal, SDQ límit i SDQ anormal), segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

el percentatge d'alumnes que es consideren possible cas de patir problemes de salut mental (SDQ límit, puntuació de 16-19) és d'entre el 10% i 13% en nois i del 15-16% en noies, segons el curs acadèmic

4.3.5. Relacions amb els altres

Tant en nois com en noies, el percentatge d'alumnes relacionats amb l'assetjament escolar disminueix amb l'edat (figures 19a i 19b). En general, el percentatge de nois implicats en assetjament escolar és superior que el de noies, excepte en el cas de ser víctima a 2n de batxillerat i CFGM. El percentatge de nois que són víctimes és del 10,8% a 2n d'ESO, del 3,6% a 4t d'ESO i del 2,6% a 2n de batxillerat i CFGM. En noies, aquests percentatges són del 9,6%, 3,5% i 3,2%, respectivament. En relació a la figura de l'agressor, el percentatge entre els nois és molt similar en els dos cursos de l'ESO (10,3% a 2n d'ESO i 10,0% a 4t d'ESO) i disminueix a 2n de batxillerat i CFGM (7,4%). En noies, aquest percentatge disminueix abans, entre 2n d'ESO (6,6%) i 4t d'ESO (3,7%), mantenint-se a 2n de batxillerat i CFGM (3,9%). A 2n d'ESO el percentatge de víctimes és lleugerament més elevat que el d'agressors. En canvi, als cursos superiors, la proporció d'agressors és més elevada que la de víctimes, essent les diferències més elevades entre els nois. La prevalença d'alumnes que són víctimes i a la vegada agressors també disminueix amb l'edat i és inferior que la de víctimes i agressors per separat a tots els cursos i en ambdós sexes.

Pel que fa a les relacions familiars, el 83,5% dels nois de 2n d'ESO té una relació molt o bastant bona amb la seva

Figura 19a. Percentatge de nois implicats en assetjament escolar segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

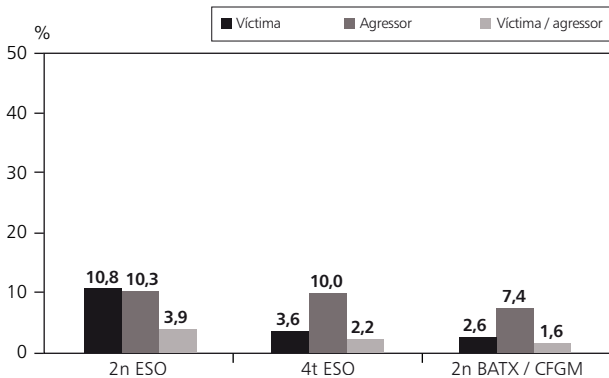

Figura 19b. Percentatge de noies implicades en assetjament escolar segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

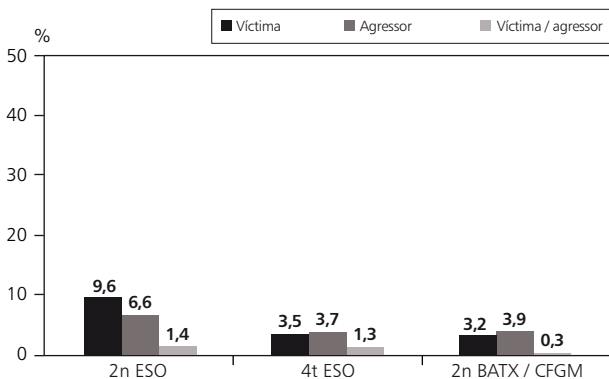

Figura 20a. Percentatge de nois segons el tipus de relacions familiars i curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

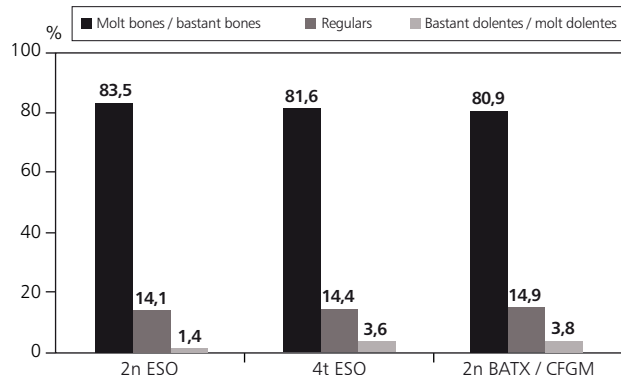
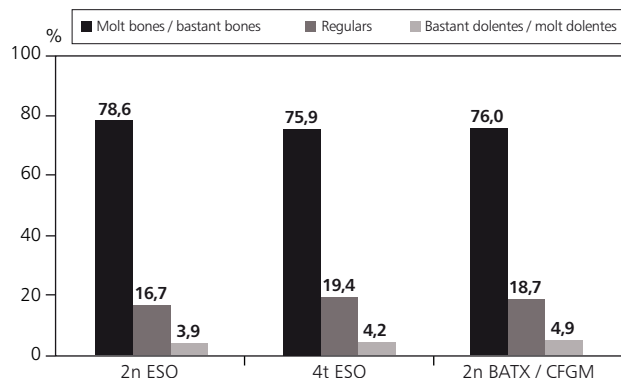

Figura 20b. Percentatge de noies segons el tipus de relacions familiars i curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

família. Aquesta proporció és del 81,6% a 4t d'ESO i 80,9% a 2n de batxillerat i CFGM. En noies s'observen percentatges més baixos a totes les edats (78,6%, 75,9% i 76,0% a 2n i 4t d'ESO i 2n de batxillerat i CFGM). Cal assenyalar que el 3,8% dels nois i el 4,9% de les noies de 2n de batxillerat i CFGM té una relació bastant o molt dolenta amb la seva família (figures 20a i 20b).

4.4. Lleure

4.4.1. Ús de tecnologies

Les taules 4a i 4b mostren el temps que els/les alumnes declaren mirar la televisió, jugar amb la videoconsola i utilitzar l'ordinador (temps davant de pantalles) en dies de classe i en dies de cap de setmana, respectivament. En general, el percentatge d'alumnes que miren la televisió i el del que juga amb la videoconsola 2 o més hores diàries disminueix amb l'edat. En el cas de la televisió, els percentatges són molt similar en nois i noies, mentre que

l'ús de la videoconsola és notablement superior en nois. L'ús de l'ordinador de 2 o més hores diàries disminueix amb l'edat i és superior en noies que en nois als cursos d'ESO. Cal destacar que aproximadament el 75% dels alumnes està davant d'alguna pantalla 2 o més hores diàries en dies de classe. En caps de setmana, aquests percentatges augmenten en tots els casos (a totes les edats i en ambdós sexes) arribant al voltant del 90% el percentatge d'alumnes que declaren estar 2 o més hores diàries davant d'una pantalla, excepte en el cas de les noies de 2n de batxillerat i CFGM (85%).

Al voltant del 40% dels nois d'ESO sempre mira la televisió mentre sopa. A 2n de batxillerat i CFGM aquest percentatge és lleugerament superior (46,5%). En noies, els percentatges són del 45,5% a 2n d'ESO, el 42,5% a 4t d'ESO i el 47,4% a 2n de batxillerat i CFGM. Cal assenyalar que gairebé una cinquena part dels alumnes declaren sopar mirant la televisió sovint a totes les edats i en ambdós sexes (figures 21a i 21b).

Taula 4a. Percentatge d'alumnes que declaren estar davant de pantalles en dies de classe (dilluns a divendres) segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	2n ESO		4t ESO		2n Batx/CFGM	
	Nois n (%)	Noies n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)
Mirar la televisió (hores/dia)						
0 hores	21 (3,4)	20 (3,4)	38 (6,5)	34 (5,6)	40 (8,1)	43 (7,2)
Més de 0h a menys de 2h	382 (61,3)	373 (62,9)	378 (65,0)	416 (69,1)	337 (67,8)	389 (65,4)
Entre 2 i 4 hores	177 (28,4)	152 (25,6)	140 (24,0)	125 (20,8)	102 (20,5)	144 (24,2)
Més de 4 hores	28 (4,5)	30 (5,1)	15 (2,6)	19 (3,2)	9 (1,8)	12 (2,0)
NS/NC	15 (2,4)	18 (3,0)	11 (1,9)	8 (1,3)	9 (1,8)	7 (1,2)
Jugar amb la videoconsola (hores/dia)						
0 hores	160 (25,7)	437 (73,7)	202 (34,7)	501 (83,2)	211 (42,5)	523 (87,9)
Més de 0h a menys de 2h	352 (56,5)	128 (21,6)	313 (53,8)	84 (14,0)	235 (47,3)	57 (9,6)
Entre 2 i 4 hores	66 (10,6)	8 (1,3)	44 (7,5)	3 (0,5)	32 (6,4)	3 (0,5)
Més de 4 hores	17 (2,7)	0 (0,0)	5 (0,9)	0 (0,0)	3 (0,6)	0 (0,0)
NS/NC	28 (4,5)	20 (3,4)	18 (3,1)	14 (2,3)	16 (3,2)	12 (2,0)
Utilitzar l'ordinador (hores/dia)						
0 hores	48 (7,7)	24 (4,1)	21 (3,6)	12 (2,0)	18 (3,6)	21 (3,5)
Més de 0h a menys de 2h	401 (64,4)	331 (55,8)	352 (60,5)	315 (52,3)	252 (50,7)	295 (49,6)
Entre 2 i 4 hores	120 (19,3)	182 (30,7)	160 (27,5)	218 (36,2)	184 (37,0)	231 (38,8)
Més de 4 hores	35 (5,6)	44 (7,4)	41 (7,0)	47 (7,8)	37 (7,5)	39 (6,6)
NS/NC	19 (3,0)	12 (2,0)	8 (1,4)	10 (1,7)	6 (1,2)	9 (1,5)
Tele/console/PC¹ (hores/dia)						
0 hores	1 (0,2)	1 (0,2)	1 (0,2)	1 (0,2)	1 (0,2)	3 (0,5)
Més de 0h a menys de 2h	126 (20,2)	157 (26,5)	101 (17,4)	155 (25,7)	81 (16,3)	147 (24,7)
Entre 2 i 4 hores	260 (41,7)	229 (38,6)	280 (48,1)	254 (42,2)	231 (46,5)	273 (45,9)
Més de 4 hores	198 (31,8)	177 (29,8)	176 (30,2)	174 (28,9)	164 (33,0)	156 (26,2)
NS/NC	38 (6,1)	29 (4,9)	24 (4,1)	18 (3,0)	20 (4,0)	16 (2,7)

1. Mirar la televisió i/o jugar amb la videoconsola i/o utilitzar l'ordinador (ús diferent a fer deures i treballs).

Taula 4b. Percentatge d'alumnes que declaren estar davant de pantalles en cap de setmana (dissabte i diumenge) segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	2n ESO		4t ESO		2n Batx/CFGM	
	Nois n (%)	Noies n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)
Mirar la televisió (hores/dia)						
0 hores	31 (5,0)	26 (4,4)	34 (5,8)	37 (6,1)	52 (10,5)	57 (9,6)
Més de 0h a menys de 2h	154 (24,7)	175 (29,5)	213 (36,6)	199 (33,1)	174 (35,0)	203 (34,1)
Entre 2 i 4 hores	321 (51,5)	278 (46,9)	256 (44,0)	278 (46,2)	233 (46,9)	274 (46,1)
Més de 4 hores	101 (16,2)	106 (17,9)	70 (12,0)	75 (12,5)	31 (6,2)	56 (9,4)
NS/NC	16 (2,6)	8 (1,3)	9 (1,6)	13 (2,1)	7 (1,4)	5 (0,8)
Jugar amb la videoconsola (hores/dia)						
0 hores	119 (19,1)	389 (65,6)	166 (28,5)	468 (77,7)	189 (38,0)	512 (86,0)
Més de 0h a menys de 2h	176 (28,3)	152 (25,6)	186 (32,0)	100 (16,6)	157 (31,6)	59 (9,9)
Entre 2 i 4 hores	231 (37,1)	30 (5,1)	176 (30,2)	17 (2,8)	110 (22,2)	11 (1,9)
Més de 4 hores	78 (12,5)	4 (0,7)	44 (7,6)	1 (0,2)	27 (5,4)	3 (0,5)
NS/NC	19 (3,0)	18 (3,0)	10 (1,7)	16 (2,7)	14 (2,8)	10 (1,7)
Utilitzar l'ordinador (hores/dia)						
0 hores	64 (10,3)	32 (5,4)	19 (3,3)	14 (2,3)	20 (4,0)	30 (5,0)
Més de 0h a menys de 2h	247 (39,6)	198 (33,4)	215 (36,9)	164 (27,3)	147 (29,6)	187 (31,4)
Entre 2 i 4 hores	209 (33,5)	240 (40,5)	247 (42,4)	292 (48,5)	230 (46,3)	274 (46,1)
Més de 4 hores	82 (13,2)	113 (19,0)	94 (16,2)	121 (20,1)	92 (18,5)	94 (15,8)
NS/NC	21 (3,4)	10 (1,7)	7 (1,2)	11 (1,8)	8 (1,6)	10 (1,7)
Tele/console/PC¹ (hores/dia)						
0 hores	4 (0,6)	3 (0,5)	1 (0,2)	1 (0,2)	5 (1,0)	8 (1,3)
Més de 0h a menys de 2h	18 (2,9)	41 (6,9)	17 (2,9)	29 (4,8)	31 (6,2)	65 (10,9)
Entre 2 i 4 hores	117 (18,8)	180 (30,4)	143 (24,6)	202 (33,5)	125 (25,2)	209 (35,1)
Més de 4 hores	456 (73,2)	350 (59,0)	408 (70,1)	351 (58,3)	320 (64,4)	298 (50,1)
NS/NC	28 (4,5)	19 (3,2)	13 (2,2)	19 (3,2)	16 (3,2)	15 (2,5)

1. Mirar la televisió i/o jugar amb la videoconsola i/o utilitzar l'ordinador (ús diferent a fer deures i treballs).

Figura 21a. Percentatge de nois que miren la televisió durant el sopar segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

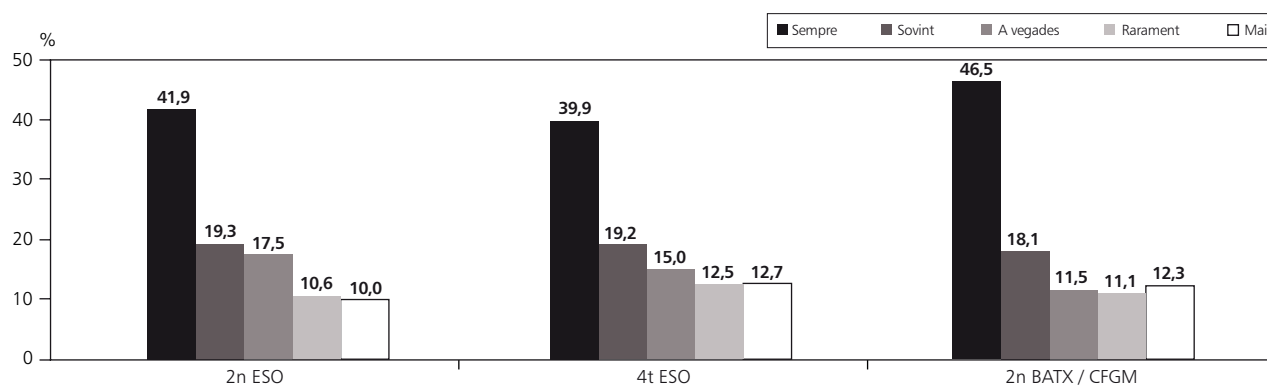

Figura 21b. Percentatge de noies que miren la televisió durant el sopar segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

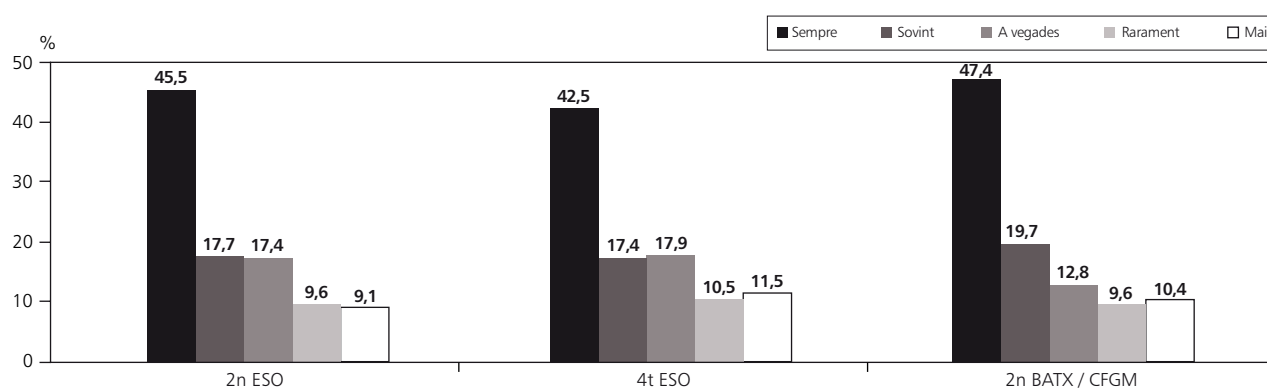

Figura 22a. Percentatge de nois amb telèfon mòbil segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

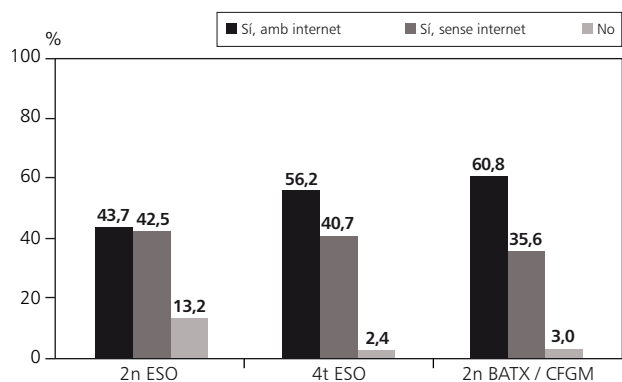
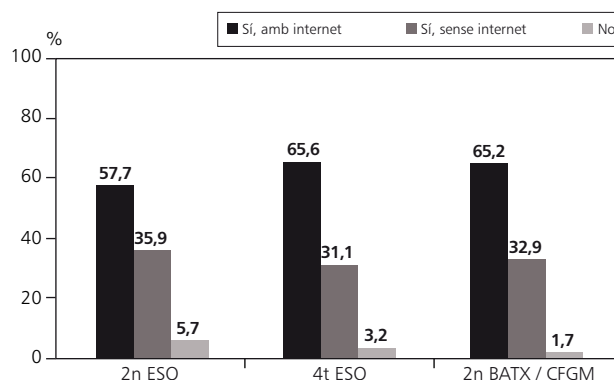

Figura 22b. Percentatge de noies amb telèfon mòbil segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

Al voltant del 90% dels alumnes declara tenir un telèfon mòbil. La proporció d'alumnes que disposen de telèfon mòbil amb connexió a Internet augmenta amb l'edat i és supe-

rior entre les noies (57,7% a 2n d'ESO, 65,6% a 4t d'ESO i 65,2% a 2n de batxillerat i CFGM) que entre els nois (43,7%, 56,2% i 60,8%, respectivament) (figures 22a i 22b).

4.4.2. Hores d'esport

El percentatge de nois que no fan esport el mínim temps setmanal recomanat (6 hores/setmana) és d'aproximadament el 25% a l'ESO i del 41,7% a 2n de batxillerat i CFGM. Aquests percentatges són molt superiors entre les noies, essent d'aproximadament un 50% a l'ESO i del 71,9% a 2n de batxillerat i CFGM. Cal assenyalar que un 10,9% i un 32,9% de nois i noies de 2n de batxillerat i CFGM declara no fer cap hora d'esport a la setmana (taula 5).

D'una altra banda, cal destacar també que només un 20% dels nois de 2n i 4t d'ESO i un 16,3% dels de 2n de batxillerat i CFGM declara fer esport durant almenys una hora diària. En noies, aquests percentatges són del 7,8% a 2n d'ESO, 5,8% a 4t d'ESO i 4,9% a 2n de batxillerat i CFGM (figura 22).

4.4.3. Horari de l'oci nocturn

Respecte a l'hora d'arribada a casa després d'haver sortit per la nit per a divertir-se en un dia de cap de setma-

Figura 22. Percentatge d'alumnes que declaren fer esport almenys una hora diària segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

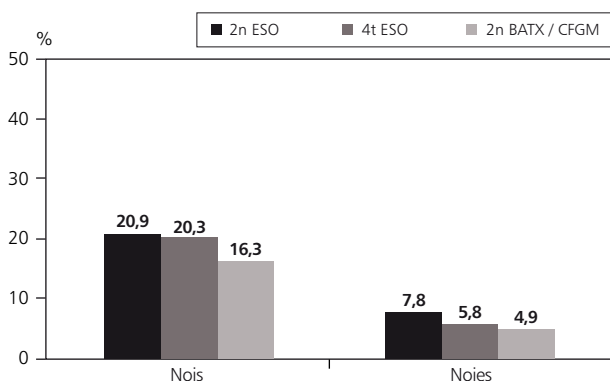

Figura 23a. Hora d'arribada a casa en nois que han sortit per la nit per divertir-se en cap de setmana segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

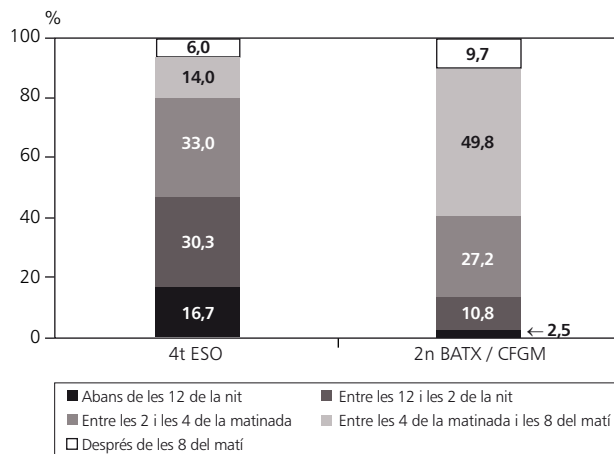
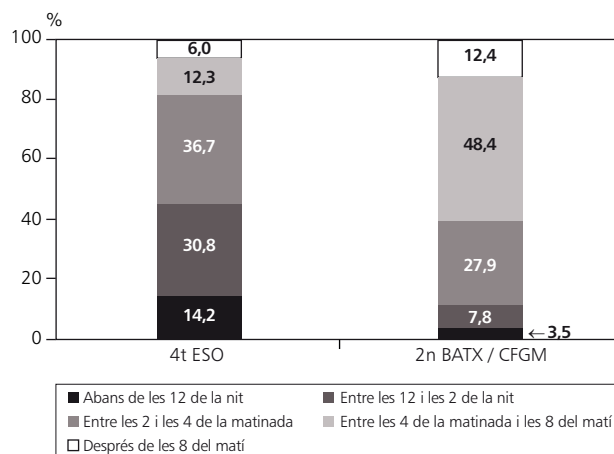

Figura 23b. Hora d'arribada a casa en noies que han sortit per la nit per divertir-se en cap de setmana segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

Taula 5. Percentatge d'alumnes que declaren fer esport (hores/setmana) segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

Fer esport (hores/setmana)	2n ESO		4t ESO		2n Batx/CFGM	
	Nois n (%)	Noies n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)	Nois n (%)	Noies n (%)
0 hores	17 (2,7)	33 (5,6)	12 (2,1)	34 (5,6)	54 (10,9)	196 (32,9)
Més de 0 hores a menys de 2 hores	2 (0,3)	10 (1,7)	3 (0,5)	12 (2,0)	25 (5,0)	39 (6,5)
Entre 2 hores i menys de 4 hores	48 (7,7)	148 (25,0)	50 (8,6)	169 (28,1)	62 (12,5)	105 (17,7)
Entre 4 hores i menys de 6 hores	83 (13,3)	108 (18,2)	73 (12,5)	112 (18,6)	66 (13,3)	88 (14,8)
6 hores o més	434 (69,7)	260 (43,8)	421 (72,3)	256 (42,5)	269 (54,1)	150 (25,2)
NS/NC	39 (6,3)	34 (5,7)	23 (4,0)	19 (3,2)	21 (4,2)	17 (2,9)

na (figures 23a i 23b), el 63,3% dels nois i el 67,5% de les noies de 4t d'ESO que han sortit alguna vegada per la nit, declaren haver arribat a casa entre les 12 de la nit i les 4 de la matinada l'última vegada. A 2n de batxillerat i CFGM la franja horària més freqüent de tornada és entre les 2 i les 8 de la matinada, essent els percentatges del 77% en nois i del 76,3% en noies. Cal destacar també que el 6% dels nois i noies de 4t d'ESO va tornar a casa passades les 8 del matí, mentre que a 2n de batxillerat i CFGM aquests percentatges eren superiors (9,7% en nois i 12,4% a 2n en noies).

4.5. Alimentació

4.5.1. Esmorzar

La proporció d'alumnes que esmorza cada dia abans de sortir de casa s'ha mantingut estable al llarg del temps (figures 25a i 25b). Al llarg dels anys, el percentatge de nois que esmorza diàriament a casa ha estat notablement superior al de les noies. Pel que fa a les dades observades l'any 2012, en nois, aquest percentatge disminueix amb l'edat essent del 71% a 2n d'ESO, del 65,6% a 4t d'ESO i del 59,8% a 2n de batxillerat i CFGM. En noies, el salt es produeix entre 2n (61,2%) i 4t d'ESO (51,3%), mantenint-se a 2n de batxillerat i CFGM (51,9%). D'una altra banda, cal destacar que un elevat percentatge d'alumnes, especialment entre les noies, declara no esmorzar mai i que aquest percentatge augmenta amb l'edat (10,1%, 13,6% i 19,5% en nois de 2n d'ESO, 4t d'ESO i 2n de batxillerat i CFGM i 19,7%, 22,6% i 25,4% en noies, respectivament).

Figura 25a. Percentatge de nois que declaren esmorzar cada dia abans de sortir de casa segons curs i sexe. Barcelona, enquestes FRESC 2001-2012.

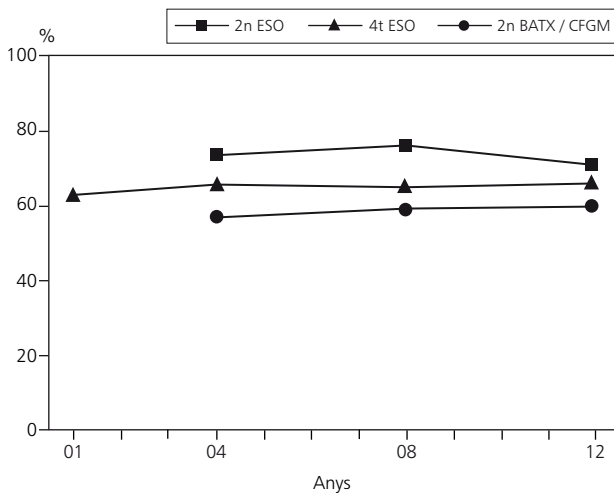
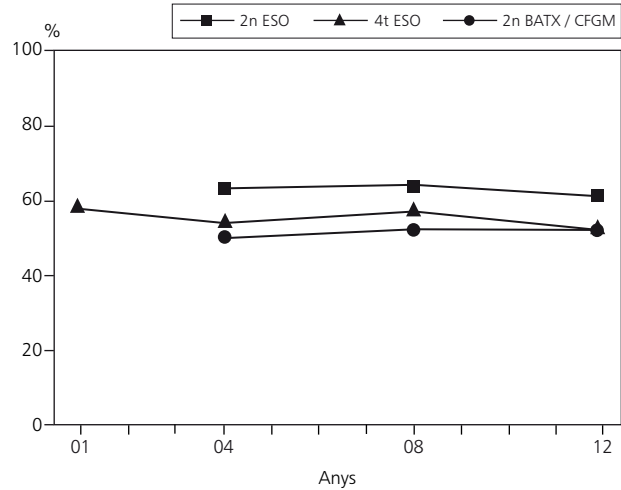

Figura 25b. Percentatge de noies que declaren esmorzar cada dia abans de sortir de casa segons curs i sexe. Barcelona, enquestes FRESC 2001-2012.

4.5.2. Dieta

L'any 2012, el percentatge de noies que han fet dieta alguna vegada amb la finalitat de perdre pes augmenta amb l'edat, essent del 31,5% a 2n d'ESO, del 38,5% a 4t d'ESO i del 46,4% a 2n de batxillerat i CFGM (figura 26). Al 2012, en noies de 2n de Batxillerat i CFGM, s'observa un augment del percentatge per aquest indicador respecte el 2008 (37,9%), tot i que segueix sent inferior a l'observat el 2004 (51,4%). A 2n i 4t d'ESO s'observa una tendència més o menys estable al llarg dels anys. En nois, els percentatges són molt inferiors als de les noies per totes les edats. L'any 2012, el 20,9% de nois de 2n d'ESO, el 17,4% de 4t d'ESO i el 20,3% de 2n de batxillerat i CFGM declara haver fet dieta alguna vegada a la vida per tal d'aprimar-se. En general, s'observa una lleugera tendència ascendent al llarg dels anys entre els nois.

4.5.3. Índex de Massa Corporal (IMC)

Tal i com mostren les figures 27a i 27b, el percentatge d'alumnes que presenten excés de pes a 2n d'ESO és del 38,9% en nois (26,2% amb sobrepès i 12,7% amb obesitat) i del 25,7% en noies (19,1% i 6,6%, respectivament). Aquests percentatges disminueixen amb l'edat i sempre són superiors entre els nois. El 26,6% dels nois de 4t d'ESO i el 23,5% dels de 2n de batxillerat i CFGM tenen excés de pes. En noies, aquests percentatges són del 20,7% i 15,4%, respectivament.

Figura 26. Percentatge d'alumnes que declara haver fet dieta alguna vegada per aprimar-se segons curs i sexe. Barcelona, enquestes FRESC 2001-2012.

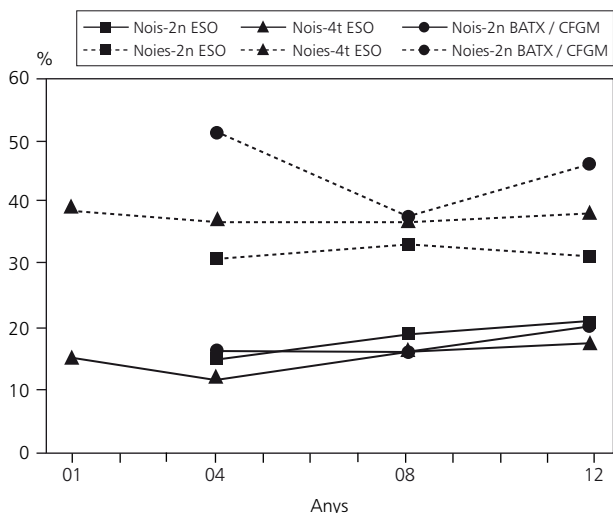

Figura 27a. Percentatge de nois segons l'índex de massa corporal (Kg/m²) i curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

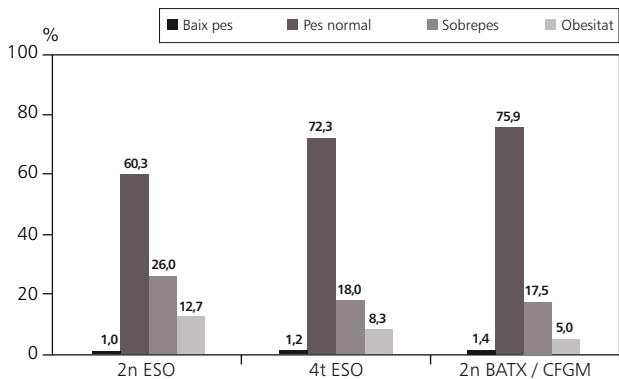
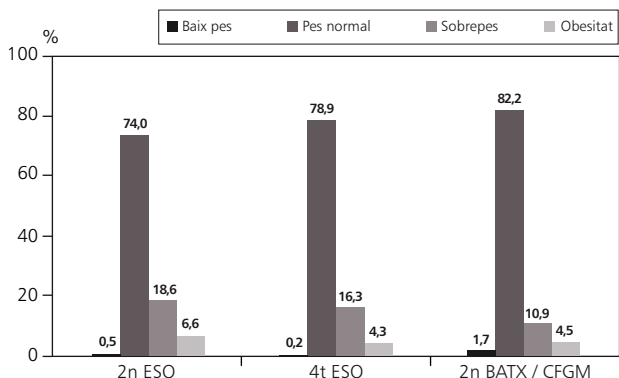

Figura 27b. Percentatge de noies segons l'índex de massa corporal (Kg/m²) i curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

4.5.4. Opinió del propi pes

Tal i com s'observa a la figura 28b, gairebé un 50% de les noies de 4t d'ESO i de 2n de batxillerat i CFGM consideren que el seu pes és lleugerament o molt superior al que hauria de ser. Aquest percentatge és d'un 38,3% en les noies de 2n d'ESO. En nois (figura 28a), s'observen percentatges molt inferiors a tots els cursos (23,2% i 25,8% a 4t d'ESO i 2n de batxillerat i CFGM i 28,1% a 2n d'ESO).

Figura 28a. Percentatge de nois segons l'opinió del propi pes i curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

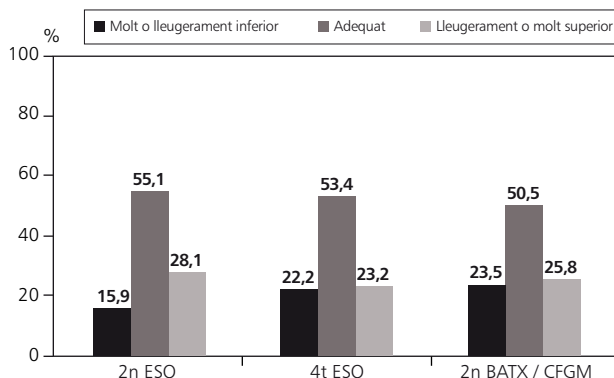
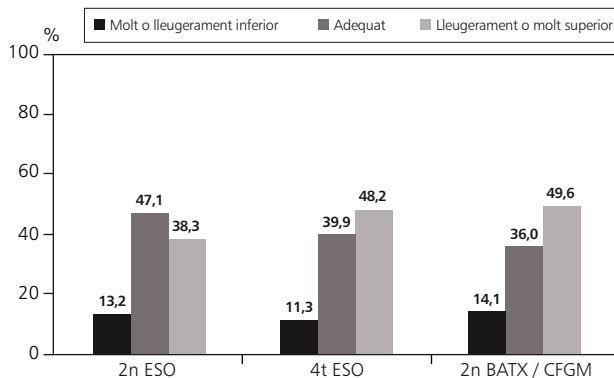

Figura 28b. Percentatge de noies segons l'opinió del propi pes i curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

4.6. Sexualitat

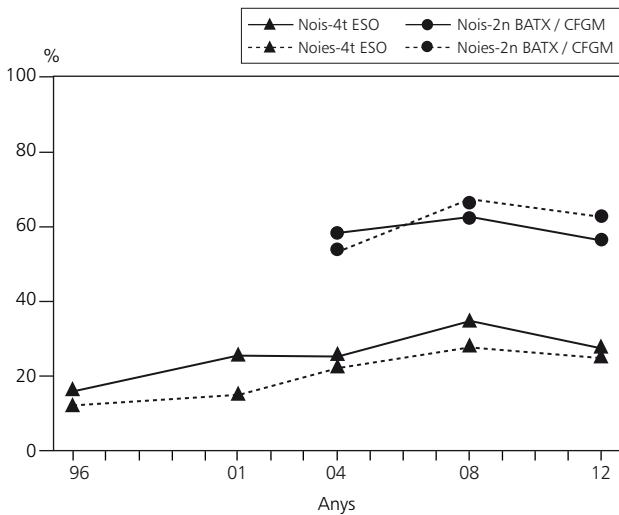
4.6.1. Relacions sexuals amb penetració

A la figura 29 es pot observar l'evolució del percentatge d'alumnes que han mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida. L'any 2012, al voltant del 25% dels nois i noies de 4t d'ESO han mantingut

relacions sexuals amb penetració alguna vegada. A 2n de batxillerat i CFGM, aquesta proporció és molt més elevada essent superior en noies (62,4%) que en nois (56,1%).

En nois i noies de 4t d'ESO i en noies de 2n de batxillerat i CFGM s'observa una tendència ascendent en el percentatge d'alumnes que han mantingut relacions sexuals amb penetració des de la primera edició que va incloure aquesta informació (1996 i 2004, respectivament). En nois de 2n de batxillerat i CFGM aquesta proporció s'ha mantingut estable.

Figura 29. Percentatge d'alumnes que han mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada segons curs i sexe. Barcelona, enquestes FRESC 1996-2012.

4.6.2. Mètodes anticonceptius

La figura 30 mostra l'evolució de l'ús del preservatiu com a mètode anticonceptiu. S'observa una tendència lleugerament descendent d'aquest indicador. L'any 2012, el percentatge de nois que declara haver utilitzat el preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració és del 78,7% a 4t d'ESO i del 76,2% a 2n de batxillerat i CFGM. Aquests percentatges són inferiors entre les noies de 4t d'ESO (70,4%) i especialment entre les de 2n de batxillerat i CFGM (64,7%). Pel que fa a l'ús d'altres mètodes anticonceptius en la darrera relació sexual, el 14,3% de les noies de 2n de batxillerat CFGM declaren haver utilitzat la píndola anticonceptiva, percentatge superior al de les noies de 4t d'ESO (4,6%) i al dels nois en ambdós cursos (5,5% a 2n de batxillerat i CFGM i 2,2% a 4t d'ESO). L'ús de la píndola anticon-

ceptiva s'ha mantingut estable al llarg dels anys des de la primera edició de la que es tenen dades (figura 31). El 4,4% dels nois de 4t d'ESO i el 10,3% dels de 2n de batxillerat declaren haver fet la marxa enrera en la darrera relació sexual. En noies, aquests percentatges són

Figura 30. Percentatge d'alumnes que han utilitzat el preservatiu en l'última relació sexual amb penetració entre aquells/es que han mantingut relacions sexuals amb penetració segons curs i sexe. Barcelona, enquestes FRESC 2004-2012.

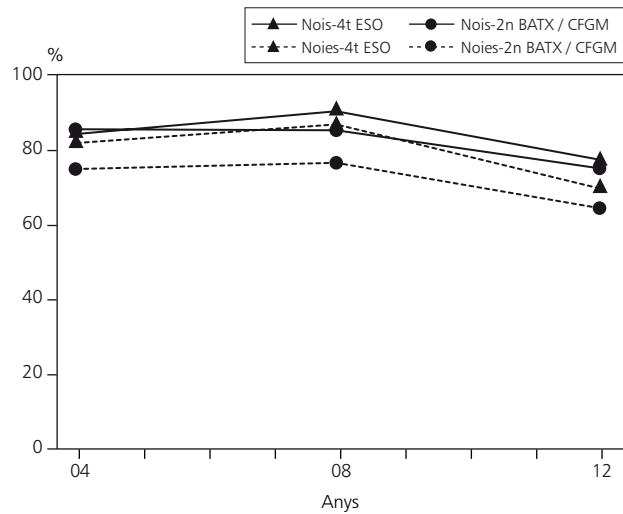
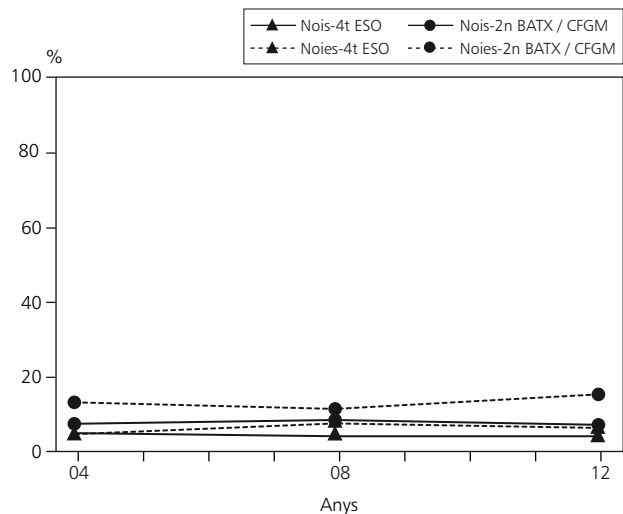

Figura 31. Percentatge de noies que han utilitzat la píndola anticonceptiva en l'última relació sexual amb penetració i de nois que declaren que l'ha utilitzat la seva parella entre aquells/es que han mantingut relacions sexuals amb penetració segons curs i sexe. Barcelona, enquestes FRESC 2004-2012.

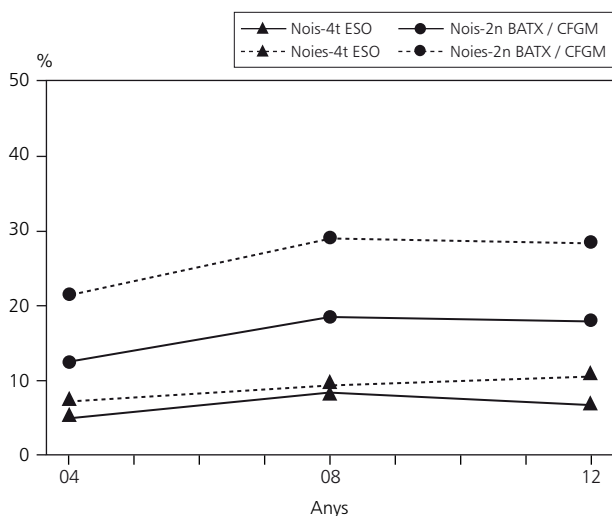

lleugerament superiors (9,9% i 10,4%, respectivament). Finalment, cal destacar que al voltant del 10% del nois no van utilitzar cap mètode anticonceptiu en la darrera relació sexual amb penetració. Aquest percentatge és d'aproximadament un 5% entre les noies.

4.6.3. Píndola de l'endemà

Pel que fa a l'ús de la píndola de l'endemà, l'any 2012 s'observen percentatges d'ús lleugerament superiors als del 2004, però molt similars als de la darrera edició (2008). El 2012, el 9,3% de les noies de 4t d'ESO ha pres alguna vegada a la vida la píndola de l'endemà, mentre que a 2n de batxillerat i CFGM aquest percentatge és notablement superior (27,7%). En nois, el 5,8% a 4t d'ESO i el 16,5% a 2n de batxillerat i CFGM declaren que la seva parella ha pres almenys alguna vegada la píndola de l'endemà (figura 32).

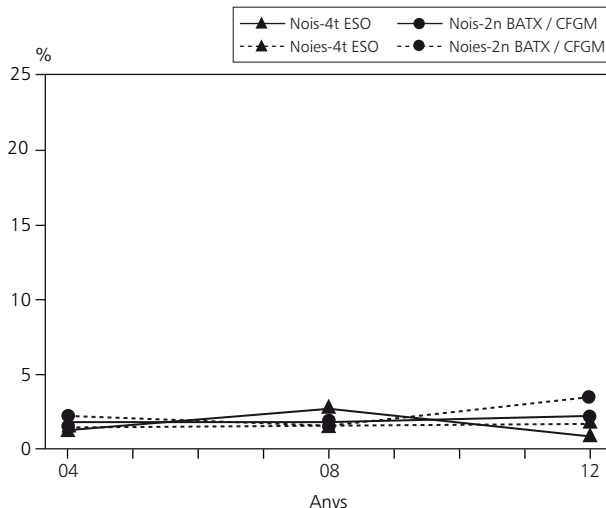
Figura 32. Percentatge de noies que han pres la píndola de l'endemà alguna vegada i de nois que declaren que l'ha pres la seva parella segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 2004-2012.

4.6.4. Embaràs

L'1,2% de les noies de 4t d'ESO i el 3,0% de les de 2n de batxillerat i CFGM s'ha quedat embarassada alguna vegada a la vida. La prevalença de nois que declara haver deixat embarassada a la parella alguna vegada és inferior (0,5% i 1,4%, respectivament) (figura 33). Cal assenyalar que la proporció observada en noies de 2n de batxillerat i CFGM és superior a l'observada l'any 2008 (1,3%), mentre que la dels nois de 4t d'ESO és inferior (2,2% el 2008).

Figura 33. Percentatge de noies que s'han quedat embarassades i de nois que han deixat embarassada a la parella alguna vegada segons curs i sexe. Barcelona, enquestes FRESC 2004-2012.

4.6.5. Assetjament sexual

Les figures 34a i 34b mostren dades d'assetjament sexual. El 14,5% de les noies de 4t d'ESO i el 16,3% de les de 2n de batxillerat i CFGM declaren haver patit alguna vegada assetjament sexual al carrer. Els percentatges d'haver-lo patit a casa, a l'escola o a altres llocs són molt inferiors. En general, aquests percentatges són inferiors en els nois.

Pel que fa a l'haver estat forçat a mantenir una relació sexual, cal destacar que un 6,9% de les noies de 2n de

Figura 34a. Percentatge de nois que declaren haver patit alguna vegada assetjament sexual segons curs i lloc on l'han patit. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

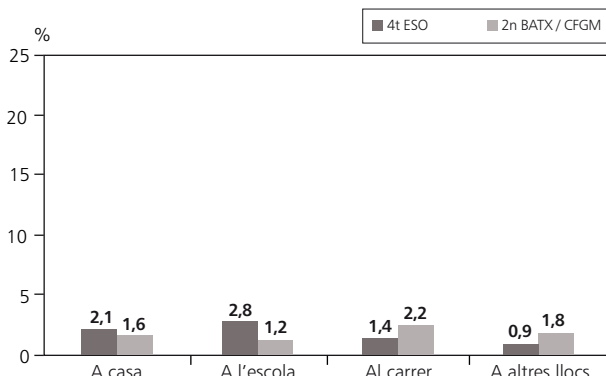

Figura 34b. Percentatge de noies que declaren haver patit alguna vegada assetjament sexual segons curs i lloc on l'han patit. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

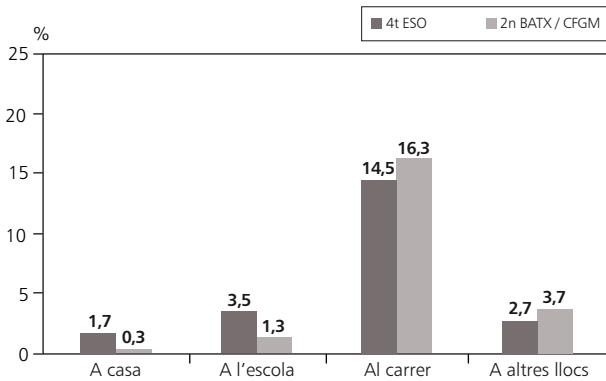
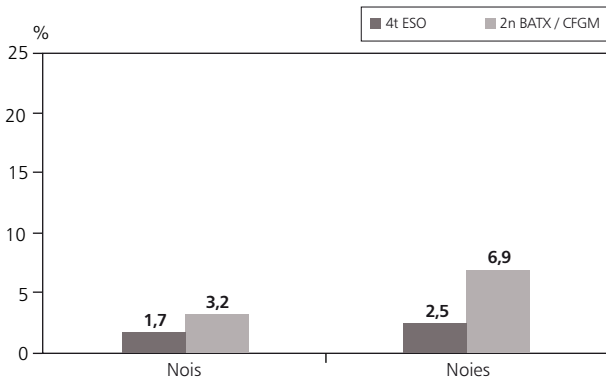

Figura 35. Percentatge d'alumnes que declaren haver estat forçats alguna vegada a mantenir una relació sexual quan realment no volien segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

batxillerat i CFGM declaren haver estat forçades alguna vegada. Aquest percentatge és inferior en noies de 4t d'ESO (2,5%). En nois, aquests percentatges són inferiors en ambdós cursos (3,2% a 2n de batxillerat i CFGM i 1,7% a 4t d'ESO) (figura 35).

4.7. Mobilitat i seguretat viària

4.7.1. Mitjà de transport

Les figures 36a i 36b mostren els mitjans de transport que utilitzen els alumnes habitualment per anar de casa a l'escola. El 54,4% i 57,4% dels nois de 2n i 4t d'ESO van a l'escola caminant i/o en bicicleta, mentre que un 9,8% i 11,5% dels nois, respectivament, hi van en transport públic. A 2n de batxillerat i CFGM, el percentatge d'alumnes que van a l'escola caminant i/o en bicicleta (38,2%) és inferior al de l'ESO i el del que utilitzen el

transport públic és superior (25,2%). L'ús del cotxe i/o la moto com a mitjà de transport és similar al del transport públic als cursos d'ESO (11,4% a 2n d'ESO i 9,6% a 4t d'ESO), mentre que a 2n de batxillerat i CFGM és inferior (12,9%). Cal destacar també que una cinquena part dels adolescents utilitza altres combinacions de transport (com ara "en cotxe i caminant", "en cotxe i en transport públic" o "en transport públic i caminant"). Aquests percentatges són molt similars en nois i en noies. En noies, el 56,7% de les de 2n d'ESO, el 60,3% de 4t d'ESO i el 39,8% de 2n de batxillerat i CFGM van a l'escola caminant i/o en bicicleta mentre que el 8,1%, 9,8% i 24,2% hi van en transport públic, respectivament. Pel que fa a l'ús del cotxe i/o la moto, els percentatges són del 12,1%, 9,1% i 10,6% en els tres cursos respectivament.

Pel que fa a la tornada de l'escola cap a casa (figures 37a i 37b), el percentatge d'alumnes que ho fa caminant i/o

Figura 36a. Mitjà de transport utilitzat per anar de casa a l'escola en nois segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

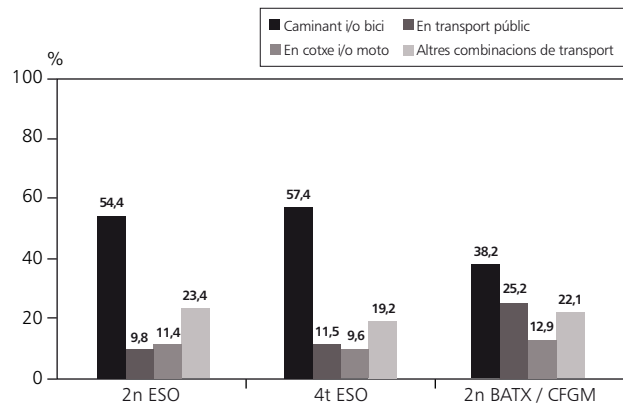
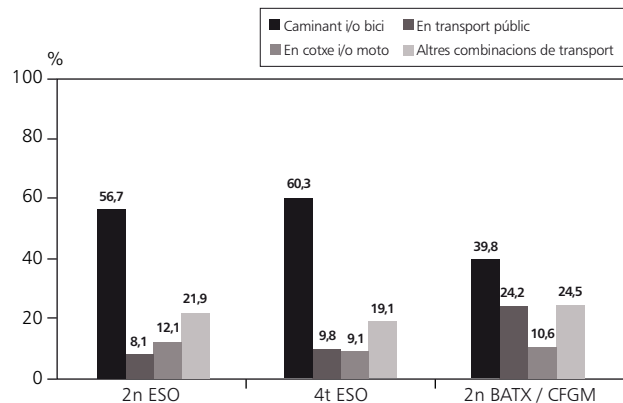

Figura 36b. Mitjà de transport utilitzat per anar de casa a l'escola en noies segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

en bicicleta és superior respecte al de l'anada de casa a l'escola a totes les edats i per ambdós sexes. L'ús del transport públic a la tornada és molt similar al de l'anada, mentre que l'ús del cotxe i/o la moto disminueix.

Figura 37a. Mitjà de transport utilitzat per tornar de l'escola a casa en nois segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

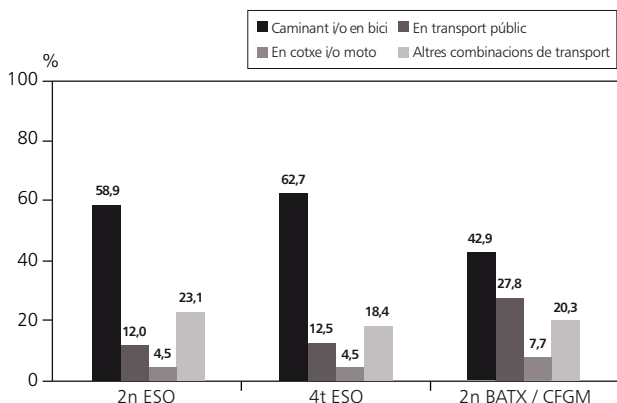
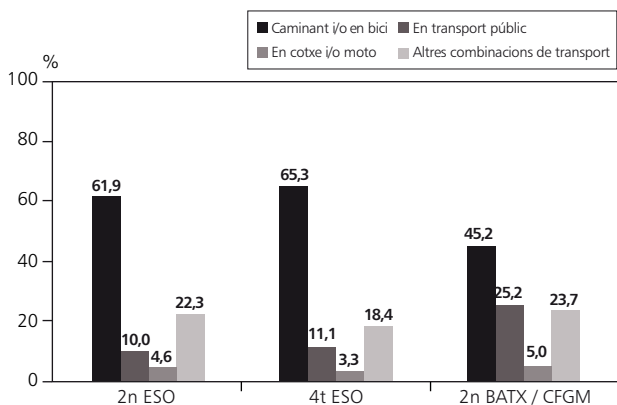

Figura 37b. Mitjà de transport utilitzat per tornar de l'escola a casa en noies segons curs. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

4.7.2. Ús del cinturó de seguretat al cotxe

Al voltant del 90% dels alumnes declaren posar-se sempre el cinturó de seguretat quan circula amb el cotxe al seient de davant, independentment de ser el conductor o no (figura 38a). La figura 38b mostra que el percentatge d'alumnes que es posen el cinturó quan van asseguts al darrere és lleugerament inferior essent d'entre el 75% i el 85% segons l'edat i el sexe.

Figura 38a. Percentatge d'alumnes que declaren posar-se sempre el cinturó de seguretat quan circulen amb el cotxe en el seient de davant segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

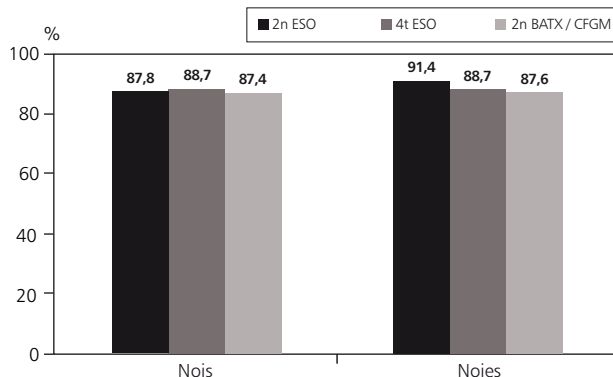
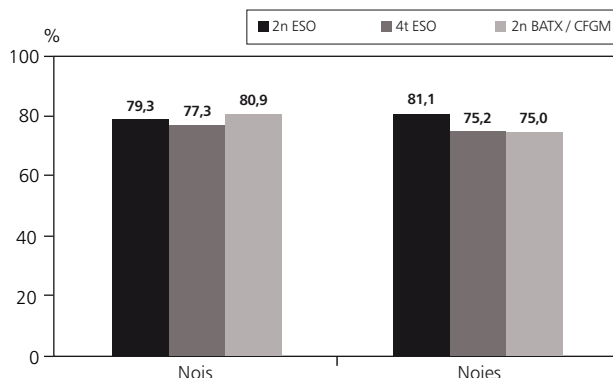

Figura 38b. Percentatge d'alumnes que declaren posar-se sempre el cinturó de seguretat quan circulen amb el cotxe en el seient de darrere segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

4.7.3. Ús del casc

Les figures 39a i 39b mostren l'evolució de la prevalença d'alumnes que es posen sempre el casc quan circulen amb la moto. S'observa una tendència ascendent de l'ús del casc, passant d'un 42,5% en nois i un 41,8% en noies de 4t d'ESO el 1996 a un 89,2% i 92,5%, respectivament el 2012. En aquesta darrera edició, el 87,4% i 91,1% dels nois i noies de 2n d'ESO es posa sempre el casc, percentatges lleugerament inferiors als observats en els nois i noies de 2n de batxillerat i CFGM (92,7% i 94%, respectivament).

Pel que fa a l'ús del casc quan se circula amb la bicicleta (figures 40a i 40b), tot i que el percentatge d'ús conti-

Figura 39a. Percentatge de nois que declaren posar-se sempre el casc quan circulen amb la moto segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 1996-2012.

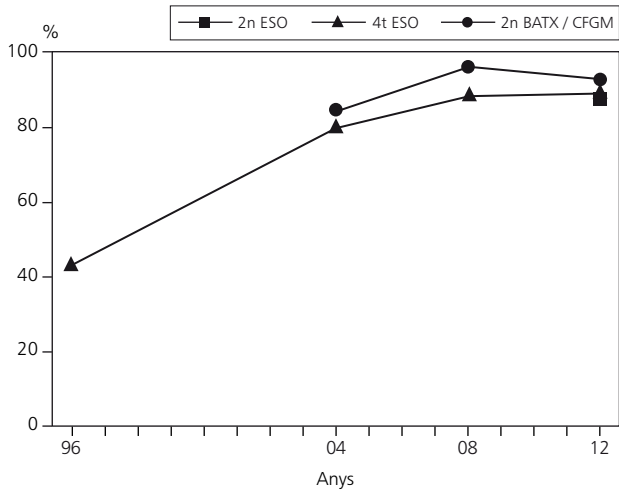

Figura 40a. Percentatge de nois que declara posar-se sovint o sempre el casc quan circula amb la bicicleta segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 1996-2012.

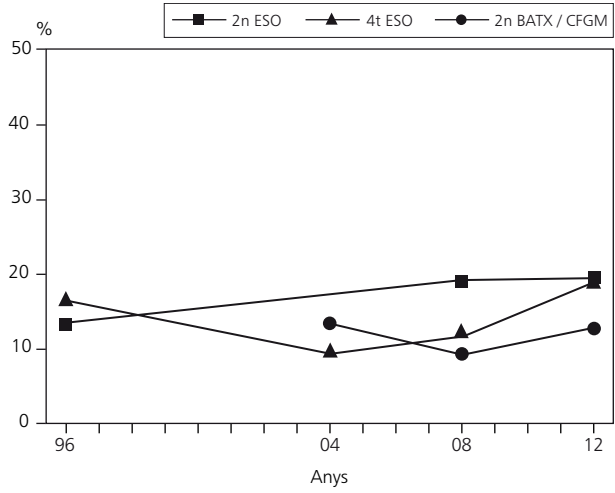

Figura 39b. Percentatge de noies que declaren posar-se sempre el casc quan circula amb la moto segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 1996-2012.

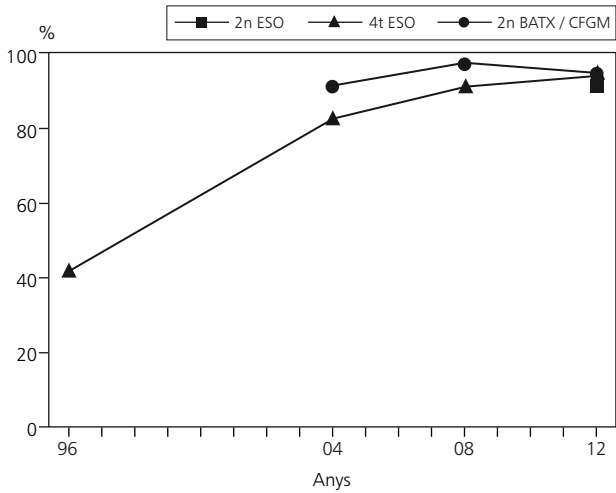
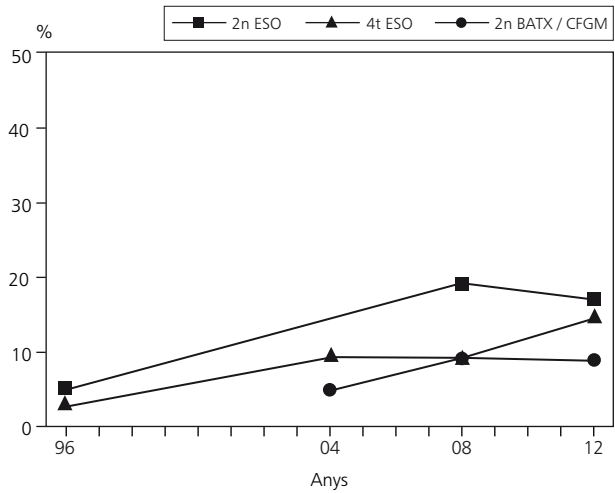

Figura 40b. Percentatge de noies que declara posar-se sovint o sempre el casc quan circula amb la bicicleta segons curs. Barcelona, enquestes FRESC 1996-2012.

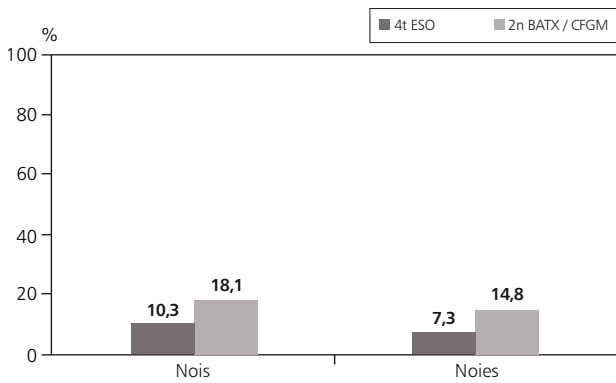
nia essent baix, s'observa un augment de la proporció d'alumnes que es posen el casc sovint o sempre quan van amb bicicleta entre l'any 1996 i el 2012, especialment entre les noies, que passa d'un 2,5% el 1996 a un 8,2% el 2012 a 2n d'ESO i d'un 1,5% a un 7,2% a 4t d'ESO. L'any 2012, aquest percentatge és inferior entre les noies de 2n de batxillerat i CFGM (2,9%). En nois, els percentatges són del 10,2%, 9,4% i 7,7% a 2n i 4t d'ESO i 2n de batxillerat i CFGM, respectivament.

4.7.4. Ús de vehicle amb conductor sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues

Tal i com mostra la figura 41, a 2n de batxillerat i CFGM el percentatge de nois que declaren pujar a vegades o sovint en un vehicle de motor amb un conductor sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues (18,1%) és superior que a 4t d'ESO (10,3%). En noies, aquests percentatges

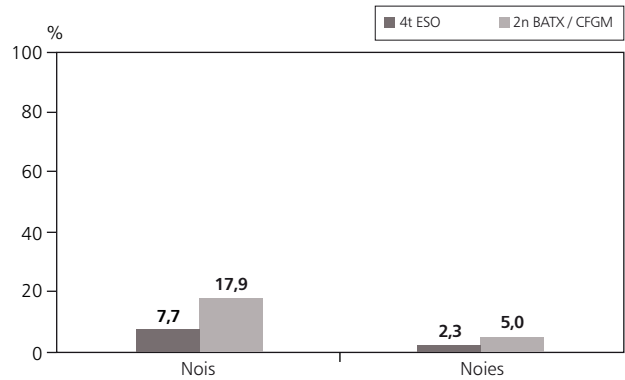
són inferiors en ambdós cursos (14,8% a 2n de batxillerat i CFGM i 7,3% a 4t d'ESO).

Figura 41. Percentatge d'alumnes que declaren pujar a vegades o sovint en un vehicle de motor (moto o cotxe) amb conductor sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

El 7,7% dels nois de 4t d'ESO i el 17,9% dels de 2n de batxillerat i CFGM declaren pujar a vegades o sovint en una bicicleta sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues. Aquest percentatge és notablement inferior entre les noies de 4t d'ESO (2,3%) i les de 2n de batxillerat i CFGM (5,0%) (figura 42).

Figura 42. Percentatge d'alumnes que declaren pujar a vegades o sovint en una bicicleta sota l'efecte de l'alcohol o altres drogues segons curs i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

5. RESULTATS PRINCIPALS EN ALUMNES DE PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL (PQPI)

Els programes de qualificació professional inicial (PQPI) són un recurs educatiu que s'adreça a joves d'entre 16 i 21 anys que no han obtingut el graduat de l'ESO i que facilita l'inici d'un itinerari professional i formatiu per tal d'accedir al món laboral (Departament d'Ensenyament, 2013). Es va administrar l'enquesta FRESC a 15 aules de PQPI, independentment dels perfils professionals existents, que corresponia a un 10% del total d'aules de PQPI que hi havia a Barcelona el curs acadèmic 2011-2012.

En total es van enquestar 154 alumnes de PQPI, dels quals es van incloure a l'anàlisi 145 (taxa de resposta del 77,1% respecte els escolars matriculats). El 80% són nois i la mitjana d'edat és de 17,5 anys. Aproximadament un 30% dels escolars pertanyen a un centre ubicat en un barri de nivell socioeconòmic (NSE) baix i la majoria dels escolars estan matriculats a un centre privat. Pel que fa al NSE individual de l'alumne, el *Family Affluence Scale* (FAS) indica que un 31,7% dels escolars pertanyen a famílies amb un NSE baix i un 42,8% a famílies de NSE mig. El 33,8% dels escolars de PQPI ha nascut fora d'Espanya (immigrant de 1a generació) mentre que un 9,6% ha nascut a Espanya però amb un pare i/o mare nascut/s fora d'Espanya (immigrant de 2a generació). Cal assenyalar que poc més del 50% dels escolars declara conviure amb el pare i la mare (família biparental) (taula 6).

La taula 7 mostra alguns dels principals comportaments i actituds de risc relacionats amb la salut inclosos a l'enquesta FRESC. En general, els alumnes dels PQPI presenten comportaments i actituds de risc relacionats amb la salut en major proporció que els estudiants d'educació post-obligatòria. Un 42,1% dels alumnes és consumidor regular (almenys 1 cigarreta al dia) de tabac, un 58,6% s'ha emborratxat alguna vegada en els darrers 6 mesos, un 65,5% ha consumit cànnabis alguna vegada a la vida i un 8,3% ha provat la cocaïna alguna vegada a la vida. Tots aquests percentatges són superiors als observats en estudiants de 2n de batxillerat i CFGM excepte el cas de les borratxeres, que són molt similars. Cal assenyalar que l'edat mitjana de la mostra de PQPI és inferior a la dels escolars de 2n de batxillerat i CFGM (17,5 anys i 18,1 anys, respectivament).

Respecte als indicadors de salut i d'estat d'ànim, el 9% dels alumnes dels PQPI declara una salut regular o dolenta, un 22,1% presenta un estat d'ànim negatiu (3 o més problemes d'estats d'ànim) un 9% és un probable cas de patir problemes de salut mental (SDQ anormal, puntuat

Taula 6. Característiques sociodemogràfiques dels alumnes de PQPI segons sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012

	Nois n (%)	Noies n (%)	Total n (%)
Edat (mitjana [DE])	17,6 (1,09)	17,4 (0,74)	17,5 (1,03)
Edat			
16 anys	47 (40,5)	6 (20,7)	53 (36,5)
17 anys	34 (29,3)	17 (58,6)	51 (35,2)
18 anys	23 (19,8)	5 (17,2)	28 (19,3)
19 anys	8 (6,9)	1 (3,5)	9 (6,2)
20 anys	3 (2,6)	0 (0,0)	3 (2,1)
21 anys	1 (0,9)	0 (0,0)	1 (0,7)
Titularitat escola			
Pública	32 (27,6)	2 (6,9)	34 (23,5)
Privada	84 (72,4)	27 (93,1)	111 (76,5)
NSE escola¹			
Baix	37 (31,9)	9 (31,0)	46 (31,7)
Mig	69 (59,5)	8 (27,6)	77 (53,1)
Alt	10 (8,6)	12 (41,4)	22 (15,2)
FAS			
Baix	40 (34,5)	6 (20,7)	46 (31,7)
Mig	48 (41,4)	14 (48,3)	62 (42,8)
Alt	28 (24,1)	9 (31,0)	37 (25,5)
NS/NC	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Lloc d'origen de l'alumne/a			
Espanya	72 (62,0)	23 (79,3)	95 (65,5)
Resta d'Europa	1 (0,9)	0 (0,0)	1 (0,7)
Àfrica	14 (12,0)	0 (0,0)	14 (9,6)
Amèrica	27 (23,3)	5 (17,2)	32 (22,1)
Àsia	1 (0,9)	1 (3,5)	2 (1,4)
Altres països	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
NS/NC	1 (0,9)	0 (0,0)	1 (0,7)
Trajectòria Migratòria Familiar²			
Autòcton	60 (51,7)	19 (65,5)	79 (54,5)
Immigrant 1a generació	43 (37,1)	6 (20,7)	49 (33,8)
Immigrant 2a generació	11 (9,5)	3 (10,3)	14 (9,6)
NS/NC	2 (1,7)	1 (3,5)	3 (2,1)
Nucli de convivència			
Mare i pare	67 (57,8)	13 (44,8)	80 (55,2)
Monoparental	32 (27,6)	12 (41,4)	44 (30,3)
Família reestructurada	8 (6,9)	2 (6,9)	10 (6,9)
Altres situacions	9 (7,7)	2 (6,9)	11 (7,6)
NS/NC	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
TOTAL (N)	116	29	145

1. Nivell socioeconòmic del barri on està ubicada l'escola segons l'ICEF centrat del 1996.

2. **Autòcton:** alumne, pare i mare nascuts a Espanya;

Immigrant 1a Generació: alumne nascut fora d'Espanya;

Immigrant 2a Generació: alumne nascut a Espanya i pare i/o mare nascuts fora d'Espanya.

ció de 20-40). D'altra banda, el 52,4% dels alumnes de PQPI declara dormir menys del mínim temps recomanat (8 hores/dia), essent aquest percentatge inferior a l'observat en els alumnes de 2n de batxillerat i CFGM.

Pel que fa al temps de lleure, més d'un 80% declara estar davant d'una pantalla més de 2 hores diàries en dies de classe i un 42,1% realitza esport menys temps del recomanat a aquestes edats (6 hores a la setmana).

Respecte a l'alimentació, menys de la meitat dels alumnes declara esmorzar cada dia abans de sortir de casa i un 28,3% ha fet dieta alguna vegada a la vida, percentatges inferiors als dels alumnes de 2n de batxillerat i CFGM. El 24,8% dels alumnes presenta excés de pes (17,9% amb sobrepès i 6,9% amb obesitat).

Pel que fa a la sexualitat, el 82,1% dels alumnes de PQPI declara haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida i el 60,5% ha utilitzat el preservatiu com a mètode anticonceptiu en la darrera relació sexual. Cal assenyalar també que, a l'igual que entre els nois de 4t d'ESO i 2n de batxillerat i CFGM, al voltant del 10% dels alumnes de PQPI declara no haver utilitzat cap mètode anticonceptiu en la darrera relació sexual.

En relació a la mobilitat i seguretat viària, un 75,9% declara posar-se sempre el cinturó de davant quan va assegut en el seient de davant i un 71% se'l posa quan està en el seient de darrere. Gairebé el 30% dels alumnes de PQPI declara haver pujat a vegades o sovint a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol.

Taula 7. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de PQPI segons sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	Nois n (%)	Noies n (%)	Total n (%)
Consum de substàncies addictives			
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	46 (39,7)	15 (51,7)	61 (42,1)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	68 (58,6)	17 (58,6)	85 (58,6)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	74 (63,8)	21 (72,4)	95 (65,5)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	10 (8,6)	2 (6,9)	12 (8,3)
Salut i estat d'ànim			
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	8 (6,9)	5 (17,2)	13 (9,0)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	29 (25,0)	8 (27,6)	37 (25,5)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	57 (49,1)	19 (65,5)	76 (52,4)
Estat d'ànim negatiu ¹	18 (15,5)	14 (48,3)	32 (22,1)
SDQ (anormal) ²	7 (6,0)	6 (20,7)	13 (9,0)
Lleure			
Temps davant de pantalles en dies de classe (\geq 2 hores/dia)	98 (84,5)	23 (79,3)	121 (83,5)
Fer esport (< 6 hores setmanals)	44 (37,9)	17 (58,6)	61 (42,1)
Alimentació			
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	60 (51,7)	10 (34,5)	70 (48,3)
Haver fet dieta alguna vegada	27 (23,3)	14 (48,3)	41 (28,3)
IMC³			
Sobrepès	23 (19,8)	3 (10,3)	26 (17,9)
Obesitat	8 (6,9)	2 (2,9)	10 (6,9)
Sexualitat			
Haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida	99 (85,3)	20 (69,0)	119 (82,1)
Ús del preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració ⁴	64 (64,7)	8 (40,0)	72 (60,5)
Mobilitat			
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁵	88 (75,9)	22 (75,9)	110 (75,9)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁵	78 (67,2)	25 (86,2)	103 (71,0)
Haver pujat a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol (a vegades o sovint)	31 (26,7)	9 (31,0)	40 (27,6)
TOTAL (N)	116	29	145

1. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimit/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

2. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).

3. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

4. Entre els que han mantingut alguna vegada relacions sexuals amb penetració.

5. Entre els que circulen en cotxe.

6. CONCLUSIONS

L'enquesta FRESC ens permet tenir una visió global dels factors de risc per a la salut dels adolescents de Barcelona, monitoritzar les seves tendències, comparar-los amb els d'altres poblacions i identificar-ne de nous. Amb les dades de la darrera edició es disposa d'una tendència històrica de 25 anys que permet veure l'evolució d'alguns indicadors relacionats amb la salut en joves, com és el cas del consum de tabac i d'alcohol entre els alumnes de 2n d'ESO. Pel que fa a la resta d'indicadors, en la majoria de casos es disposa almenys de 3 punts al llarg del temps. En línies generals, s'observa que el consum de tabac i de cànnabis entre els joves està disminuint. No succeeix el mateix amb el consum d'alcohol, que no segueix un patró clar, però semblaria que el consum experimental es manté estable o disminueix i en canvi el consum més intensiu augmenta.

Pel que fa a l'estat de salut, per primera vegada s'incorpora a l'enquesta la salut autopercebuda i la salut mental (a partir de l'SDQ). La majoria de nois i noies consideren que el seu estat de salut és molt bo o excel·lent, tot i que aquest percentatge és inferior entre les noies i disminueix amb l'edat. Pel que fa a la salut mental, en general les noies presenten pitjor puntuació d'SDQ i també més problemes d'estat d'ànim, tot i que es detecta cert augment dels problemes d'estat d'ànim entre els nois des del 2001. D'altra banda, la prevalença d'alumnes que declaren haver patit almenys una lesió amb necessitat d'assistència mèdica en els darrers 12 mesos mostra una tendència descendent des del 2004 per a tots els cursos i en ambdós sexes.

Un altre indicador incorporat a l'edició del 2012 és el de les hores de son, que mostra com en dies de classe al voltant d'una tercera part dels alumnes dorm un número d'hores inferior al mínim recomanat per a la seva edat (8 hores al dia).

Continua essent preocupant l'elevada proporció de nois i, sobretot, de noies que no esmorza diàriament abans de sortir de casa i que fa o ha fet dieta per aprimar-se alguna vegada a la vida. Aquests percentatges augmenten amb l'edat. A partir de la mesura objectiva de pes i alçada, s'observa que una tercera part de l'alumnat de 2n d'ESO presenta excés de pes, essent la prevalença d'obesitat superior al 10% en nois d'aquest curs. Aquest percentatge disminueix amb l'edat i és superior en nois que en noies. D'altra banda, la meitat de les noies de 4t d'ESO i 2n de batxillerat i CFGM considera que el seu pes és superior al que hauria de ser.

Cal destacar que aproximadament el 75% dels alumnes està davant d'alguna pantalla 2 o més hores diàries en dies de classe. En caps de setmana, aquests percentatges augmenten en tots els casos, a totes les edats i en ambdós sexes, arribant a ser superior al 85%. En general, més del 40% dels nois i les noies mira la televisió sempre mentre sopa. Al voltant del 90% dels alumnes declara tenir telèfon mòbil, dels quals més de la meitat disposen de connexió a internet, percentatge que augmenta amb l'edat i és superior entre les noies.

La proporció de joves que declaren fer exercici físic almenys el temps mínim recomanat a aquestes edats (6 hores a la setmana) és baixa, especialment entre les noies i a 2n de batxillerat i CFGM. A l'ESO, etapa educativa en la que l'Educació Física és una assignatura obligatòria, al voltant del 25% dels nois i gairebé el 55% de les noies no fa el mínim de temps recomanat d'exercici físic. Aquest percentatge augmenta a gaire bé la meitat dels nois i el 70% de les noies a 2n de batxillerat i CFGM, cursos en els que aquesta assignatura no forma part del pla d'estudis i la realització d'activitats extraescolars és menys freqüent que a l'ESO.

Malgrat l'elevat ús del preservatiu, s'observa una tendència descendent en la proporció d'alumnat que declara haver utilitzat el preservatiu com a mètode anticonceptiu en la darrera relació sexual amb penetració. L'any 2012 hi ha un percentatge considerable d'alumnes que no utilitzen cap mètode anticonceptiu o n'utilitzen d'altres (per exemple, la marxa enrera), que no són efectius per evitar ni els embarassos no desitjats ni el contagi de malalties de transmissió sexual. A més, cal destacar que una quarta part de les noies de 2n de batxillerat/CFGM han pres la píndola de l'endemà alguna vegada. Per altra banda, és considerable la prevalença de noies que han patit assetjament sexual al carrer (14,5% a 4t d'ESO i 16,3% a 2n de batxillerat i CFGM) i la de noies que s'han vist forçades a mantenir relacions sexuals no desitjades (2,5% a 4t d'ESO i 6,9% a 2n de batxillerat i CFGM).

Del bloc de mobilitat i seguretat viària destaquem que, tot i que ja al 2008 es van observar percentatges elevats d'ús del cinturó de seguretat sempre que es circulava en cotxe, en preguntar-ho per separat el 2012 en funció de si es va davant o darrera, s'han detectat diferències, amb un compliment de la normativa inferior al 80% quan es va al seient de darrera. Pel que fa a l'ús del casc sempre que es circula en moto, els percentatges es mantenen propers al 90% des del 2008. L'ús del casc en

bicicleta "sovint o sempre" ha augmentat des del 1996, però encara es manté inferior al 20%.

En general, l'alumnat de PQPI presenta en major mesura comportaments de risc per a la salut i un pitjor estat de salut percebuda que els estudiants d'Educació Secundària. Hi ha una major proporció de consumidors de tabac, alcohol i cànnabis, declaren un pitjor estat de salut percebuda (sobretot les noies), més problemes d'estat d'ànim i una puntuació superior en l'SDQ. A més, presenten hàbits alimentaris menys saludables i una prevalença superior de comportaments de risc relacionats amb la sexualitat.

Aquests resultats ens donen una visió global dels principals comportaments de risc dels joves de la ciutat de Barcelona, tant dels alumnes de secundària com dels alumnes de PQPI. Les dades indiquen que cal mantenir les actuacions preventives pel que fa al consum de substàncies addictives i tenir en compte la situació del consum d'alcohol en especial. També s'hauria de vetllar per mantenir un bon estat de salut entre els joves, posant èmfasi en la salut mental i en les diferències que puguin existir segons gènere o nivell socioeconòmic. S'haurà d'aprofundir més en el coneixement sobre el temps da-

vant de pantalles per part dels joves i l'ús de tecnologies en general, per tal de conèixer possibles riscos per a la salut associats però també per orientar possibles eines d'intervenció o d'aproximació als joves. A més, cal seguir fomentant l'exercici físic i els hàbits d'alimentació saludable, incloent també la perspectiva de gènere i considerant les diferències per nivell socioeconòmic, sobretot en el context de crisi actual que podria estar augmentant les desigualtats socials i econòmiques entre els joves. Alhora, s'han de mantenir els esforços per aconseguir que les relacions sexuals siguin segures, per tal d'evitar malalties de transmissió sexual i l'embaràs no desitjat, recordant que la píndola de l'endemà no evita el contagi i que es tracta d'un mètode anticonceptiu d'urgència.

Les dades de l'enquesta FRESC 2012 seran analitzades en més profunditat estratificant per les variables que es considerin necessàries per tal de dissenyar intervencions preventives adequades, considerant la necessitat de programes de promoció de la salut selectius dirigits específicament a població de més risc. La informació de la que disposem ens permetrà també avaluar l'efectivitat d'antics i nous programes i continuar treballant amb l'objectiu de millorar la salut dels joves de la ciutat.

7. BIBLIOGRAFIA

Agència de Salut Pública de Barcelona. Enquestes de salut. Enquestes a estudiants de secundària (FRESC) [data de consulta: juliol de 2013]. Disponible a Internet: http://www.aspb.cat/quefem/documents_enquestes.htm

Ahonen, E., Nebot, M. i Giménez, E. (2007) Negative mood states and related factors in a sample of adolescent secondary-school students in Barcelona (Spain). *Gaceta Sanitaria*, 21, (1), 43-52.

Ariza, C., Nebot, M., Villalbí, J.R., Díez, E., Tomas, Z. i Valmayor, S. (2003). Trends in tobacco, alcohol and cannabis consumption among secondary school pupils in Barcelona, Spain (1987-1999). *Gaceta Sanitaria*, 17, (3), 190-195.

Comin, E., Torrubia, R., Mor, J., Villalbí, J.R. i Nebot, M. (1997). Fiabilidad de un cuestionario autoadministrado para investigar el nivel de ejercicio y el consumo de tabaco y alcohol en escolares. *Medicina Clínica*, 108, 293-298.

Departament d'Ensenyament. (2013). PQPI: guia informativa 2013. Barcelona: Generalitat de Catalunya [data de consulta: 15 de maig de 2013]. Disponible a Internet: http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Home/Estudiar_Catalunya_Estudis/programes%20de%20qualificacio%20professional%20inicial/00%20Documents/ARXIUS/guia_PQPI.pdf

Departament d'Ensenyament. Taules comarcals i per serveis territorials d'ensenyaments de règim general [en línia]. Generalitat de Catalunya [data de consulta: setembre de 2011]. Disponible a Internet: <http://www20.gencat.cat/portal/site/ensenyament/menuitem.cbda11d5a3f9031c65d3082b0c0e1a0/?vgnextoid=6394dc8adb4f0310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=6394dc8adb4f0310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

España, Ministerio de Sanidad y Política Social. (2010). Encuesta estatal sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias (ESTUDES). España: Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas. Extret de: <http://www.pnsd.msc.es/Categoria2/observa/pdf/CuestionarioEstudes2010.pdf>

Goodman R, Ford T, Simmons H, Gatward R, Meltzer H (2000) Using the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) to screen for child psychiatric disorders in a community sample. *British Journal of Psychiatry*, 177, 534-539.

García, X., Perez, A. i Nebot, M. (2010). Factores relacionados con el acoso escolar (bullying) en los adolescentes de Barcelona. *Gaceta Sanitaria*, 24, 103-108.

Legleye, S., Karila, L., Beck, F. i Reynaud, M. (2007). Validation of the CAST, a general population Cannabis Abuse Screening Test. *Journal of substance abuse*, 12, (4), 233-242.

National Sleep Foundation. Summary findings of the 2006 sleep in America poll. (2006). Washington: National Sleep Foundation [data de consulta: gener de 2013]. Disponible a Internet: <http://www.sleepfoundation.org/es/article/sleep-america-polls/2006-teens-and-sleep>.

Teleform (Cardiff Teleform) [programa informàtic] (2002). Cardiff software, Inc; Ver:10.2.

Urbaniak, G. C., & Plous, S. (2013). Research Randomizer (Version 4.0) [Computer software]. Retrieved on June 22, 2013, from <http://www.randomizer.org/>

Ventura, A., Carcel, C., Canals, R.M., García, R., Pujol, C. i Tomas, P. (1999). *Índex de capacitat econòmica familiar a la ciutat de Barcelona II*. Barcelona, España: Ajuntament de Barcelona.

World Health Organization. (2006). Health Behavior in School-aged Children: international report from the 2005-2006 survey (Health policy for children and adolescents, no. 5). Edinburgh: WHO.

World Health Organization. (2007). Growth reference 5-19 years: BMI for age (5-19 years). World Health Organization [data de consulta: desembre de 2012]. Disponible a Internet: http://www.who.int/growthref/who2007_bmi_for_age/en/index.html.

ANNEX

En el present annex es mostren alguns dels principals indicadors inclosos a l'informe estratificats per *Family Affluence Scale* (FAS), trajectòria migratòria familiar (segons

lloc de naixement de l'alumne/a, el pare i la mare), titularitat de l'escola i nivell socioeconòmic del barri on està ubicada l'escola (segons ICEF).

Taula A1. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 2n d'ESO segons FAS¹ i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	Nois			Noies			Total		
	FAS baix n (%)	FAS mig n (%)	FAS alt n (%)	FAS baix n (%)	FAS mig n (%)	FAS alt n (%)	FAS baix n (%)	FAS mig n (%)	FAS alt n (%)
Consum de substàncies addictives									
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	4 (6,0)	10 (3,8)	10 (3,6)	3 (4,2)	8 (3,4)	3 (1,1)	7 (5,0)	18 (3,6)	13 (2,3)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	3 (4,5)	21 (8,0)	33 (11,7)	14 (19,4)	26 (11,1)	30 (10,7)	17 (12,2)	47 (9,4)	63 (11,2)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	10 (14,9)	20 (7,6)	39 (13,9)	6 (8,3)	19 (8,1)	17 (6,1)	16 (11,5)	39 (7,8)	56 (10,0)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	1 (1,5)	2 (0,8)	1 (0,4)	2 (2,8)	1 (0,4)	0 (0,0)	3 (2,2)	3 (0,6)	1 (0,2)
Salut i estat d'ànim									
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	4 (6,0)	7 (2,7)	10 (3,6)	9 (12,5)	13 (5,5)	12 (4,3)	13 (9,4)	20 (4,0)	22 (3,9)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	11 (16,4)	106 (40,3)	116 (41,3)	18 (25,0)	66 (28,1)	94 (33,5)	29 (20,9)	172 (34,5)	210 (37,4)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	18 (26,9)	71 (27,0)	76 (27,1)	25 (34,7)	86 (36,6)	89 (31,7)	43 (30,9)	157 (31,5)	165 (29,4)
Estat d'ànim negatiu ²	10 (14,9)	35 (13,3)	40 (14,2)	19 (26,4)	45 (19,2)	46 (16,4)	29 (20,9)	80 (16,1)	86 (15,3)
SDQ (anormal) ³	5 (7,5)	17 (6,5)	23 (8,2)	8 (11,1)	15 (6,4)	19 (6,8)	13 (9,4)	32 (6,4)	42 (7,5)
Lleure									
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	49 (73,1)	197 (74,9)	203 (72,2)	54 (75,0)	162 (68,9)	187 (66,6)	103 (74,1)	359 (72,1)	390 (69,4)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	19 (28,4)	60 (22,8)	70 (24,9)	49 (68,1)	124 (52,8)	125 (44,5)	68 (48,9)	184 (37,0)	195 (34,7)
Alimentació									
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	52 (77,6)	181 (68,8)	197 (70,1)	32 (44,4)	155 (66,0)	176 (62,6)	84 (60,4)	336 (67,5)	373 (66,4)
Haver fet dieta alguna vegada IMC ⁴	20 (29,9)	48 (18,3)	51 (18,2)	16 (22,2)	62 (26,4)	90 (32,0)	36 (25,9)	110 (22,1)	141 (25,1)
Sobrepès	14 (20,9)	68 (25,9)	75 (26,7)	10 (13,9)	46 (19,6)	56 (19,9)	24 (17,3)	114 (22,9)	131 (23,3)
Obesitat	12 (17,9)	34 (12,9)	33 (11,7)	8 (11,1)	16 (6,8)	15 (5,3)	20 (14,4)	50 (10,0)	48 (8,5)
Mobilitat i seguretat viària									
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁵	46 (79,3)	227 (89,4)	247 (88,2)	56 (86,2)	211 (91,3)	259 (92,5)	102 (82,9)	438 (90,3)	506 (90,4)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁵	42 (71,2)	205 (80,7)	222 (79,6)	54 (83,1)	190 (81,9)	224 (80,0)	96 (77,4)	395 (81,3)	446 (79,8)
TOTAL (N)	67	263	281	72	235	281	139	498	562

1. *Family Affluence Scale* (veure apartat 3.3 de Mètodes, pàg. 17).

2. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimit/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

3. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).

4. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

5. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A2. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 4t d'ESO segons FAS¹ i sexe. Barcelona, enquesta FRESO 2012.

	Nois			Noies			Total		
	FAS baix n (%)	FAS mig n (%)	FAS alt n (%)	FAS baix n (%)	FAS mig n (%)	FAS alt n (%)	FAS baix n (%)	FAS mig n (%)	FAS alt n (%)
Consum de substàncies addictives									
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	5 (7,6)	29 (11,5)	32 (12,5)	4 (5,8)	39 (16,3)	42 (14,7)	9 (6,7)	68 (13,8)	74 (13,6)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	15 (22,7)	73 (29,0)	78 (30,4)	29 (42,0)	96 (40,0)	128 (44,8)	44 (32,6)	169 (34,4)	206 (37,9)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	13 (19,7)	88 (34,9)	74 (28,8)	13 (18,8)	82 (34,2)	89 (31,1)	26 (19,3)	170 (34,6)	163 (30,0)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	1 (1,5)	7 (2,8)	3 (1,2)	1 (1,5)	4 (1,7)	2 (0,7)	2 (1,5)	11 (2,2)	5 (0,9)
Salut i estat d'ànim									
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	3 (4,6)	4 (1,6)	6 (2,3)	4 (5,8)	17 (7,1)	20 (7,0)	7 (5,2)	21 (4,3)	26 (4,8)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	13 (19,7)	85 (33,7)	96 (37,4)	11 (15,9)	65 (27,1)	76 (26,6)	24 (17,8)	150 (30,5)	172 (31,7)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	36 (54,6)	127 (50,4)	126 (49,0)	29 (42,0)	128 (53,3)	160 (55,9)	65 (48,2)	255 (51,8)	286 (52,7)
Estat d'ànim negatiu ²	8 (12,1)	33 (13,1)	38 (14,8)	14 (20,3)	52 (21,7)	58 (20,3)	22 (16,3)	85 (17,3)	96 (17,7)
SDQ (anormal) ³	6 (9,1)	13 (5,2)	16 (6,2)	5 (7,3)	11 (4,6)	16 (5,6)	11 (8,2)	24 (4,9)	32 (5,9)
Lleure									
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	58 (87,9)	212 (84,1)	180 (70,0)	52 (75,4)	181 (75,4)	190 (66,4)	110 (81,5)	393 (79,9)	370 (68,1)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	19 (28,8)	64 (25,4)	52 (20,2)	46 (66,7)	141 (58,8)	137 (47,9)	65 (48,2)	205 (41,7)	189 (34,8)
Alimentació									
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	28 (42,4)	173 (68,7)	177 (68,9)	31 (44,9)	118 (49,2)	156 (54,6)	59 (43,7)	291 (59,2)	333 (61,3)
Haver fet dieta alguna vegada IMC ⁴	14 (21,2)	36 (14,3)	46 (17,9)	22 (31,9)	87 (36,3)	102 (35,7)	36 (26,7)	123 (25,0)	148 (27,3)
Sobrepès	17 (25,8)	40 (15,9)	47 (18,3)	16 (23,2)	44 (18,3)	39 (13,6)	33 (24,4)	84 (17,1)	86 (15,8)
Obesitat	9 (13,6)	22 (8,7)	18 (7,0)	4 (5,8)	15 (6,3)	6 (2,1)	13 (9,6)	37 (7,5)	24 (4,4)
Sexualitat									
Haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida	24 (36,4)	57 (22,6)	60 (23,4)	25 (36,2)	70 (29,2)	62 (21,7)	49 (36,3)	127 (25,8)	122 (22,5)
Ús del preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració ⁵	14 (66,7)	47 (85,5)	44 (75,9)	12 (50,0)	53 (79,1)	42 (70,0)	26 (57,8)	100 (82,0)	86 (72,9)
Mobilitat i seguretat viària									
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁶	50 (87,7)	212 (85,8)	235 (91,4)	53 (81,5)	217 (92,0)	250 (87,4)	103 (84,4)	429 (88,8)	485 (89,3)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁶	42 (72,4)	186 (75,0)	206 (80,2)	47 (73,4)	185 (78,4)	208 (72,7)	89 (73,0)	371 (76,7)	414 (76,2)
Haver pujat a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol	4 (6,1)	33 (13,1)	22 (8,6)	10 (14,5)	13 (5,4)	21 (7,3)	14 (10,4)	46 (9,4)	43 (7,9)
TOTAL (N)	66	252	257	69	240	286	135	492	543

1. Family Affluence Scale (veure apartat 3.3 de Mètodes, pàg. 17).

2. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimit/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

3. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).4. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

5. Entre els que han mantingut alguna vegada relacions sexuals amb penetració.

6. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A3. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 2n de batxillerat i CFGM segons FAS¹ i sexe. Barcelona, enquesta FRESA 2012.

	Nois			Noies			Total		
	FAS baix n (%)	FAS mig n (%)	FAS alt n (%)	FAS baix n (%)	FAS mig n (%)	FAS alt n (%)	FAS baix n (%)	FAS mig n (%)	FAS alt n (%)
Consum de substàncies addictives									
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	11 (18,0)	67 (28,4)	45 (23,2)	12 (17,4)	88 (31,7)	59 (24,3)	23 (17,7)	155 (30,2)	104 (23,8)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	28 (45,9)	144 (61,0)	122 (62,9)	31 (44,9)	179 (64,4)	147 (60,5)	59 (45,4)	323 (62,8)	269 (61,6)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	26 (42,6)	133 (56,4)	99 (51,0)	30 (43,5)	143 (51,4)	118 (48,6)	56 (43,1)	276 (53,7)	217 (49,7)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	3 (4,9)	9 (3,8)	5 (2,6)	3 (4,4)	10 (3,6)	5 (2,1)	6 (4,6)	19 (3,7)	10 (2,3)
Salut i estat d'ànim									
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	5 (8,2)	9 (3,8)	6 (3,1)	12 (17,4)	23 (8,3)	18 (7,4)	17 (13,1)	32 (6,2)	24 (5,5)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	12 (19,7)	53 (22,5)	70 (36,1)	12 (17,4)	51 (18,4)	54 (22,2)	24 (18,5)	104 (20,2)	124 (28,4)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	40 (65,6)	172 (72,9)	146 (75,3)	47 (68,1)	188 (67,6)	174 (71,6)	87 (66,9)	360 (70,0)	320 (73,2)
Estat d'ànim negatiu ²	16 (26,2)	47 (19,9)	30 (15,5)	20 (29,0)	74 (26,6)	54 (22,2)	36 (27,7)	121 (23,5)	84 (19,2)
SDQ (anormal) ³	3 (4,9)	16 (6,8)	7 (3,6)	6 (8,7)	19 (6,8)	15 (6,2)	9 (6,9)	35 (6,8)	22 (5,0)
Lleure									
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	47 (77,1)	194 (82,2)	152 (78,4)	51 (73,9)	205 (73,7)	170 (70,0)	98 (75,4)	399 (77,6)	322 (73,7)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	23 (37,7)	112 (47,5)	70 (36,1)	55 (79,7)	193 (69,4)	175 (72,0)	78 (60,0)	305 (59,3)	245 (56,1)
Alimentació									
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	36 (59,0)	135 (57,2)	123 (63,4)	25 (36,2)	136 (48,9)	145 (59,7)	61 (46,9)	271 (52,7)	268 (61,3)
Haver fet dieta alguna vegada	13 (21,3)	49 (20,8)	36 (18,6)	34 (49,3)	122 (43,9)	107 (44,0)	47 (36,2)	171 (33,3)	143 (32,7)
IMC ⁴									
Sobrepès	14 (23,0)	41 (17,4)	37 (19,1)	14 (20,3)	24 (8,6)	27 (11,1)	28 (21,5)	65 (12,7)	64 (14,7)
Obesitat	1 (1,6)	14 (5,9)	10 (5,2)	5 (7,3)	12 (4,3)	10 (4,1)	6 (4,6)	26 (5,1)	20 (4,6)
Sexualitat									
Haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida	35 (57,4)	133 (56,4)	107 (56,4)	42 (60,9)	176 (63,3)	150 (61,7)	77 (59,2)	309 (60,1)	257 (58,8)
Ús del preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració ⁵	24 (70,6)	93 (72,7)	89 (83,2)	28 (66,7)	104 (59,4)	102 (69,9)	52 (68,4)	197 (65,0)	191 (75,5)
Mobilitat i seguretat viària									
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁶	48 (82,8)	206 (89,2)	169 (89,0)	53 (80,3)	246 (88,8)	214 (88,4)	101 (81,5)	452 (89,0)	383 (88,7)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁶	42 (71,2)	192 (82,1)	160 (83,3)	45 (66,2)	208 (75,1)	188 (77,4)	87 (68,5)	400 (78,3)	348 (80,0)
Haver pujat a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol	10 (16,4)	48 (20,3)	30 (15,5)	13 (18,8)	40 (14,4)	35 (14,4)	23 (17,7)	88 (17,1)	65 (14,9)
TOTAL (N)	61	236	194	69	278	243	130	514	437

1. Family Affluence Scale (veure apartat 3.3 de Mètodes, pàg. 17).

2. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimid/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

3. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire)).

4. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

5. Entre els que han mantingut alguna vegada relacions sexuals amb penetració.

6. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A4. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 2n d'ESO segons trajectòria migratòria familiar¹ i sexe. Barcelona, enquesta FRESO 2012.

	Nois			Noies			Total		
	Autòcton n (%)	Immigrant 1a generació n (%)	Immigrant 2a generació n (%)	Autòcton n (%)	Immigrant 1a generació n (%)	Immigrant 2a generació n (%)	Autòcton n (%)	Immigrant 1a generació n (%)	Immigrant 2a generació n (%)
Consum de substàncies addictives									
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	16 (3,7)	4 (3,5)	4 (6,6)	7 (1,6)	5 (4,7)	2 (4,1)	23 (2,7)	9 (4,1)	6 (5,5)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	35 (8,0)	19 (16,8)	5 (8,2)	40 (9,3)	22 (20,8)	7 (14,3)	75 (8,7)	41 (18,7)	12 (10,9)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	41 (9,4)	19 (16,8)	7 (11,5)	28 (6,5)	10 (9,4)	4 (8,2)	69 (8,0)	29 (13,2)	11 (10,0)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	1 (0,2)	3 (2,7)	0 (0,0)	3 (0,7)	0 (0,0)	0 (0,0)	4 (0,5)	3 (1,4)	0 (0,0)
Salut i estat d'ànim									
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	11 (2,5)	6 (5,3)	2 (3,3)	15 (3,5)	15 (14,2)	3 (6,1)	26 (3,0)	21 (9,6)	5 (4,6)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	174 (39,8)	36 (31,9)	24 (39,3)	137 (31,9)	24 (22,6)	15 (30,6)	311 (35,9)	60 (27,4)	39 (35,5)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	119 (27,2)	34 (30,1)	13 (21,3)	140 (32,6)	45 (42,5)	16 (32,7)	259 (29,9)	79 (36,1)	29 (26,4)
Estat d'ànim negatiu ²	59 (13,5)	17 (15,0)	8 (13,1)	79 (18,4)	21 (19,8)	10 (20,4)	138 (15,9)	38 (17,4)	18 (16,4)
SDQ (anormal) ³	35 (8,0)	8 (7,1)	2 (3,3)	28 (6,5)	10 (9,4)	4 (8,2)	63 (7,3)	18 (8,2)	6 (5,5)
Lleure									
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	314 (71,9)	87 (77,0)	48 (78,7)	292 (67,9)	75 (70,8)	33 (67,4)	606 (69,9)	162 (74,0)	81 (73,6)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	101 (23,1)	25 (22,1)	19 (31,2)	205 (47,7)	67 (63,2)	25 (51,0)	306 (35,3)	92 (42,0)	44 (40,0)
Alimentació									
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	314 (71,9)	75 (66,4)	46 (75,4)	275 (64,0)	49 (46,2)	32 (65,3)	589 (67,9)	124 (56,6)	78 (70,9)
Haver fet dieta alguna vegada	65 (14,9)	33 (29,2)	19 (31,2)	120 (27,9)	31 (29,3)	16 (32,7)	185 (21,3)	64 (29,2)	35 (31,8)
IMC⁴									
Sobrepès	121 (27,7)	28 (24,8)	11 (18,0)	77 (17,9)	26 (24,5)	9 (18,4)	198 (22,8)	54 (24,7)	20 (18,2)
Obesitat	45 (10,3)	19 (16,8)	13 (21,3)	26 (6,1)	9 (8,5)	3 (6,1)	71 (8,2)	28 (12,8)	16 (14,6)
Mobilitat i seguretat viària									
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁵	392 (90,1)	80 (78,4)	48 (85,7)	401 (93,9)	82 (84,5)	40 (83,3)	793 (92,0)	162 (81,4)	88 (84,6)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁵	358 (82,7)	71 (68,9)	42 (73,7)	355 (83,1)	73 (74,5)	37 (77,1)	713 (82,9)	144 (71,6)	79 (75,2)
TOTAL (N)	437	113	61	430	106	49	867	219	110

1. **Autòcton:** alumne, pare i mare nascuts a Espanya; **Immigrant 1a generació:** alumne nascut fora d'Espanya; **Immigrant 2a generació:** alumne nascut a Espanya amb pare i/o mare nascut fora d'Espanya.

2. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimit/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

3. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire)).

4. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

5. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A5. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 4t d'ESO segons trajectòria migratòria familiar¹ i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	Nois			Noies			Total		
	Autòcton n (%)	Immigrant 1a generació n (%)	Immigrant 2a generació n (%)	Autòcton n (%)	Immigrant 1a generació n (%)	Immigrant 2a generació n (%)	Autòcton n (%)	Immigrant 1a generació n (%)	Immigrant 2a generació n (%)
Consum de substàncies addictives									
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	54 (13,2)	8 (7,8)	4 (6,5)	64 (15,2)	7 (5,9)	12 (22,2)	118 (14,2)	15 (6,8)	16 (13,8)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	124 (30,3)	24 (23,5)	18 (29,0)	177 (42,1)	48 (40,7)	26 (48,2)	301 (36,3)	72 (32,7)	44 (37,9)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	126 (30,8)	29 (28,4)	20 (32,3)	132 (31,4)	31 (26,3)	18 (33,3)	258 (31,1)	60 (27,3)	38 (32,8)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	6 (1,5)	5 (4,9)	0 (0,0)	4 (1,0)	1 (0,9)	1 (1,9)	10 (1,2)	6 (2,7)	1 (0,9)
Salut i estat d'ànim									
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	8 (2,0)	3 (2,9)	2 (3,2)	25 (6,0)	10 (8,5)	6 (11,1)	33 (4,0)	13 (5,9)	8 (6,9)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	148 (36,2)	27 (26,5)	20 (32,3)	121 (28,8)	15 (12,7)	15 (27,8)	269 (32,5)	42 (19,1)	35 (30,2)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	199 (48,7)	64 (62,8)	25 (40,3)	237 (56,4)	54 (45,8)	26 (48,2)	436 (52,6)	118 (53,6)	51 (44,0)
Estat d'ànim negatiu ²	57 (13,9)	14 (13,7)	5 (8,1)	87 (20,7)	22 (18,6)	16 (29,6)	144 (17,4)	36 (16,4)	21 (18,1)
SDQ (anormal) ³	24 (5,9)	6 (5,9)	3 (4,8)	23 (5,5)	5 (4,2)	2 (3,7)	47 (5,7)	11 (5,0)	5 (4,3)
Lleure									
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	323 (79,0)	84 (82,4)	44 (71,0)	297 (70,7)	91 (77,1)	34 (63,0)	620 (74,8)	175 (79,6)	78 (67,2)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	97 (23,7)	23 (22,6)	16 (25,8)	217 (51,7)	75 (63,6)	30 (55,6)	314 (37,9)	98 (44,6)	46 (39,7)
Alimentació									
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	283 (69,2)	54 (52,9)	38 (61,3)	221 (52,6)	56 (47,5)	27 (50,0)	504 (60,8)	110 (50,0)	65 (56,0)
Haver fet dieta alguna vegada IMC ⁴	62 (15,2)	28 (27,5)	7 (11,3)	142 (33,8)	49 (41,5)	18 (33,3)	204 (24,6)	77 (35,0)	25 (21,6)
Sobrepès	74 (18,1)	23 (22,6)	8 (12,9)	66 (15,7)	22 (18,6)	9 (16,7)	140 (16,9)	45 (20,5)	17 (14,7)
Obesitat	30 (7,3)	9 (8,8)	10 (16,1)	16 (3,8)	6 (5,1)	3 (5,6)	46 (5,6)	15 (6,8)	13 (11,2)
Sexualitat									
Haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida	84 (20,5)	46 (45,1)	12 (19,4)	101 (24,1)	39 (33,1)	14 (25,9)	185 (22,3)	85 (38,6)	26 (22,4)
Ús del preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració ⁵	65 (81,3)	31 (70,5)	9 (90,0)	77 (77,8)	21 (58,3)	5 (38,5)	142 (79,3)	52 (65,0)	14 (60,9)
Mobilitat i seguretat viària									
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁶	363 (90,1)	77 (81,9)	55 (90,2)	383 (91,6)	93 (81,6)	45 (84,9)	746 (90,9)	170 (81,7)	100 (87,7)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁶	326 (80,7)	62 (65,3)	46 (75,4)	331 (79,2)	75 (66,4)	37 (69,8)	657 (79,9)	137 (65,9)	83 (72,8)
Haver pujat a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol	40 (9,8)	17 (16,7)	2 (3,2)	24 (5,7)	13 (11,0)	6 (11,1)	64 (7,7)	30 (13,6)	8 (6,9)
TOTAL (N)	409	102	62	420	118	54	829	220	116

1. **Autòcton:** alumne, pare i mare nascuts a Espanya; **Immigrant 1a generació:** alumne nascut fora d'Espanya; **Immigrant 2a generació:** alumne nascut a Espanya amb pare i/o mare nascut fora d'Espanya.

2. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimida, nerviós/a, avorrit/da o desesperança/da de cara al futur sovint o sempre).

3. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).

4. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

5. Entre els que han mantingut alguna vegada relacions sexuals amb penetració.

6. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A6. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 2n de batxillerat i CFGM segons trajectòria migratòria familiar¹ i sexe. Barcelona, enquesta FRESO 2012.

	Nois			Noies			Total		
	Autòcton n (%)	Immigrant 1a generació n (%)	Immigrant 2a generació n (%)	Autòcton n (%)	Immigrant 1a generació n (%)	Immigrant 2a generació n (%)	Autòcton n (%)	Immigrant 1a generació n (%)	Immigrant 2a generació n (%)
Consum de substàncies addictives									
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	100 (25,9)	14 (21,5)	9 (23,7)	134 (29,1)	11 (12,4)	12 (30,0)	234 (27,7)	25 (16,2)	21 (26,9)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	237 (61,4)	33 (50,8)	22 (57,9)	281 (61,1)	49 (55,1)	24 (60,0)	518 (61,2)	82 (53,3)	46 (59,0)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	199 (51,6)	35 (53,9)	23 (60,5)	235 (51,1)	30 (33,7)	24 (60,0)	434 (51,3)	65 (42,2)	47 (60,3)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	11 (2,9)	3 (4,6)	3 (7,9)	14 (3,0)	3 (3,4)	1 (2,5)	25 (3,0)	6 (3,9)	4 (5,1)
Salut i estat d'ànim									
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	16 (4,2)	0 (0,0)	4 (10,5)	36 (7,8)	12 (13,5)	5 (12,5)	52 (6,2)	12 (7,8)	9 (11,5)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	113 (29,3)	14 (21,5)	9 (23,7)	95 (20,7)	14 (15,7)	6 (15,0)	208 (24,6)	28 (18,2)	15 (19,2)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	282 (73,1)	46 (70,8)	29 (76,3)	322 (70,0)	60 (67,4)	27 (67,5)	604 (71,4)	106 (68,8)	56 (71,8)
Estat d'ànim negatiu ²	70 (18,1)	15 (23,1)	8 (21,1)	109 (23,7)	27 (30,3)	14 (35,0)	179 (21,2)	42 (27,3)	22 (28,2)
SDQ (anormal) ³	16 (4,2)	4 (6,2)	6 (15,8)	28 (6,1)	8 (9,0)	4 (10,0)	44 (5,2)	12 (7,8)	10 (12,8)
Lleure									
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	310 (80,3)	48 (73,9)	32 (84,2)	333 (72,4)	61 (68,5)	32 (80,0)	643 (76,0)	109 (70,8)	64 (82,1)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	160 (41,5)	26 (40,0)	18 (47,4)	328 (71,3)	64 (71,9)	31 (77,5)	488 (57,7)	90 (58,4)	49 (62,8)
Alimentació									
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	233 (60,4)	36 (55,4)	22 (57,9)	242 (52,6)	39 (43,8)	24 (60,0)	475 (56,2)	75 (48,7)	46 (59,0)
Haver fet dieta alguna vegada	75 (19,4)	8 (12,3)	14 (36,8)	193 (42,0)	49 (55,1)	21 (52,5)	268 (31,7)	57 (37,0)	35 (44,9)
IMC⁴									
Sobrepès	77 (20,0)	10 (15,4)	3 (7,9)	44 (9,6)	12 (13,5)	6 (15,0)	121 (14,3)	22 (14,3)	9 (11,5)
Obesitat	19 (4,9)	2 (3,1)	4 (10,5)	21 (4,6)	3 (3,4)	3 (7,5)	40 (4,7)	5 (3,3)	7 (9,0)
Sexualitat									
Haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida	203 (52,6)	42 (64,6)	26 (68,4)	283 (61,5)	53 (59,6)	30 (75,0)	486 (57,5)	95 (61,7)	56 (71,8)
Ús del preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració ⁵	159 (79,1)	26 (65,0)	18 (72,0)	181 (65,1)	30 (57,7)	20 (66,7)	340 (71,0)	56 (60,9)	38 (69,1)
Mobilitat i seguretat viària									
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁶	337 (89,6)	52 (81,3)	32 (86,5)	410 (89,3)	66 (77,7)	35 (87,5)	747 (89,5)	118 (79,2)	67 (87,0)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁶	322 (84,3)	41 (64,1)	27 (73,0)	359 (78,2)	55 (62,5)	26 (65,0)	681 (81,0)	96 (63,2)	53 (68,8)
Haver pujat a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol	65 (16,8)	15 (23,1)	8 (21,1)	71 (15,4)	12 (13,5)	4 (10,0)	136 (16,1)	27 (17,5)	12 (15,4)
TOTAL (N)	386	65	38	460	89	40	846	154	78

1. **Autòcton:** alumne, pare i mare nascuts a Espanya; **Immigrant 1a generació:** alumne nascut fora d'Espanya; **Immigrant 2a generació:** alumne nascut a Espanya amb pare i/o mare nascut fora d'Espanya.

2. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimit/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

3. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).

4. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

5. Entre els que han mantingut alguna vegada relacions sexuals amb penetració.

6. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A7. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 2n d'ESO segons titularitat de l'escola i sexe. Barcelona, enquesta FRESA 2012.

	Nois		Noies		Total	
	Pública n (%)	Privada/ concertada n (%)	Pública n (%)	Privada/ concertada n (%)	Pública n (%)	Privada/ concertada n (%)
Consum de substàncies addictives						
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	7 (3,6)	17 (4,0)	5 (2,8)	9 (2,2)	12 (3,2)	26 (3,1)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	19 (9,8)	40 (9,3)	27 (15,3)	43 (10,3)	46 (12,4)	83 (9,8)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	23 (11,9)	46 (10,7)	19 (10,7)	23 (5,5)	42 (11,4)	69 (8,2)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	3 (1,6)	1 (0,2)	0 (0,0)	3 (0,7)	3 (0,8)	4 (0,5)
Salut i estat d'ànim						
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	6 (3,1)	15 (3,5)	13 (7,3)	21 (5,1)	19 (5,1)	36 (4,3)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	61 (31,6)	179 (41,6)	50 (28,3)	129 (31,0)	111 (30,0)	308 (36,4)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	59 (30,6)	110 (25,6)	71 (40,1)	131 (31,5)	130 (35,1)	241 (28,5)
Estat d'ànim negatiu ¹	24 (12,4)	61 (14,2)	36 (20,3)	75 (18,0)	60 (16,2)	136 (16,1)
SDQ (anormal) ²	11 (5,7)	35 (8,1)	10 (5,7)	32 (7,7)	21 (5,7)	67 (7,9)
Lleure						
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	153 (79,3)	305 (70,9)	134 (75,7)	272 (65,4)	287 (77,6)	577 (68,2)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	43 (22,3)	107 (24,9)	101 (57,1)	198 (47,6)	144 (38,9)	305 (36,1)
Alimentació						
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	135 (70,0)	307 (71,4)	95 (53,7)	268 (64,4)	230 (62,2)	575 (68,0)
Haver fet dieta alguna vegada	44 (22,8)	76 (17,7)	50 (28,3)	119 (28,6)	94 (25,4)	195 (23,1)
IMC³						
Sobrepès	45 (23,3)	118 (27,4)	33 (18,6)	80 (19,2)	78 (21,1)	198 (23,4)
Obesitat	30 (15,5)	49 (11,4)	17 (9,6)	22 (5,3)	47 (12,7)	71 (8,4)
Mobilitat i seguretat viària						
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁴	153 (83,6)	377 (89,6)	149 (87,7)	381 (92,9)	302 (85,6)	758 (91,2)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁴	145 (79,2)	334 (79,3)	137 (80,1)	334 (81,5)	282 (79,7)	668 (80,4)
TOTAL (N)	193	430	177	416	370	846

1. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimid/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

2. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).

3. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

4. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A8. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 4t d'ESO segons titularitat del centre i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	Nois		Noies		Total	
	Pública n (%)	Privada/ concertada n (%)	Pública n (%)	Privada/ concertada n (%)	Pública n (%)	Privada/ concertada n (%)
Consum de substàncies addictives						
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	25 (15,0)	43 (10,4)	20 (10,5)	66 (16,0)	45 (12,6)	109 (13,2)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	52 (31,1)	117 (28,2)	75 (39,5)	181 (43,9)	127 (35,6)	298 (36,0)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	62 (37,1)	116 (28,0)	59 (31,1)	126 (30,6)	121 (33,9)	242 (29,3)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	6 (3,6)	5 (1,2)	1 (0,5)	6 (1,5)	7 (2,0)	11 (1,3)
Salut i estat d'ànim						
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	4 (2,4)	9 (2,2)	15 (7,9)	26 (6,3)	19 (5,3)	35 (4,2)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	49 (29,3)	149 (35,9)	38 (20,0)	116 (28,2)	87 (24,4)	265 (32,0)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	92 (55,1)	201 (48,4)	90 (47,4)	231 (56,1)	182 (51,0)	432 (52,2)
Estat d'ànim negatiu ¹	20 (12,0)	60 (14,5)	41 (21,6)	84 (20,4)	61 (17,1)	144 (17,4)
SDQ (anormal) ²	10 (6,0)	25 (6,0)	8 (4,2)	24 (5,8)	18 (5,0)	49 (5,9)
Lleure						
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	145 (86,8)	311 (74,9)	140 (73,7)	288 (69,9)	285 (79,8)	599 (72,4)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	44 (26,4)	94 (22,7)	116 (61,1)	211 (51,2)	160 (44,8)	305 (36,9)
Alimentació						
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	108 (64,7)	274 (66,0)	90 (47,4)	219 (53,2)	198 (55,5)	493 (59,6)
Haver fet dieta alguna vegada	35 (21,0)	62 (14,9)	75 (39,5)	139 (33,7)	110 (30,8)	201 (24,3)
IMC³						
Sobrepès	31 (18,6)	75 (18,1)	36 (19,0)	63 (15,3)	67 (18,8)	138 (16,7)
Obesitat	19 (11,4)	30 (7,2)	7 (3,7)	18 (4,4)	26 (7,3)	48 (5,8)
Sexualitat						
Haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida	64 (38,3)	80 (19,3)	54 (28,4)	104 (25,2)	118 (33,1)	184 (22,3)
Ús del preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració ⁴	45 (71,4)	62 (84,9)	32 (64,0)	75 (73,5)	77 (68,1)	137 (78,3)
Mobilitat i seguretat viària						
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁵	139 (86,9)	364 (89,4)	167 (88,8)	360 (88,7)	306 (87,9)	724 (89,1)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁵	125 (78,1)	315 (77,0)	142 (75,9)	304 (74,9)	267 (77,0)	619 (76,0)
Haver pujat a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol	24 (14,4)	36 (8,7)	13 (6,8)	31 (7,5)	37 (10,4)	67 (8,1)
TOTAL (N)	167	415	190	412	357	827

1. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimit/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

2. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'Índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).

3. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

4. Entre els que han mantingut alguna vegada relacions sexuals amb penetració.

5. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A9. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 2n de batxillerat i CFGM segons titularitat de l'escola i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	Nois		Noies		Total	
	Pública n (%)	Privada/ concertada n (%)	Pública n (%)	Privada/ concertada n (%)	Pública n (%)	Privada/ concertada n (%)
Consum de substàncies addictives						
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	32 (22,4)	93 (26,3)	50 (24,2)	110 (28,4)	82 (23,4)	203 (27,4)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	78 (54,6)	220 (62,2)	117 (56,5)	241 (62,1)	195 (55,7)	461 (62,1)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	72 (50,4)	191 (54,0)	100 (48,3)	193 (49,7)	172 (49,1)	384 (51,8)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	6 (4,2)	11 (3,1)	4 (1,9)	14 (3,6)	10 (2,9)	25 (3,4)
Salut i estat d'ànim						
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	9 (6,3)	12 (3,4)	24 (11,6)	30 (7,7)	33 (9,4)	42 (5,7)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	37 (25,9)	100 (28,3)	44 (21,3)	73 (18,8)	81 (23,1)	173 (23,3)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	105 (73,4)	258 (72,9)	142 (68,6)	271 (69,9)	247 (70,6)	529 (71,3)
Estat d'ànim negatiu ¹	36 (25,2)	59 (16,7)	50 (24,2)	101 (26,0)	86 (24,6)	160 (21,6)
SDQ (anormal) ²	10 (7,0)	17 (4,8)	10 (4,8)	30 (7,7)	20 (5,7)	47 (6,3)
Lleure						
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	116 (81,1)	279 (78,8)	152 (73,4)	277 (71,4)	268 (76,6)	556 (74,9)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	62 (43,4)	145 (41,0)	141 (68,1)	287 (74,0)	203 (58,0)	432 (58,2)
Alimentació						
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	82 (57,3)	215 (60,7)	111 (53,6)	198 (51,0)	193 (55,1)	413 (55,7)
Haver fet dieta alguna vegada	19 (13,3)	80 (22,6)	84 (40,6)	182 (46,9)	103 (29,4)	262 (35,3)
IMC³						
Sobrepès	27 (18,9)	65 (18,4)	26 (12,6)	39 (10,1)	53 (15,1)	104 (14,0)
Obesitat	5 (3,5)	20 (5,7)	11 (5,3)	16 (4,1)	16 (4,6)	36 (4,9)
Sexualitat						
Haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida	89 (62,2)	190 (53,7)	128 (61,8)	243 (62,6)	217 (62,0)	433 (58,4)
Ús del preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració ⁴	64 (74,4)	144 (77,0)	84 (66,7)	152 (63,6)	148 (69,8)	296 (69,5)
Mobilitat i seguretat viària						
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁵	122 (87,1)	304 (88,1)	171 (83,8)	346 (89,6)	293 (85,2)	650 (88,9)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁵	116 (82,3)	281 (80,3)	148 (71,8)	297 (76,7)	264 (76,1)	578 (78,4)
Haver pujat a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol	22 (15,4)	68 (19,2)	29 (14,0)	59 (15,2)	51 (14,6)	127 (17,1)
TOTAL (N)	143	354	207	388	350	742

1. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimid/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

2. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).

3. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

4. Entre els que han mantingut alguna vegada relacions sexuals amb penetració.

5. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A10. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 2n d'ESO segons nivell socio-econòmic del barri on està ubicada l'escola¹ i sexe. Barcelona, enquesta FRESA 2012.

	Nois			Noies			Total		
	NSE baix n (%)	NSE mig n (%)	NSE alt n (%)	NSE baix n (%)	NSE mig n (%)	NSE alt n (%)	NSE baix n (%)	NSE mig n (%)	NSE alt n (%)
Consum de substàncies addictives									
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	12 (8,0)	4 (1,5)	8 (4,0)	3 (2,5)	7 (2,7)	4 (1,9)	15 (5,5)	11 (2,1)	12 (2,9)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	24 (16,0)	20 (7,3)	15 (7,5)	18 (14,8)	34 (13,2)	18 (8,4)	42 (15,4)	54 (10,2)	33 (8,0)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	22 (14,7)	29 (10,6)	18 (9,1)	16 (13,1)	14 (5,5)	12 (5,6)	38 (14,0)	43 (8,1)	30 (7,3)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	3 (2,0)	1 (0,4)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (0,8)	1 (0,5)	3 (1,1)	3 (0,6)	1 (0,2)
Salut i estat d'ànim									
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	11 (7,3)	6 (2,2)	4 (2,0)	12 (9,8)	17 (6,6)	5 (2,3)	23 (8,5)	23 (4,3)	9 (2,2)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	57 (38,0)	99 (36,1)	84 (42,2)	33 (27,1)	81 (31,5)	65 (30,4)	90 (33,1)	180 (33,9)	149 (36,1)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	43 (28,7)	84 (30,7)	42 (21,1)	43 (35,3)	94 (36,6)	65 (30,4)	86 (31,6)	178 (33,5)	107 (25,9)
Estat d'ànim negatiu ²	23 (15,3)	38 (13,9)	24 (12,1)	23 (18,9)	50 (19,5)	38 (17,8)	46 (16,9)	88 (16,6)	62 (15,0)
SDQ (anormal) ³	16 (10,7)	24 (8,8)	6 (3,0)	9 (7,4)	21 (8,2)	12 (5,6)	25 (9,2)	45 (8,5)	18 (4,4)
Lleure									
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	115 (76,7)	216 (78,8)	127 (63,8)	103 (84,4)	188 (73,2)	115 (53,7)	218 (80,2)	404 (76,1)	242 (58,6)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	39 (26,0)	71 (25,9)	40 (20,1)	78 (63,9)	137 (53,3)	84 (39,3)	117 (43,0)	208 (39,2)	124 (30,0)
Alimentació									
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	101 (67,3)	184 (67,2)	157 (78,9)	61 (50,0)	145 (56,4)	157 (73,4)	162 (59,6)	329 (62,0)	314 (76,0)
Haver fet dieta alguna vegada	46 (30,7)	49 (17,9)	25 (12,6)	37 (30,3)	73 (28,4)	59 (27,6)	83 (30,5)	122 (23,0)	84 (20,3)
IMC ⁴									
Sobrepès	41 (27,3)	74 (27,0)	48 (24,1)	25 (20,5)	56 (21,8)	32 (15,0)	66 (24,3)	130 (24,5)	80 (19,4)
Obesitat	35 (23,3)	34 (12,4)	10 (5,0)	14 (11,5)	14 (5,5)	11 (5,1)	49 (18,0)	48 (9,0)	21 (5,1)
Mobilitat i seguretat viària									
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁵	120 (83,9)	237 (89,1)	173 (88,7)	94 (80,3)	233 (92,8)	203 (95,8)	214 (82,3)	470 (90,9)	376 (92,4)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁵	111 (77,6)	219 (82,0)	149 (76,8)	84 (71,8)	217 (86,1)	170 (80,2)	195 (75,0)	436 (84,0)	319 (78,6)
TOTAL (N)	150	274	199	122	257	214	272	531	413

1. Segons Índex de Capacitat Econòmica Familiar (ICEF, 1996).

2. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimit/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

3. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).4. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

5. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A11. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 4t d'ESO segons nivell socio-econòmic del barri on està ubicada l'escola¹ i sexe. Barcelona, enquesta FRESC 2012.

	Nois			Noies			Total		
	NSE baix n (%)	NSE mig n (%)	NSE alt n (%)	NSE baix n (%)	NSE mig n (%)	NSE alt n (%)	NSE baix n (%)	NSE mig n (%)	NSE alt n (%)
Consum de substàncies addictives									
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	7 (4,9)	27 (12,3)	34 (15,5)	11 (8,3)	30 (11,0)	45 (22,7)	18 (6,6)	57 (11,6)	79 (18,9)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	27 (18,9)	62 (28,3)	80 (36,4)	48 (36,4)	110 (40,4)	98 (49,5)	75 (27,3)	172 (35,0)	178 (42,6)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	34 (23,8)	75 (34,3)	69 (31,4)	38 (28,8)	85 (31,3)	62 (31,3)	72 (26,2)	160 (32,6)	131 (31,3)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	3 (2,1)	6 (2,7)	2 (0,9)	2 (1,5)	4 (1,5)	1 (0,5)	5 (1,8)	10 (2,0)	3 (0,7)
Salut i estat d'ànim									
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	5 (3,5)	4 (1,8)	4 (1,8)	14 (10,6)	17 (6,3)	10 (5,1)	19 (6,9)	21 (4,3)	14 (3,4)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	47 (32,9)	73 (33,3)	78 (35,5)	38 (28,8)	63 (23,2)	53 (26,8)	85 (30,9)	136 (27,7)	131 (31,3)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	82 (57,3)	113 (51,6)	98 (44,6)	64 (48,5)	147 (54,0)	110 (55,6)	146 (53,1)	260 (53,0)	208 (49,8)
Estat d'ànim negatiu ²	14 (9,8)	36 (16,4)	30 (13,6)	24 (18,2)	58 (21,3)	43 (21,7)	38 (13,8)	94 (19,1)	73 (17,5)
SDQ (anormal) ³	6 (4,2)	14 (6,4)	15 (6,8)	6 (4,6)	13 (4,8)	13 (6,6)	12 (4,4)	27 (5,5)	28 (6,7)
Lleure									
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	127 (88,8)	180 (82,2)	149 (67,7)	104 (78,8)	218 (80,2)	106 (53,5)	231 (84,0)	398 (81,1)	255 (61,0)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	33 (23,1)	59 (26,9)	46 (20,9)	80 (60,6)	156 (57,4)	91 (46,0)	113 (41,1)	215 (43,8)	137 (32,8)
Alimentació									
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	80 (55,9)	152 (69,4)	150 (68,2)	59 (44,7)	148 (54,4)	105 (51,5)	139 (50,6)	300 (61,1)	252 (60,3)
Haver fet dieta alguna vegada	33 (23,1)	38 (17,4)	26 (11,8)	54 (40,9)	90 (33,1)	70 (35,4)	87 (31,6)	128 (26,1)	96 (23,0)
IMC ⁴									
Sobrepès	34 (23,8)	37 (16,9)	35 (15,9)	27 (20,5)	51 (18,8)	21 (10,6)	61 (22,2)	88 (17,9)	56 (13,4)
Obesitat	20 (14,0)	20 (9,1)	9 (4,1)	11 (8,3)	9 (3,3)	5 (2,5)	31 (11,3)	29 (5,9)	14 (3,4)
Sexualitat									
Haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida	52 (36,4)	49 (22,4)	43 (19,6)	47 (35,6)	73 (26,8)	38 (19,2)	99 (36,0)	122 (24,9)	81 (19,4)
Ús del preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració ⁵	35 (76,1)	39 (81,3)	33 (78,6)	27 (61,4)	53 (74,7)	27 (73,0)	62 (68,9)	92 (77,3)	60 (76,0)
Mobilitat i seguretat viària									
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁶	115 (86,5)	190 (88,0)	198 (90,8)	109 (83,2)	241 (90,3)	177 (90,3)	224 (84,9)	431 (89,2)	375 (90,6)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁶	101 (74,8)	173 (80,1)	166 (76,2)	94 (72,9)	212 (79,1)	140 (71,4)	195 (73,9)	385 (79,6)	306 (73,9)
Haver pujat a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol	16 (11,2)	24 (11,0)	20 (9,1)	11 (8,3)	15 (5,5)	18 (9,1)	27 (9,8)	39 (7,9)	38 (9,1)
TOTAL (N)	143	219	220	132	272	198	275	491	418

1. Segons Índex de Capacitat Econòmica Familiar (ICEF, 1996).

2. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimid/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperançat/da de cara al futur sovint o sempre).

3. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).4. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

5. Entre els que han mantingut alguna vegada relacions sexuals amb penetració.

6. Entre els que circulen en cotxe.

Taula A12. Indicadors i comportaments relacionats amb la salut dels alumnes de 2n de batxillerat i CFGM segons nivell socioeconòmic del barri on està ubicada l'escola¹ i sexe. Barcelona, enquesta FRESO 2012.

	Nois			Noies			Total		
	NSE baix n (%)	NSE mig n (%)	NSE alt n (%)	NSE baix n (%)	NSE mig n (%)	NSE alt n (%)	NSE baix n (%)	NSE mig n (%)	NSE alt n (%)
Consum de substàncies addictives									
Consum regular de tabac (almenys 1 cigarreta a la setmana)	12 (14,8)	42 (22,3)	71 (31,1)	33 (25,4)	54 (25,0)	73 (29,3)	45 (21,3)	96 (23,8)	144 (30,2)
Borratxeres (alguna vegada en darrers 6 mesos)	41 (50,6)	104 (55,3)	153 (67,1)	64 (49,2)	131 (60,7)	163 (65,5)	105 (49,8)	235 (58,2)	316 (66,3)
Consum experimental de cànnabis (alguna vegada a la vida)	30 (37,0)	104 (55,3)	129 (56,6)	62 (47,7)	115 (53,2)	116 (46,6)	92 (43,6)	219 (54,2)	245 (51,4)
Consum experimental de cocaïna (alguna vegada a la vida)	2 (2,5)	10 (5,3)	5 (2,2)	6 (4,6)	5 (2,3)	7 (2,8)	8 (3,8)	15 (3,7)	12 (2,5)
Salut i estat d'ànim									
Salut autopercebuda (regular o dolenta)	2 (2,5)	8 (4,3)	11 (4,8)	19 (14,6)	17 (7,9)	18 (7,2)	21 (10,0)	25 (6,2)	29 (6,1)
Alguna lesió amb necessitat d'assistència mèdica en darrers 12 mesos	23 (28,4)	45 (23,9)	69 (30,3)	29 (22,3)	41 (19,0)	47 (18,9)	52 (24,6)	86 (21,3)	116 (24,3)
Hores de son insuficients en dies de classe (<8 hores/dia)	66 (81,5)	121 (64,4)	176 (77,2)	87 (66,9)	155 (71,8)	171 (68,7)	153 (72,5)	276 (68,3)	347 (72,8)
Estat d'ànim negatiu ²	21 (25,9)	31 (16,5)	43 (18,9)	39 (30,0)	50 (23,2)	62 (24,9)	60 (28,4)	81 (20,1)	105 (22,0)
SDQ (anormal) ³	5 (6,2)	10 (5,3)	12 (5,3)	6 (4,6)	16 (7,4)	18 (7,2)	11 (5,2)	26 (6,4)	30 (6,3)
Lleure									
Temps davant de pantalles en dies de classe (≥ 2 hores/dia)	70 (86,4)	150 (79,8)	175 (76,8)	108 (83,1)	167 (77,3)	154 (61,9)	178 (84,4)	317 (78,5)	329 (69,0)
Fer esport (< 6 hores/setmana)	33 (40,7)	78 (41,5)	96 (42,1)	85 (65,4)	158 (73,2)	185 (74,3)	118 (55,9)	236 (58,4)	281 (58,9)
Alimentació									
Esmorzar abans de sortir de casa cada dia	47 (58,0)	106 (56,4)	144 (63,2)	58 (44,6)	104 (48,2)	147 (59,0)	105 (49,8)	210 (52,0)	291 (61,0)
Haver fet dieta alguna vegada IMC ⁴	16 (19,8)	46 (24,5)	37 (16,2)	63 (48,5)	105 (48,6)	98 (39,4)	79 (37,4)	151 (37,4)	135 (28,3)
Sobrepès	18 (22,2)	40 (21,3)	34 (14,9)	17 (13,1)	30 (13,9)	18 (7,2)	35 (16,6)	70 (17,3)	52 (10,9)
Obesitat	5 (6,2)	9 (4,8)	11 (4,8)	10 (7,7)	11 (5,1)	6 (2,4)	15 (7,1)	20 (5,0)	17 (3,6)
Sexualitat									
Haver mantingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida	52 (64,2)	103 (54,8)	124 (54,4)	91 (70,0)	140 (64,8)	140 (56,2)	143 (67,8)	243 (60,2)	264 (55,4)
Ús del preservatiu en la darrera relació sexual amb penetració ⁵	33 (63,5)	75 (75,8)	100 (82,0)	62 (68,1)	82 (59,9)	92 (67,2)	95 (66,4)	157 (66,5)	192 (74,1)
Mobilitat i seguretat viària									
Ús del cinturó de seguretat en el seient de davant (sempre) ⁶	71 (89,9)	156 (85,7)	199 (88,8)	112 (86,8)	188 (88,7)	217 (87,2)	183 (88,0)	344 (87,3)	416 (88,0)
Ús del cinturó de seguretat en el seient de darrere (sempre) ⁶	67 (83,8)	152 (82,6)	178 (78,4)	100 (76,9)	164 (76,3)	181 (73,0)	167 (79,5)	316 (79,2)	359 (75,6)
Haver pujat a un vehicle a motor amb el conductor sota l'efecte de les drogues o l'alcohol	11 (13,6)	37 (19,7)	42 (18,4)	20 (15,4)	31 (14,4)	37 (14,9)	31 (14,7)	68 (16,8)	79 (16,6)
TOTAL (N)	81	188	228	130	216	249	211	404	477

1. Segons Índex de Capacitat Econòmica Familiar (ICEF, 1996).

2. Sentir-se amb 3 o més problemes d'estats d'ànim (sentir-se cansat/da, amb problemes de son, trist/a o deprimit/da, nerviós/a, avorrit/da o desesperat/da de cara al futur sovint o sempre).

3. Probable cas de salut mental (obtenir una puntuació d'entre 20 i 40 en l'escala total de l'índex SDQ (*Strengths and Difficulties Questionnaire*)).4. Índex de massa corporal (mesurat en Kg/m²).

5. Entre els que han mantingut alguna vegada relacions sexuals amb penetració.

6. Entre els que circulen en cotxe.

C S B Consorci Sanitari de Barcelona

 **Agència
de Salut Pública**

**Plan Nacional
sobre Drogas**

 pnsd